

ERDÉSZETI LAPOK

AZ ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET LAPJA

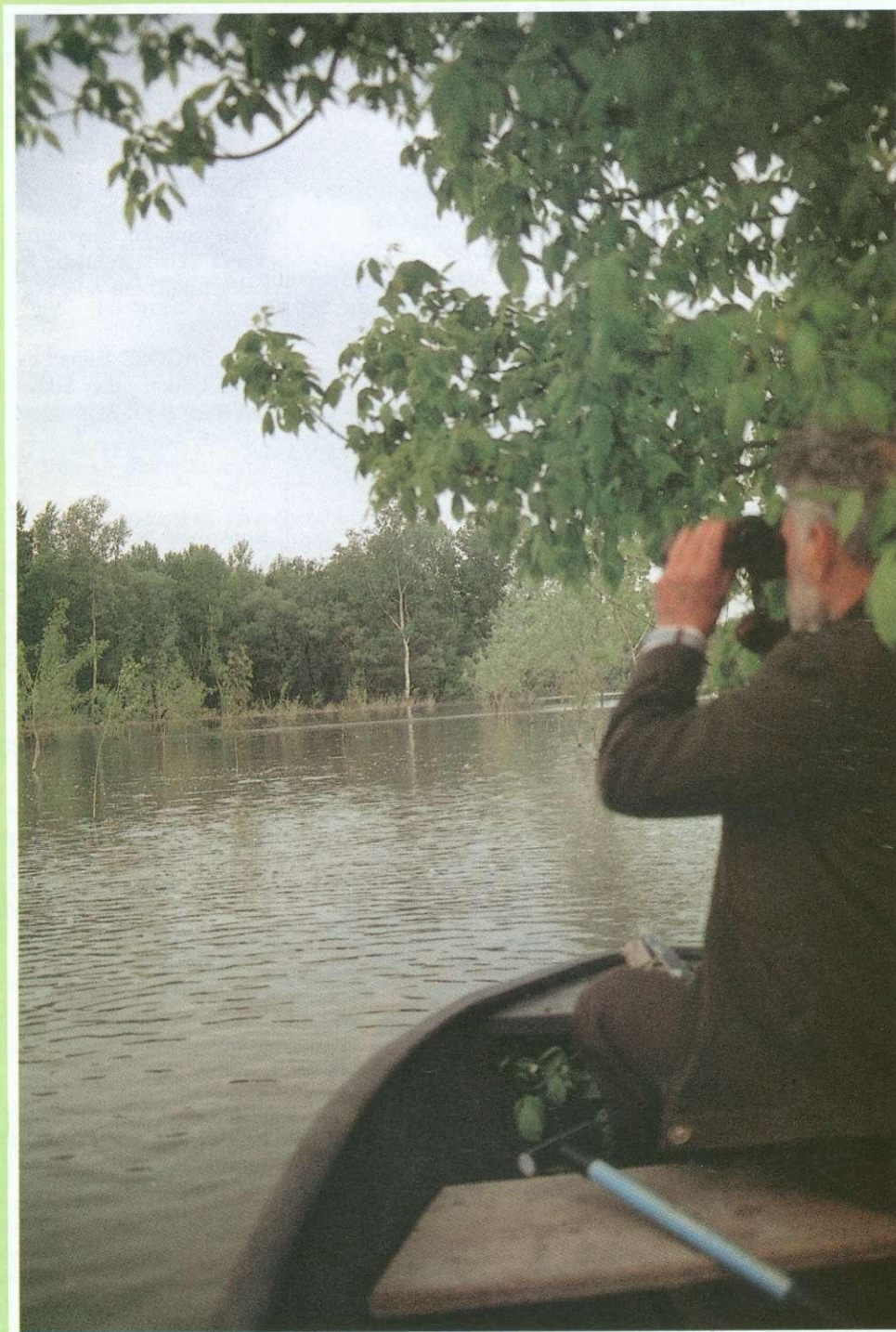
ALAPÍTVÁ:
1862-BEN

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

**1999.
JÚNIUS**

CXXXIV. évfolyam

Erdészeti Lapok

Az Országos Erdészeti Egyesület folyóirata
CXXXIV. évfolyam 6. szám
(június)

Főszerkesztő:
PÁPAI GÁBOR

A Szerkesztőbizottság elnöke:
DR. SZIKRA DEZSŐ

A Szerkesztőbizottság tagjai:
dr. Bartha Dénes, Bartha Pál, dr. Bondor Antal,
Dévai Péter, Gencsi Zoltán, dr. Járasi Lőrinc,
dr. Király Pál, Oláh Tibor, Pintér Ottó,
Répászky Miklós, dr. Somogyi Zoltán,
Szakács László, Tóth Miklós.

Szerkesztőség: 1027 Budapest, Fő u. 68.
Telefon/fax: 201-7737
Mobil: 06-30-9715-255
Internet: <http://larix.efe.hu/oe>

Tervezőszerkesztő:
SÁGI MARGIT
Telefon/fax: 351-7253

Kiadó:
Országos Erdészeti Egyesület
1027 Budapest, Fő u. 68.

Felelős kiadó:
KÁLDY JÓZSEF

Nyomdai munkák: Csathó és Társa Nyomdaipari Kft.
Eger
Felelős vezető: Csathó Emil
A kézirat lezárva: 1999. május 25.
ISSN: 1215-0398

Terjeszti: az Országos Erdészeti Egyesület. Felvilágosítást a lappal kapcsolatban az Egyesület ad (1027 Budapest, Fő u. 68.) Megjelenik havonta.

A címlaphoz: Az évszázad árvize fojtogatja az ártéri erdősítéseket

Fotó: Pápai Gábor

A beküldött kéziratokat, fényképeket nyilvántartásba vesszük. A cikkek, írások nem feltétlenül azonosak a szerkesztő véleményével, azok tartalmáért mindenkor a szerző felel. A szerkesztőség fenntartja magának a szerkesztés jogát. Honoráriumot – megegyezéssel – csak felkért írásoért, a fotóért, illetve grafikai munkákért fizetünk.

Júliusi–augusztusi számunk tartalmából:

75 éves a Lenti erdei vasút
Erdészünnep Ásotthalmán
Gépesítés az EU csatlakozás előtt

TARTALOM

VÁNDORGYŰLÉS – 1999. Szolnok 161

KÖZGYŰLÉS – 1999. Szolnok 169

ERDÉSZETI POLITIKA

Pápai Gábor: A magyar erdészet időszerű kérdései napjainkban 183

Dauner Márton: Az Európai Unió és a magyar erdőgazdálkodás (4.) 184

ERDÉSZETI TUDOMÁNY

Dr. Tóth Béla: Belvíz-veszélyeztetett területek erdősítése 187

Bidló András – Kovács Gábor – Nyári László:
Kalibrációs kísérlet akáccsemetékkal a Bakonytamási Csemetekertben 190

MAGÁNERDŐ-GAZDÁLKODÁS

Az erdőgazdálkodók által igényelhető támogatások 1999-ben 192

TERMÉSZETVÉDELEM

Pápai Gábor: Az erdők fontos madárélőhelyeinek fenntartása 193

Dr. Bartha Dénes: Veszélyeztetett erdőtársulásaink XVI. Gyertyános-kocsányos tölgyesek 194

Varga Béla: Egy újabb lépés a természetközeli erdőgazdálkodás felé 195

ERDŐKERÜLŐBEN

XVI. FAGOSZ Faipari és Fakereskedelmi Konferencia 196

Pápai Gábor: Siker Siker Siker Siker Monoron 197

Dr. Ráczné dr. Schneider Ildikó: Az Erdészeti Múzeum 1998-as évéről 198

Dr. Király Pál: Az erdészeti emlékhelyek számbavétele 200

AZ ÉV FÁJA

Konkolyné dr. Gyuró Éva: A szilek kertészeti és kultúrtörténeti vonatkozásai 203

FÓRUM

Pápai Gábor: Ünnepejünk-e 2001-ben?? 205

Bolla Sándor: Példaképeink (dr. Jereb Ottó erdőmérnök, nyugalmazott tanár) 207

EGYESÜLETI HÍREK 210

CONTENTS

Congress 1999 – Szolnok 161

Tóth, B.: Afforesting areas prone to inland waters 187

Bidló, A., Kovács, G., Nyári L. Calibration experiment with Black locust samplings 190

INHALT

Die Wanderversammlung. Szolnok, 1999. 161

Tóth, B.: Die Aufforstung von binnenwassegefährdeten Gebieten 187

Bidló, A., Kovács, G., Nyári L.: Ein Kalibrationsversuch mit Ribinienpflänzlingen 190

E havi számunk szerzői

Bidló András	Soproni Egy.	Sopron
Bolla Sándor	erdőmérnök	Győr
Dauner Márton	EVM-EH	Budapest
Konkolyné Gyuró Éva	Soproni Egy.	Sopron
Kovács Gábor	Soproni Egy.	Sopron
Nyári László	Soproni Egy.	Sopron
Pápai Gábor	OEE	Budapest
Ráczné dr. Schneider Ildikó	Soproni Egy.	Sopron
Tóth Béla	erdőmérnök	Debrecen
Varga Béla	erdőmérnök	Eger

ERDŐT AZ ALFÖLDRE

(Kaán Károly)

„Nem tudhatom, hogy másnak e tájék mit jelent,
nekem szülőházam itt e lángoktól ölelt
kis ország, messzeringó gyermekkorom világa.
Belőle nőttem én mint fatörzsből gyöngye ága
s remélem testem is majd e földbe süpped el.
Itthon vagyok. S ha néha lábamhoz térdpepel
egy-egy bokor, nevét is, virágát is tudom

.....

Ki gépen száll fölébe, annak térkép e táj...

(Radnóti: Nem tudhatom)

Az a pilóta, ki május 28-án Szolnok
Megye légterében repkedett azt ta-
pasztalhatta, hogy erdészek száza ha-

ladnak vonaton, gépkocsikon – vagy a
helybeliek gyalogosan – a szolnoki Ti-
szaliget felé.

A briliáns rendezés már az invitáló
levélben éreztette magát. A „VEN-

DÉG – ERDÉSZETI VÁNDORGYŰ-
LÉS” feliratú lapocska, a rendőrök és
a helyi szervezők előtt szabad, és ud-
variasan eligazítást nyújtott a rendez-
vényre igyekezőknek.

Riedl Gyula bácsival közelítettem a
regisztrációhoz.

Az ilyenkor szokásos bemutatkozó
csomag mellé, egy teljesen újszerű
emléktárgyat kaptunk. Egy konténeres
fehérynár csemetét.

Az elsőre meglepő és szokatlan öt-
let évtizedek múlva lesz csak igazán
értékes, mindazoknak akik elültetik,
jelezve, hogy a fa az 1999. évi Szol-
nokon megrendezett Vándorgyűlés
évében eresztett gyökeret.

Miért éppen Nagykunsági?

A Nagykunság földrajzi fogalmát al-
talában mindenki ismeri. Kevesebben
tudják viszont, hogy a vidék „fővárosa”
Karcag. S ha a térképre pillantunk, azt
látjuk, hogy Karcag is és a Nagykunság
is a Nagykunsági Erdészeti és Faipari Rt.
területének a keleti, szélső részén he-
lyezkedik el. Hogyan lett akkor az erdő-
gazdaság neve éppen Nagykunsági?

A kunok tatárjárás körüli beköltözé-
séről mindenki tanult. A kunok – hason-
lóan a székelyekhez és más, katonásko-
dásra kötelezett népekhez – bizonyos
adók fizetése alól mentesültek, tehát a
nemességgel csaknem azonos jogokkal
rendelkeztek. Ez azonban a letűnő szá-
zadokkal egyre kevésbé volt jellemző,
különösen pedig a török háborúk után
halványult el. A Habsburgok nem is is-
merték el a jászok (a kunokkal beköltö-
zött, iráni eredetű népcsoport) és a kunok
korábbi kiváltságát, hanem a XVIII. szá-
zad elején előbb a Német Lovagrendnek,
majd a pesti invalidusok (rokkant kato-
nák) házának adták a területet, illetve a
rajta élő népet. Ezek után természetes,
hogy a nagykunok Rákóczi zászlaja alá
sereglettek, sőt a rácdúlások elől a feje-
delem rakamazi birtokára költöztek.
Csak a szabadságharc leverése után lé-
pett birtokba a hűbérúr, de a Hármasko-
rület (Jász-Nagykun- és Nagykun-Kerü-
let) lakossága protestált. Végül Mária
Terézia kegyesen megengedte, hogy a
jászkunok önmaguk fizessék ki a vált-

ságösszeget, és megszabaduljanak a rá-
juk erőltetett földesúrtól.

Ez az önmegváltás, a redempció
1745-ben megtörtént, aminek követke-
ztében a Hármaskörület kifelé teljes auto-
nómiát jelentett. Azaz a jászkunok bír-

ja, a nádor (a király magyarországi hely-
tartója) lett, s adót nem, csak katonát kel-
lett az uralkodónak küldeni. A társada-
lom a redempció után ketté vált: a meg-
váltáshoz pénzzel hozzájárulókra, a re-
demptusokra és a pénzt nem fizetőkre,
az irredemptusokra. A továbbiakban
minden, még a XIX. század végén elha-
tározott birtokfelosztások (például az er-
dőrészek nevesítése) is az 1745-ben be-

**Szolnok, magyar mv., Külső-Szolnok vmegyében, a Tisza és Zagyva vizek összefo-
lyásánál, a Tisza jobb partján, Pesthez 1 1/2 mfdnyire a debreczeni országutban, 11,680
kath., 10 evang., 13 ref., 17 görög lak., kik kevés német mesterembert kivévn, mind
magyarok, s főképen földmivelésből, mesterségekből, gyümölcscsel, fával, sóval való ke-
reskedésből, a sóházánál napszámokodásból, teknősbéka, és halfogásból élősködnek, mely
itt a Tisza apadásakor különösen gazdag jövedelmet ad. A kath. plebániát a sz. Ferencz
szerzetesei bírják, s ugyan ezek tanítanak a nem régen állított gymnasiumban is. Nézést
érdemelnek a régi szolnoki vár maradványai, s bástyái a Tisza és Zagyva-parton. Ezen
erősséget I. Ferdinand 1550 körül megerősítvén, nagy fontosságúvá tette, mindazáltal
már 1552-ben Amhat nagy vezér, s Ali budai basa elfoglalták, miután a spanyolokból,
németekből, magyarokból álló őrsereg Nyáry Lőrincz kormánya alatt a várból gyaláza-
tosan elszökött, s a kapitányt magára hagyta volna; s ezután csak 1683-ban jött vissza
keresztény kézre, megsirathatlan veszedelmére Külső-Szolnok vgyének, mely a török
iga alatt egészen elpusztult, s azért Heves vmegyével törvényesen egyesítettett is. La-
kosai Szolnoknak a robotot, tizedet pénzért váltják meg, valamint a királyi haszonvéte-
leket, s a Tiszán álló derék fahidat is haszonbérben tartják földesuroktól, a kamarától; s
ámbár a népességhez képest határak szűk, mégis eléggé vagyonosak. – 1739-ben és 1742-
ben a tűz nagy részét a városnak semmivé tette. 1743-ban pedig a döghalál uralkodott,
s kevés idő alatt 490 lakos lett áldozatává. Van itt postahivatal, nagy sóház és söraktár,
mivel a Máramarosból szállakon hozott só itt rakatik le, s innen vitetik tengelyen
Pestre s más vidékekre. A keleti magyar vasut itt végződik. 1849. mart. 5-kén itt véres
ütközet volt Karger cs. k. tábornok, és gr. Vécsey s Damjanics magyar seregei közt,
mellynek következtében Karger nagy veszteséggel Abony felé visszavonult.**

(Fényes Elek: Magyarország Geographiai szótára)

fizetett összeg arányában illette az örökösöket.

A megindult szabadparaszti fejlődés, a kollektív nemesi jogok és nem utolsósorban a fejlett iskolázatásnak köszönhetően a jászok és a kunok kerülete az ország egyik virágzó részévé vált. Ezen belül a „Hatkunság”, Karcag, Kisújszállás, Kunhegyes, Túrkeve, Kunmadaras és Kunszentmárton polgárai a XVIII-XIX. századi lecsapolásokkal, vízrendezésekkel jellegzetesen nagyhatárú, kiterjedt mezőgazdasággal rendelkező települések birtokosaivá váltak. Fontos szerepet kapott (Kunszentmárton kivételével) a református vallás is, amit az uralkodó is kénytelen volt elismerni. Így történhetett, hogy Karcagon az országban elsőként építhettek – Mária Terézia engedélyével! – kőből kálvinista templomot.

Az autonómia, a viszonylag fejlett gazdaság és a katonai erények aztán egyfajta nagykun öntudathoz vezettek, amelynek voltak árnyoldalai is. „Nagy hibája a népnek a legegyszerűbb földművesben is megnyilvánuló gőg” – írták róluk még 1935-ben is. Igen, pedig a jászkun kiváltságokat 1848-ban elvesztették – mivel mindenki azonos polgári jogállású személlyé vált –, és 1876-ban a Hármaskerület önállósága is megszűnt, a jászok és a nagykunok a „muszájvármegyébe”, Jász-Nagykun-Szolnokba tagolódtak be.

Mindezek ellenére és mindezek mellett az uralkodóházhoz, különösen pedig József főherceghez, a „Nádor”-hoz való ragaszkodásuk alapján „hűségben telhetetlenek”-nek megbélyegzett nagykunok 1848-ban elsőként vitézkedtek a szenttamási sáncokon (ismét a rákok ellen), s a legutolsók között tették ki a fegyvert 1849-ben. A dualizmus idején sem „emlékeztek” a kiegyezésre, megmaradtak –

még a Karcagon kormánypárti programmal induló Jókai Mór ellenében is – a 48-as alapokon.

A XX. század elején a nagykun társadalom tovább őrizte a hagyományokat, bár egyre több jel mutatott arra, hogy ez nem fog örökké tartani: a nagykunoknak is fejet kell hajtaniuk. A világ, különösen a gazdaság átalakul.

1945-ben ennek még csak az első jelei mutatkoztak. Mivel a Nagykunszágban nem – a sajátos fejlődésből következően – kiterjedt nagybirtok, az államosítás, illetve a földosztás csak keveseket érintett. Annál nagyobb volt a kollektivizálás hatása! Ma már (még?) nem lehet tudni, hogy pontosan kinek a fejében fogalmazódott meg (egyeseke Gerőre gyanakszanak, akinek állítólag voltak személyes tapasztalatai a gőgös nagykunokkal kapcsolatban), hogy éppen a Nagykunszágban hajtsák végre legelőször a tétesesítést. Tény, hogy 1951 februárjában a nagykun városok, Túrkeve, Karcag (Mezőtúr), Kisújszállás parasztságát belekényszerítették a kolhozokba. Az egyelőre művelésbe nem vett, a „Magyar Államkincstár Földbirtokpolitikai céljait” szolgáló földekből aztán került állami erdőgazdasági kezelésbe is, ahol kiterjedt erdőtelepítésekbe kezdtek. A mai nagykunági erdők jórészt ekkor keletkeztek.

Vissza kell még tértünk a Nagykunság fogalmának változására. A tanácsrendszer bevezetésekor, 1950-ben a megye nevéből törölték a „(Jász-)Nagykun”-t, az iskolák államosításakor az egykori, szintén „nagykun” jelzővel ellátott intézmények elvesztették korábbi nevüket. Egyedül csak a Nagykun Református Egyházmegye tarthatta meg a büszke nagykunok nevét.

Érdekes módon azonban ahogyan a Nagykunság mint politikai fogalom el-

halványult, elveszett, földrajzi fogalomként kezdett feléledni. A múlt század végén készült Gönczy-féle térképeken a Nagykunság még földrajzi tájként nem szerepel, sem az 1906-ban kiadott „Nagy Magyar Atlasz”-ban. Legelőször a két világháború közötti időben tűnik fel a térképeken. Akkor azonban még nem a mai, a Hortobágy–Berettyó–Körös-Tisza közötti tájat foglalta magába, hanem a Tisza jobb partjának egy részét is. Az 1950-es években aztán tisztázódott: a Nagykunság „az észak-alföldi pannóniai tábla” magasan maradt „sasbércén” terület. Ez a „sasbérc” természetesen csak néhány méteres kiemelkedést, löszvonulatot jelent, de éppen a lösz a táj legnagyobb értéke – az „ért kalászt lengető” róna. Az erdő- és fafeldolgozó gazdaságok 1970. évi kialakításakor a korábbi „Szolnoki”, illetve „Szolnok megyei” gazdaságot a Dunáig terjesztették ki. (Ekkor a Ráckevei Erdészetet is Szolnokhoz csatolták.) Így azt nem lehetett a korábbi névvel illetni. Igaz, a „Nagykunági” ugyanúgy nem takarta sem a történelmi, sem a földrajzi fogalmat, de legalább utalt arra, hogy a vállalat részben az egykori Nagykunszágban, illetve a Nagykun-Hajdúhát erdőgazdasági tájon gazdálkodik. Aztán ha volt már „Kiskunági”, akkor lehetett „Nagykunági” EFAG is. Bizonyára voltak olyan szempontok is, amiket talán csak az átszervezés végrehajtói – élükön *Fila Józseffel* – tudtak. Ma mindenesetre a Nagykunági Erdészeti és Faipari Rt. használja, ébren tartja az egykori nagykunok nevét. S ebben az uniformizálódó, nemzetközivé váló, idegen kifejezésektől hamisított gazdasági életben jól esik olvasni, hallani egy érthető, magyar nevű, sőt történelmi gyökereket megtartó cégről.

Dr. Oroszi Sándor

Röviden az 1849-es szolnoki csatáról

Damjanich, március 4-ike éjjelén a hidon át Tisza-Várkony alá ment, hova a vezsenyi révén át Vécsey is elküldte Knézics őrnagyot egy zászlóaljjal s a két szláv ment, hogy megtartsa azt az esküt, melyet uruk, királyuk a magyarok alkotmányára tenniük parancsolt. Hajnalban már csatarendben állt a sereg Várkony és Tószeg közt, hogy délfelől törjön Szolnokra, mialatt Vécsey keleten a hidon át ront rá. Damjanich feltűnés nélkül közeledett egészen Tószegig, honnan jó darabig csak ágyúval és puskatűzzel folytatta a csatát Karger tábornok ellen. 11 órakor azonban rohamra vezette derékhadát, melynek törzstisztjei megannyi hősök voltak: Kis Pál ezredes, Leiningen alezredes, Kökényessy és a retenthetetlen Bobics őrnagyok. A harmadik zászlóalj a legirtózatosabb kartács- és puskatűzben behunyt szemekkel, szuronyszegezve foglalta el a kertek alatt, a sóraktárak tájékán felállított 6 ágyút, Krain őrnagy a Ferdinánd-huszárokkal 5 ágyút kerített hatalmába, a vörössipkások (a IX. zászlóaljbeliek) szuronyszegezve kergették el a lovasságot. A délnyugaton kifejtett heves utcai harc közben Vécsey huszárai az áttörtek a Tisza hidján. A két tűz közé szorított Karger észak felé kívánt menekülni; a Zagyva hidján át azonban csak kétségbeesett küzdelem után vergődhetett keresztül. Ez maga is eredmény volt Kargerre nézve, mert ha Vécsey idejében elálltatta huszáraival az errefelé (Rékasra) vezető utat, mint a hogy Dam-

janich elálltatta az abonyit, egész serege fogságba jutott volna, Nagy-Sándor huszárai már csak a visszavonulást fedező dragoñosokat vághatták. Ottinger dandára, mely Abonyból csak dél után két óra tájban jelenhetett meg Szolnok alatt, már csupán enyhithette az üldözés hevét, a magyar huszárok elől azonban neki is vissza kellett vonulnia és csak a visszavonulását fedező négy vértesszázad fogadott el velük kézi viadalt. Karger dandárának romjai Abonyban egyesültek Bellegarde és Hartlieb hadosztályainak egy részével. 673 embert és 800 foglyot, 11 ágyút, 20 lőszer- és tárkocsit, 300 lovat stb. vesztek a szolnoki ütközetben, mely a magyarok 300 halottjukba került.

A magyar és osztrák halottakat Damjanich egyszerre, de külön sirba, katonai tisztelgések közt temettette el, az élőknek pedig köszönetet mondott. Fiúk! – szóló a III. zászlóaljhoz, melyből egyetlen egy rohamban 52 vitéz esett el – büszke vagyok rátok. Ti az ördögöt is megveritek. Megérdemelnétek, hogy mindnyájan tisztetek legyetek. De hol volna akkor az én zászlóaljam?

Damjanich arra a hirre, hogy az ellenség Ceglédnél gyülekezik és döntő csatára készül, március 9-ikén odahagyta Szolnokot, a hidat föleggettette maga után, Czibakházára vonult. A Tiszán való átkelő pontot még szükségtelegebbül adta fel, mint Görgei Poroszlónál. Látom – szóló Dembinszky, midőn Vécsey eléje terjesztette Damjanich ellen való panaszát – **Magyarország ügye tönkre megy, de nem külellenség, hanem belviszályok következtében és – mint az ily viszonyokban rendszeren – nem becsülettel.**

KERTÉSZ RÓBERT

Vadász-gyűjtögetők a Közép-Tisza vidékén (részlet)

A Kárpát-medence a legnagyobb le-
hűlések alkalmával is mindvégig jég-
mentes volt, és alkalmas maradt az
emberi megtelepedésre. Az ősi vadász-
csoportok rövid életű telepei főként a
középhegységi területeken és a folyó-
völgyekben, elsősorban a nagytestű
növényevő csordaállatok, mint például
a rénszarvas, vadló, mamut szezonális
vándorlási útvonalainak tágabb térsé-
gében találhatók.

A jégkorszak vége felé, amikor a
jégta-
karó északra húzódása kezdett le-
zárulni, megindult egy lassú felmele-
gedés, és a hőmérséklet a maihoz ha-
sonlóvá vált. A klímajavulás hatására
a Kárpát-medence fokozatosan beer-
dősödött. A jégkorszak alatt oly szél-
sőséges sarkvidéki sztyeppék vegyes
erdős-sztyeppékké szelidültek, a folyó-
völgyeket pedig galériaerdők szegé-
lyezték. A természeti környezet átala-

kulásával összhangban az állatvilág is
kicserélődött. A jégkor végi vadász-
csoportok utódainak egy része a jégta-
karó visszahúzódásával párhuzamosan
képtelen volt változtatni az évezredek
alatt berögződött gazdálkodásán, nem
tudott azonosulni a viszonylag gyorsan
és gyökeresen változó körülmények-
kel, s inkább követte az északra vonuló
állatokat. Más részük viszont alkal-
mazkodott a megváltozott környezet-
hez, és a korábbi rénszarvas, mamut és
barlangi medve vadászokból őstulok,
bölény és gímszarvas vadászok lettek.
Az emberiség történetének ez a to-
vábbra is zsákmányoló életmódot foly-
tató szakasza a földtörténeti jelenkor
(holocén) korai periódusában kb.
10 000 évtől 7500 évig tartott.

Jász-Nagykun-Szolnok megye
északnyugati részén, a Jászságban
1989-ben megkezdett ősrégészeti kuta-

tások eredményei alapvetően befolyá-
solták az Alföld paleolitikumáról és
mezolitikumáról korábban kialakított
képet. A régióban végzett rendszeres
terepbejárások nagyszámú fiatalabb
őskőkori (felső paleolit és epipaleolit),
valamint középső kőkori lelőhelyet
mutattak ki. Az ezt követő ásatások
pedig pleisztocén végi, valamint kora
holocén korú alkalmi vadásztanyák
maradványait szolgáltatták.

Ezen feltárások eredményeként le-
hetővé vált a paleolitikum fiatalabb
szakaszába és a mezolitikumba tartozó
fejlett vadásznépek természeti környe-
zetének, táborhelyének, lakóépítmény-
típusának, életmódjának, kulturális-
kronológiai kapcsolatainak körvonalá-
zása, valamint jellegzetes tárgyi em-
lékanyagának meghatározása.

A komplex régészeti és őskörnye-
zeti kutatások alapján rendelkezésre
álló bizonyítékok megengedték nem-
csak e szűkebb régió pleisztocén vé-
gi-kora holocén őstörténeti folyamatai-
nak rekonstruálását, hanem az Alföld-
re általában alkalmazható modellek
felépítését is.

Gyógyfürdők Szolnok megyében

Település	Gyógyfürdő neve	Víz típusa	Gyógyító hatású az alábbi betegségekre	Szolgáltatások
Berekfürdő	Gyógy- és Strandfürdő	alkálihidrogén- karbonátos, jó- dos gyógyvíz	Mozgásszervi, idegi eredetű gyul- ladásos betegségek gyógyítására, balesetek utáni rehabilitációra al- kalmas	masszázs, tangenter, iszappako- lás, pedikűr, súlyfürdő, galvánke- zelés, infravörös kezelés, ingerá- ram, iontoforézis, medencefürdő, rövidhullám, ultrahang
Cserkeszőlő	Gyógy- és Strandfürdő	jódos, brómos, kloridos gyógy- víz	Mozgásszervi, nőgyógyászati be- tegségek gyógyítására, balesetek utáni rehabilitációra alkalmas	Masszázs, tangenter, iszappako- lás, pedikűr
Szolnok	Tisza Szálló és Gyógyfürdő	alkálihidrogén- karbonátos, jó- dos gyógyvíz	Mozgásszervi betegségek gyógyí- tására, gyomorsavtúltengés csök- kentésére alkalmas	orvosi alap- és kontrolvizsgála- tok, gőzfürdő, tangenter, súlyfür- dő, iszappakolás, fizikoterápia, gyógymasszázs, gyógytorna, sza- una, pedikűr, gyógytálmasszázs, fogászati kezelések
Tiszafüred	Termál- és Strandfürdő	alkálihidrogén- karbonátos gyógyvíz	Mozgásszervi, porckorongkopá- sos izombénulással és sorvadás- sal járó, idegi eredetű, valamint nőgyógyászati betegségek gyógyí- tására alkalmas	fizikoterápia, masszázs, tangen- ter, súlyfürdő
Túrkeve	Strandfürdő	alkálihidrogén- karbonátos, jó- dos, szulfidos gyógyvíz	Mozgásszervi, nőgyógyászati, bő- rgyógyászati betegségek gyógyítá- sára alkalmas	gyógytorna, pedikűr

A régmúlt

A Nagykunság definiálása

Nagykunság. Ha nagykunsági földünket egy élő alakhoz akarjuk hasonlítani, úgy Karczag a fő, Kisujszállás (az ő kecskési kis hortobágyával) a szív és tüdő, Kunhegyes, Madaras a karok, Turkeve a hozzá tartozó pusztákkal (Ecseg, Bala-Csorba) a test éléstára-zsigerek, Mezőtúr és Dévaványa pedig a lábak, (engedje meg e két nemes város, hogy ezennel tiszteletbeli kunokká avatom), maga a Berettyó vagy régente Tur vize pedig kanyargós folyásával és elágazó vízlevezető csatornahálózatával, az egész szervezetet tápláló véredény rendszert képviseli, azaz, gazdálkodási területünk egyik része.

(Gazdasági egyesületi jelentés, 1902.)

A történetíró „tévedése”

Az iskolában úgy tanultuk, hogy „mikor a tatárok fel dúlták Kunországot, Kuthen kun király negyvenezer családból álló népével Magyarországra menekült. IV. Béla királyunk letelepítette őket az Alföld termékeny rónaságára, ahol ezen kunok ivadéakai a Nagy- és Kiskunságon ma is élnek.”

Mikor érettebb ésszel visszagondoltam ezen szavakra, önkénytelenül eszembe jutott: hogy lehetett annyira lakatlan „az Alföld termékeny rónasága”, hogy negyvenezer családot még mindig el tudott rajta IV. Béla helyezni? Sokáig nem tudtam e kérdésre feleletet adni.

Egyszer valami régi térképek kerültek a kezembe, melyek a Nagykunságot és környékét mint valami tengert mutatták be. Imitt-amott szigeteket, szárazulatokat mutattak a mappák, de az egyes községek határai nagyjából víz alatt állottak. Kezembe került egy 1699-ben készült határleírás, melyből kiderült, hogy náddal, sással, gyékénnyel felvert rétság volt ez az egész táj, s a német leíró szerint: „A lakosok csak csolnakkal tudnak egyik helyről a másikra járni”.

Aztán a Kiskunság felől kezdtem érdeklődni. A Tázlár-Szank puszták határperiratai kerültek a kezembe. Egyik tanúvallomásban ezt olvasom: „A tázlári ductusban levő Hoszszú-hát régenten egy kettős hegy volt, de amelyet a szelek már széjjel hántak és más formába öntöttek.” „Tanít a tapasztalás is, hogy ezen homokos vidéken tsak egy esztendő alatt is, nem még annyi sok idő múlva hányféleképpen változik a helynek fekvése.”

Ezek az adatok megvilágosították előttem, hogy lehetett itt negyvenezer kun családot letelepíteni!

Csak úgy, hogy ezek a járhatatlan rétségek és futóhomok területek nem kellett a kutyának se. Lakatlan területek voltak még IV. Béla király idejében is. A kunok menekültek lévén, nem válogathattak, oda kellett települniök, ahol helyet kaptak. Ennek a rétségnek és homoktengernek a képe több, mint hatszáz esztendő alatt mitsem változott, csak az utóbbi két emberöltő alatt lett valamennyire urrá az ember a természetén, mely a földet eladdig teljesen hatalmában tartotta.

A történetíró tévedett hát, aki azt tanította, hogy a kunok az Alföld „termékeny” rónaságára települtek.

(Nagy-Kunsági Krónika 1922.)

Őseink élete

A szilaj pásztorok. Nagypapáink, szépapáink nem voltak földműves emberek. Szántottak és vetettek ugyan, de csak annyit, amennyi kenyérnek éppen elég volt. Ha jó termés volt, a felesleget elvermelték, ha nem ütött jól be a termés, éheztek, vagy jobban mondva kenyér nélkül ették a húst. Apáink elbeszéléséből tudjuk, hogy 1863-ban is így történt.

Nem volt érdemes gabonát termelni, mert nem lehetett a felesleget elvinni. Az utak rettenetes rosszak voltak. Az emberek lóháton jártak. Esők évadán az utak feláztak, a kénytelenségből járó szekerek és a lovasok felvágták, s ha melegebb napok köszöntöttek be az ilyen felvágott utakon a jármű az utasnak az agyvelejét rázta, a fakó szekér szét hullott. Sarak idején istenkísértés volt teherrel útnak indulni. Már pedig az év nagyobbik felében sárosak voltak az utak. Más volt az időjárás. Gyakori volt az eső, a harmat délig sem száradt fel. A vizek szabályozatlanok voltak. A Tisza, Hortobágy, Mirhó, Berettyó, Körös árvizei évről évre pontosan, néha többször, olykor egyszerre is beköszöntöttek és a lakott helyeket elvágták egymástól, úgy, hogy hajón kellett közlekedni.

Ilyen körülmények között nem volt érdemes termelni. De valamiből mégis csak élni kellett!

Éltek is, még pedig jobban mint most!

Ahol máma zöld akácok között apró tanyák fehérlenek, ott a kövér füvű legelőmezőkön címeres szarvú fehér marhák rázták a kolompot. Ahol a legelő szárazabb szikesbe csapott át, apró tippanos füvét juhnyájak borotválták. Ahol a lábnyom vagy szekérút belevezetett a haragos-zöld rétbe, ott a konda bányászott. Ha a nyári forróság leperzselt a legelőt, bevették a jóságot a rétbe, ahol még mindig talált harapnivalót, s ha az évtizedes aszály ide is utánok jött, felcsendült a pásztor ősi pogány éneke:

„Kiszáradt a tóból mind a sár, mind víz,
A szegény barom is csak a gazdára níz,
Istenem, istenem! Adj egy csendes esőt,
A szegény baromnak jó legelő mezőt!”

A kun városok régi protokollumaiban sohasem olvastam, hogy az árvizek miatt panaszkodtak volna, pedig sokszor a házakba is becsapott a szennyes víz. Sőt ellenkezőleg! A túrkevei tanács például 1780-ban úgy határoz, hogy: „a víznek megtartásáért instálni kell, mivel a víz mindgyárt el mégyen, sok helyen alig vagyon térdig való víz és ha ez a kevés árvíz sem lett volna, a militia számára szénát sem lehetett volna kaszálni és barmaink most is egyedül ott élhetnek, ahol a víz a földeket megfutotta.”

Nem sürgette a kun ember a belvizek lecsapolását soha. Ha rajta állott volna, ma is minden úgy lenne, mint régen volt. A vízi életbe hatszáz év alatt belenőtt, s ma úgy érzi magát, mint a partra vetett hal. Megszámlálhatatlan jószággállománya eltűnt, csudaszép tájfajtai teljesen kivesztek. Lecsapolt földjeinek őseréje pár évtized alatt kilobbant. Sívó szik lett a rétek, fertők helyén, mely évről-évre tovább terjed, és lassanként megeszi az egész határt. E föld nem tűri az ekét! Visszavárja az árvizet, a fehér gulyákat, a lobogós sörényű méneseket! A délibáb ott settenkedik a látóhatáron. Még nem tűnt el egészen. Úgy látszik ő is reményli, hogy csalóka hulámaival újból eláraszthatja a kun földet.

(Nagy-Kunsági Krónika 1922.)

Am ez a Vándorgyűlés más okból is emlékezetes volt. (De erről majd később.) Az ilyenkor szokásos üdvözlések, találkozások után a vendégeket újabb meglepetés fogadta. Az ebéd ötletes, és egyszerű fogása. Azok kedvéért, akik nem voltak jelen. Az asztalnál helyet foglalók egy cipőt kaptak, melynek teteje a felső negyedénél le volt vágva. A scalp alatt ínycsiklandozó pörköltet talált a vendég. Az ötlet osztatlan elismerést aratott.

A szakmai programokra szállító autóbuszok menetrendszerű pontossággal indultak Tiszaligetről. Az erdészek körül forgott a világ ezen a délutánon a megyének nyugati felén. A rendőri felvezetés és biztosítás példaértékű volt. A tucatszintű autóbusz kétfelé sorjázott. Az egyik szakmai bemutató a monori erdészeti területére, a másik a pusztavacsi erdészeti legérdekesebb szakmai látnivalói felé igyekeztek.

Monor, derék nagy magyar helység, Pest-Pilis vmegyében, a szolnoki vasút mentiben, Pesthez 3 óra, 3812 lak., kik közt 900 kath., 80 evang., a többi reformatus. Kath. és ref. anyatemlomok. Közép termékenységű határát nagy szorgalommal mívelik jámbor lakosai. Szőlőskert, F. u. az egri káptalan.

A monori erdészetről a tájékoztatóban a következőket olvashattuk: A Monori Erdészeti 25 község határban 9928 hektáron gazdálkodik. A főbb faállományok területének aránya: tölgy 7%, akác 40%, egyéb kemény 3%, nemesnyár 21%, hazai nyár 5%, fenyő 23%, egyéb lágy 1%.

Ez az erdőterület két táj határvidékén fekszik. Négy község határa a Gödöllői dombvidékhez, 21 a Duna-Tisza közti homokháthoz tartozik. Évente 220 ha első kivittel és közel 60 000 bruttó m^3 össz fakitermelés az új üzemtervi előírásunk. (A régi: 330 ha I. kivittel, 65 000 bruttó m^3). Fizikai dolgozói létszámunk 44 fő, szellemi dolgozói létszámunk 23 fő. Árbevételi előírásunk 343 millió Ft, eredmény előírásunk 87 millió Ft.

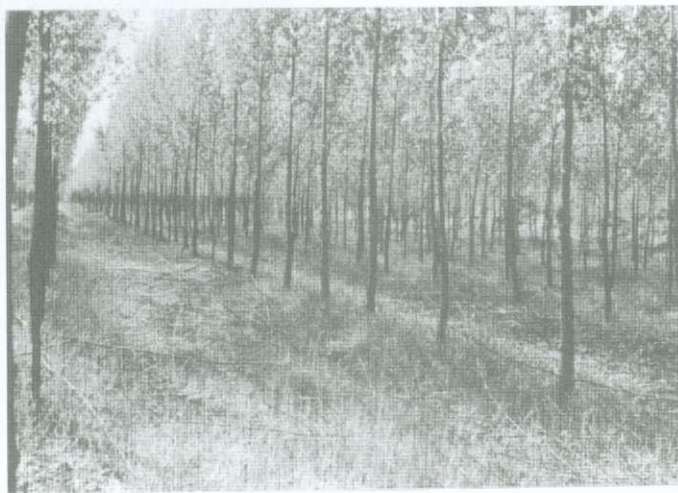
Területünkön három tájvédelmi rendeltetésű természeti érték is van a Duna-Ipoly Nemzeti Park felügyelete alatt.

A hároméves tölgy csemetével erdősített területen feltűnően jó eredést láthattak a jelenlévők. A valóban ha-

tártermőhelyen az erdősítésekben erőteljesen sarjad a bálványfa.

Szépen ápolt nyárasok között vezetett a sétaút. Megszemléltethetünk egy hatalmas tuskó rakodót, ahol egy svéd vállalkozó hasznosította volna az összetolt föld alatti faanyagot. A vállalkozó pénze elfogyott, a tuskó maradt, az apró rácsálók és ragadozók legnagyobb öröme.

Szépnek mutatkozó OMM1 kísérlet mellett haladva ért a vendégsereg a csévharaszi ősborkáshoz, mely természetvédelmi terület.

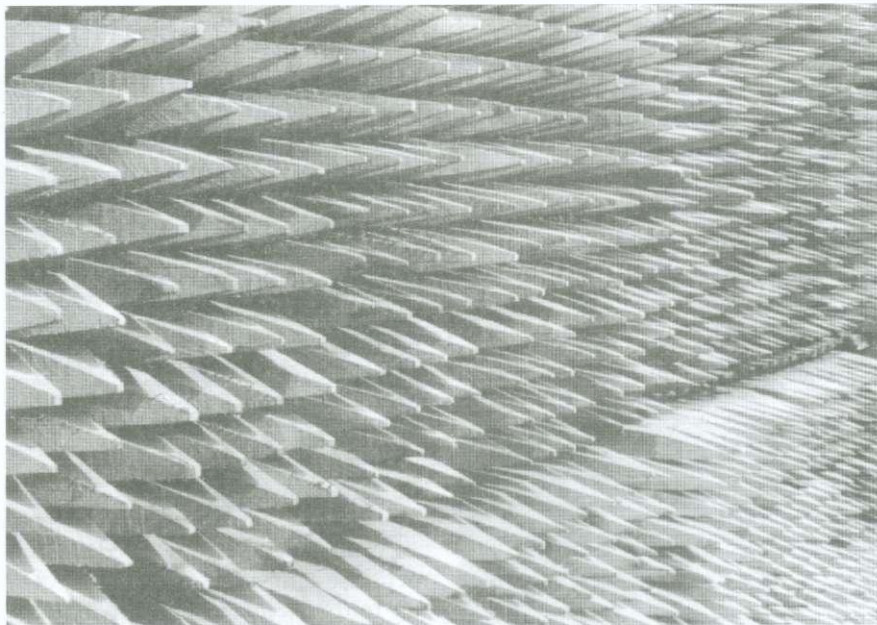
A terület védelem alá helyezését elsőként Kaán Károly (1867-1940) erdészeti államtitkár 1931-ben javasolta.

1935. március 9-én Nagykovács város képviselőtestülete (Dezső Kázmér polgármester kezdeményezésére) határozatot hozott Pótharaszti-pusztában bizonyos részeinek természeti emlékként való fenntartására, amelynek „ősi állapotban való visszahagyása” tudományos szempontból indokolt.

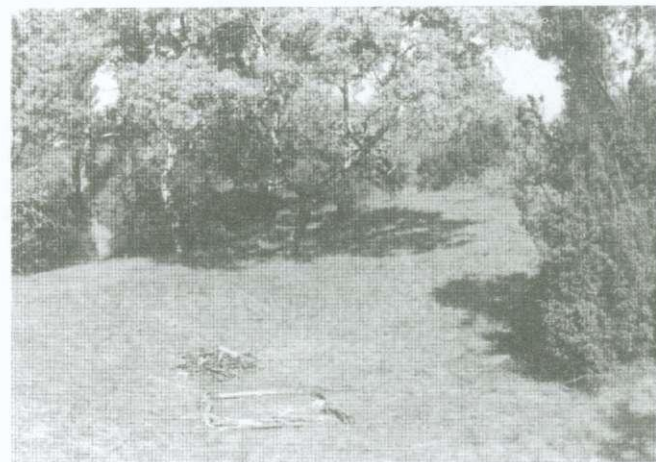
1939 óta országos jelentőségű természetvédelmi terület. Nevezetességét Kitaibel Pál (1754-1817) örökölte meg a lilapiros virágú tartós, más néven pótharaszti szegfű (*Dianthus diutinus*) megtalálásával és leírásával.

Egy buckatetőn a fehérnyárok alatt gyöngyvirágszőnyeget láthattunk. A tűzrakóhely és a hegyi kerékpárosok nyoma figyelmeztetett, hogy van mitől védeni a területet.

A bemutató körút a fagyártmányüzemben ért véget, ahol kedvére ehetett, ihatott a melegben szomjazó. (A tudósító még épülőfélben látta a készáru tárolót.

Mint Szőőr Levente erdészeti igazgató elmondta, a bemutató célja az volt, hogy ízelítőt adjanak a Duna-Tisza közti homokhát gyengén humuszos, de annál meszebb homoktalajokon lehetséges erdőgazdálkodásról, ahol a legjobb tanácsadó az évtizedes tapasztalat.

Az erdészeti igazgató magányossága

Nemcsak szimbolikusan, de a valóságban is az erdészek voltak ezen a délutánon az ország közepe. Ott álltunk az emlékműnél. Pusztavacs az ország geometriai középpontjában, a földrajzi szélesség $47^{\circ}11'$, s a földrajzi hosszúság $19^{\circ}30'$ metszéspontjában fekszik. A Vándorgyűlést megtisztelő francia vendégeink bizony kapkodhatták volna a fejüket, ha értik nyelvünket. (Később beszélgetve a delegációval – Tóth János tolmácsolásában – megtudhattam, hogy tökéletesen tisztában vannak elődeik számunkra oly tragikus döntéseivel.)

Néhány érdekesség Pusztavacs történetéből.

A kezdeti időktől a török hódoltság koráig

Egy település alapítási dátumát az az időponttal szokták meghatározni, amelyik időpontban az első írásos

Vacs (Alsó és Felső), Pest-Pilis v.m. roppant nagy pusztá; Örkénytől keletre: 452 kath., 125 evang., 55 ref. lak. Tölgyes erdeje gyönyörű, s legnagyobb ezen a vidéken, mellyen élő fát is alig láthatni. F. u. h. Coburg.

forrás megemlíti az adott település nevét.

Pusztavacs esetében az első írásos említés 1274. április 24-én történt. ezen a napon kelt Vacson egy oklevél, melyben IV. László király arra inti a sebenicoiakat, hogy a traniakat ne zaklassák. Az oklevél keltezési helyén Vacs van feltüntetve Och formában. Az ómagyar nyelvi korban (a honfoglalástól Mohácsig terjedő időszak) a vokalizálódásnak nevezett nyelvi változás következtében az „o” hangból „v” hang lett.

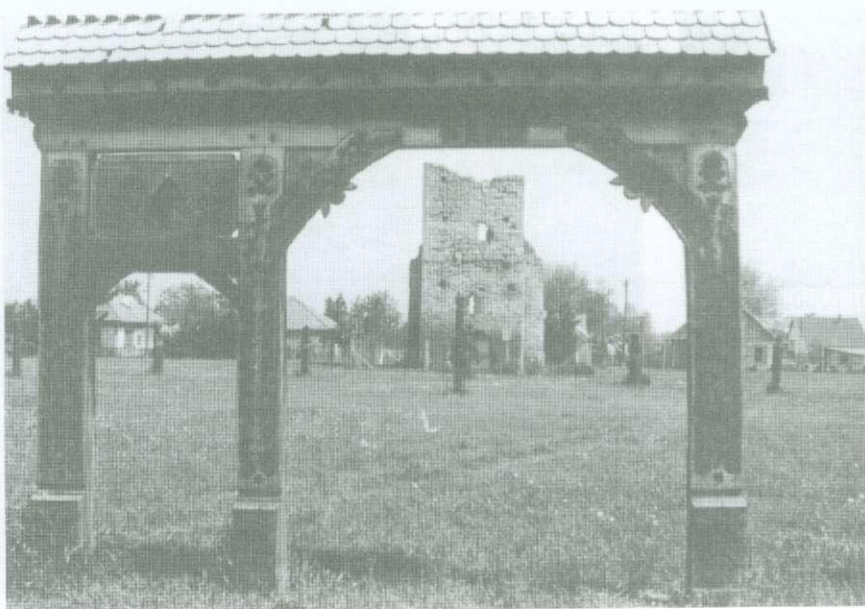
Természetesen az a körülmény, hogy mikor keletkezett az első írásos forrás, nem zárja ki a helység korábbi létezését. Az írásos forráson kívül még számtalan íratlan forrást is vallatóra lehet fogni a település keletkezésének megállapításánál. Segítséget nyújthatnak ilyen esetben a régészeti leletek.

Pusztavacs természeti adottságai már a Kr. u. I. században is alkalmasak lehettek arra, hogy itt emberek hosszabb távra megtelepedjenek.

Mai tudásunk szerint, az első letelepedésre utaló nyomot a szarmaták hagyták itt maguk után. A mai falu területén egy szarmata temető nyomaira sikerült rábukkanni. Hasonló szarmata leletek kerültek napvilágra a környező helyek közül Hernádon, Táborfalván, Csévharasztón, Íjhartyánban, Gyónon és Dabas határában is.

A pusztavacsi erdészet a bemutatón során az akác gazdálkodásra helyezte a hangsúlyt. Az útvonal a pusztavacsi

A 1440-ben épített gótikus templom

*A fiatalos közepén látható sötét csík jelzi
a talajmenti fagy hatását*

*Dr. Kovács Jenő, dr. Tóth János és Káldy József francia
vendégeinkkel: Hevré Nemoz-Rajot, Philippe Vogel,
Eric Hincelin urakkal*

magtermő állományoknál kezdődött. Bepillantottunk a területen lévő talajszelvénybe, és a sajátságos maggyűjtési technológiába. A bemutató út során érintett erdőrészeket a különböző korú akácállományok nevelésében adtak eligazítást.

Erdész szemmel nézve azonban mégiscsak a 105 éves kocsányostölgy állomány volt az igazán szívdobogtató. Robin Hood erdejében jártunk. Madárdal mindenfelől.

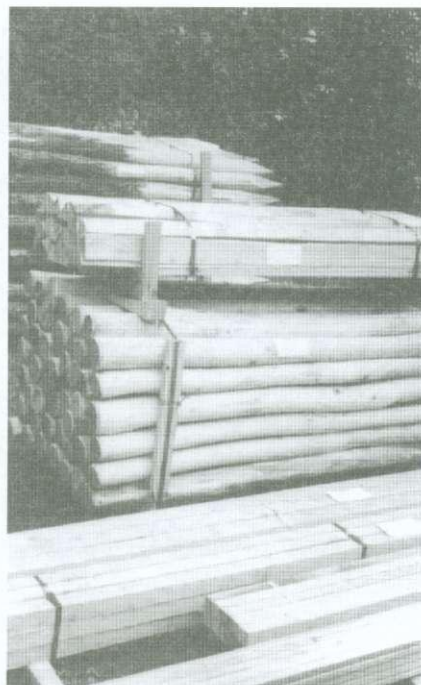
Ám a vadász ház előtti felújításnál már látható volt e tölgyesek felújítási gondoljai.

Borzási Béla erdészeti igazgató és csapata jéghideg sörrel és éhet tompító szendvicsekkel várta a vendégeket.

De mint mindennek, a helybeliek szíves vendéglátásának is vége szakadt, s indultunk vissza Tiszaligetre.

A baráti est éppoly jól szervezett volt, mint a délután.

Szebeni László vezérigazgató köszöntőjén cseppet

*Szebeni László
invitálja a vendégeket*

sem volt érzékelhető, hogy már csak formálisan házigazda.

Színvonalas kultúrműsor, könnyű vacsora után beszélgethetett mindenki kedvére. A fő téma – a négy vezérigazgató felmentése – a csarnokvalamennyi szegletében tapintható volt. Aztán ahogy lenni szokott mindenki nyugovóra tért. Ki előbb, ki hajnalban.

A KÖZGYŰLÉS

Fehér egyenruhás fiatal lányok adtak műsort az érdemi munka megkezdése előtt. A fúvósok zenéjére a ragyogó napfényben mozogtak meghatározott koreográfiájuk szerint.

A Himnusz dallamait is a rézfúvósok intonálták. (Vajon miért nem énekeljük ilyenkor teli torokból mindannyian nemzetünk Himnuszát??)

Rövid kultúrműsor előzte meg az elnöki megnyitót, majd...

Káldy József elnök köszöntötte a megjelenteket. Külön köszönetet mondott a szakmai nap hibátlan megrendezéséért, majd röviden ismertette az elmúlt évben végzett munkát. Kitért a négyéves programban lefektetett lényeges feladatokra, úgymint a közhasznú szervezetté való átalakulásra, a régiókapcsolatok fontosságára, a Fő utcai helyiségek felújítására, a régi székház visszaszerzésével kapcsolatban tett lépésekre, az „Erdészcsillag” Alapítványra. Az együttgondolkodás, szakmai összefogás fontosságára. Kiemelte az ún. nagyrendezvények sikeres megvalósulását. (Akadémiai rendezvények, Monori találkozók.)

Szebeni László a vendéglátók nevében köszöntötte a Közgyűlést, majd diavetítéssel illusztráltan bemutatta a NEFAG Rt. tevékenységét.

A Nagykunsági Erdészeti és Faipari Részvénytársaság 1993-ban alakult a Nagykunsági Erdő- és Fafeldolgozó

Az évszázad árva nem kímélte a NEFAG Rt. erdeit sem.

Gazdaság jogutódjaként. Az alapításkori célkitűzések – a stabil pénzügyi gazdálkodás feltételeinek megteremtése, a privatizációs és termelési feladatok végrehajtása – maradéktalanul teljesültek. Az átalakulás sem a gazdálkodásban, sem a termelésben törést nem okozott.

A részvénytársaság alaptevékenysége az erdőgazdálkodás és az ehhez kapcsolódó szolgáltatás. Tevékenységét négy erdészeti telephelyen – Szolnok, Cegléd, Monor, Pusztavacs – és egy faipari üzemben, Abádszalókon látja el. A termelés szerkezetében meghatározó a fakitermelés volume-ne és az erdőművelési feladat. A szolgáltatási ágazat fejlesztése szorosan kapcsolódik az erdőtulajdon szerkezetében bekövetkezett változáshoz az Európai Unióhoz történő csatlakozási törekvés szabta feladatok (racionális földhasználat-erdőtelepítés) teljesítéséhez.

Célunk az, hogy az Alföld erdővagyonát működési területünkön nagy elődeinkhez méltó módon őrizzük meg és gyarapítsuk, minden tulajdonos számára tegyük lehetővé hozzáértő tapasztalt szakembereink tudásának hasznosítását – mondotta Szebeni László.

A mandátumvizsgáló Bizottság nevében Puskás Lajos elnökségi tag régióképviseelő jelentette, hogy a 207 képviselőből 165 van jelen, ez 76%.

Az elnök előterjesztette az egyszerűsített éves beszámoló mérlegét.

Egyszerűsített éves beszámoló mérlege (1998. év)

adatok E Ft-ban

Sorszám	A tétel megnevezése	Előző év	Előző év(ek) helyesbítései	Tárgyév
a	b	c	d	e
1.	A. Befektetett eszközök (2.-5.)	304		768
2.	I. IMMATERIÁLIS JAVAK			
3.	II. TÁRGYI ESZKÖZÖK	304		29
4.	III. BEFEKTETETT PÉNZÜGYI ESZKÖZÖK			739
5.	IV. BEFEKTETETT ESZKÖZÖK ÉRTÉKHELYESBÍTÉSE			
6.	B. Forgóeszközök (7.-10.)	13 313		13 531
7.	I. KÉSZLETEK	294		361
8.	II. KÖVETELÉSEK	357		388
9.	III. ÉRTÉKPAPÍROK	8 003		12 035
10.	IV. PÉNZESZKÖZÖK	4 659		747
11.	C. Aktív időbeli elhatárolások	1 479		1 874
12.	ESZKÖZÖK (AKTÍVÁK) ÖSSZESEN (1.+6.+11.)	15 096		16 173
13.	D. Saját tőke (14.-16.)	14 124		14 767
14.	I. INDULÓ TŐKE	8 117		8 117
15.	II. TŐKEVÁLTOZÁS	6 007		6 650
16.	III. ÉRTÉKELÉSI TARTALÉK			
17.	E. Céltartalék			
18.	F. Kötelezettségek (19.-20.)	786		1 306
19.	I. HOSSZÚ LEJÁRATÚ KÖTELEZ.			
20.	II. RÖVID LEJÁRATÚ KÖTELEZ.	786		1 306
21.	G. Passzív időbeli elhatárolások	186		100
22.	FORRÁSOK (PASSZÍVÁK) ÖSSZ. (13.+17.+18.+21.)	15 096		16 173

Egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása (1998. év)

adatok E Ft-ban

Sor- szám	A tétel megnevezése	Vállalkozási tevékenység		Tevékenysé- gük célja szerinti	
		előző év	tárgy- év	előző év	tárgy- év
a	b	c	e	f	h
1.	A. Összes (ár)bevétel	21	8	47 016	33 891
2.	B. Összes költség (ráfordítás)	25	58	45 512	33 198
3.	C. Adózás előtti eredmény	-4	-50	1 504	693
4.	I. Adófizetési kötelezettség				
5.	D. Adózott eredmény	-4	-50	1 504	693
6.	I. Átcsoportosítás				
7.	E. Tőkeváltozás	-4	-50	1 504	693

A közgyűlés a beszámoló mérleget az 1/1999. (V.29.) számú határozatával elfogadta. Jelen volt 165 küldött. Igen szavazat 165, nem szavazat 0, tartózkodott 0 képviselő. Egyhangú szavazás.

OEE 1998. évi közhasznúsági jelentése

Az 1997. évi CLVI. törvény 19. § (A beszámolási szabályok) (1) szakasza alapján, „A közhasznú szervezet köteles az éves beszámoló jóváhagyásával egyidejűleg közhasznúsági jelentést készíteni”.

A közhasznúsági jelentés tartalmát a fenti törvény 19. § (3) szakasza határozza meg. A beszámoló e tartalmi sorrend alapján került összeállításra.

1. Számviteli beszámoló

A törvény előírása szerint a beszámolási módok közül az egyszerűsített éves beszámoló elkészítésére kötelezett az Egyesület. A korábban kialakított számlarend szerint vezetett kettős könyvviteli adatokat a MTESz Pénzügyi és Számviteli Osztálya vezette és készítette el az éves beszámolót. Egyesületünk egy fő nyugdíjas alkalmazottal – az ügyvezető titkár és főtitkár ellenőrzése mellett – párhuzamosan kiegészítő könyvelést vezetett, az esetleges hibák kiszűrése és a naprakész adatok megléte érdekében. Az Egyesületünk gazdálkodása kiegyensúlyozott volt, az előző évhez viszonyítva jelentős változás nem volt.

Az értékpapírokba fektetett pénzösszeg 12 035 millió Ft-ra emelkedett.

Az „Egyszerűsített éves beszámoló mérlege” és az „Egyszerűsített éves beszámoló eredménykimutatása” tartalmazza az éves gazdálkodás adatait.

Látható, hogy a vállalkozási tevékenység csekély összegű és 50 ezer Ft negatívummal zárt. A cél szerinti árbevétel 33 891 millió forint volt, az összes költség 33 198 millió Ft, így Egyesületünk 1998. évi eredménye 693 ezer Ft.

2. A költségvetési támogatás felhasználása

Egyesületünk költségvetési források felhasználásával is igyekezett kielégíteni közhasznú feladatait.

A költségvetésből a következő bevételek származtak:

a) állami támogatás a MTESz-en keresztül 1000 ezer Ft (a célnak megfelelően az Erdészeti Lapok megjelentetésére és MTESz adminisztratív szolgáltatására fordítottuk)

b) Erdészeti közcélú forrásból (FVM-on keresztül) 1500 ezer Ft (a célnak megfelelően az Erdészeti Lapok megjelentetésére fordítottuk)

c) SZJA 1% 1997. évben kapott 1198 ezer Ft-ot

= Bund Károly síremlékének felújítására 45 (1997)

320 (1998)

= könyvtári adatfeldolgozásra 338 (1998)

= Erdészeti Lapok tördelési díjára 95 (1998)

= szociális segélyezésre 400 (1998)

összesen: 1198 ezer Ft-ot

fordítottunk.

d) SZJA 1%-ából 1998. évben 1374 ezer Ft bevétel származott, melynek felhasználására 1999. évben kerül sor.

3. Kimutatás a vagyon felhasználásáról

A beszámolási időszak alatt az Egyesület vagyona növekedett 1077 ezer forinttal. A kötelezettség változását is figyelembe véve a saját tőke gyarapodása 553 ezer forintot tett ki.

4. Kimutatás a cél szerinti juttatásokról

A cél szerinti juttatások tartalmi tagolására nincs kötelező előírás. Kiadásaink közül azokat a tételeket soroltuk ide, amelyek az Egyesület által a cél szerinti tevékenysége keretében nyújtott pénzügyi juttatásokkal kapcsolhatók össze.

Szociális támogatás	776 ezer Ft
Erdészeti Művelődés Háza (Szolnok)	608 ezer Ft
Erdészeti Lapok	10 126 ezer Ft
Erdészeti szeminárium	559 ezer Ft
Szakmai továbbképz. bizt. tan. utak	7 957 ezer Ft
Összesen:	20 026 ezer Ft

5. Kimutatás a kapott támogatásokról

A támogatásokat a kijelölt célok elérése érdekében használtuk fel. A költségvetési támogatásokon kívül az alábbi támogatásokban részesült Egyesületünk:

Pro Cultura (Erdészeti Lapok)	80 ezer Ft
OMFB (nemzetközi tagdíj)	152 ezer Ft
Összesen:	232 ezer Ft

6. Kimutatás a vezető tisztségviselők juttatásairól

A vezető tisztségviselőknek nyújtott cél szerinti juttatások összege: 595 250 Ft.

7. Beszámoló a közhasznú tevékenységről

Egyesületünk az alábbi közhasznú tevékenységeket végzi: természetvédelem, környezetvédelem, tudományos tevékenység, kutatás, kulturális örökség megóvása, nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés, szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása, euroatlanti integráció elősegítése. Egyesületünk működésének gerincét a közhasznú tevékenységek megvalósítása jelentette. Erről tanúskodnak a helyi csoportok és szakosztályok beküldött éves beszámolóit. Az 1998. éves tevékenységünk a Közgyűlésre készített elnöki-főtitkári beszámolóban kerültek összefoglalásra.

A jelentést a Küldöttközgyűlés a 2/1999. (V.29.) számon elfogadta. Jelen volt 165 küldött, igen szavazat 165, nem szavazat 0, tartózkodott 0 küldött.

FŐTITKÁRI BESZÁMOLÓ

Tisztelt Elnök Úr, Elnökség, Küldöttek, kedves Vendégeink, küldöttközgyűlési résztvevők!

Először állok e minőségemben a tagság és vendégeink ilyen széles köre előtt, köszönöm az eddigi bizalmat, azon leszek, hogy a tagságtól érkező igényeket legjobb tudásom szerint megoldjam kollégáimmal együtt.

Az új elnökség alapfilozófiája is az, hogy a tagságunk, jogi tagjaink, támogatóink igényeit erónkhöz, tehetségünkhöz, a lehetőségeinkhez képest a legjobban elégítsük ki. Ezért e beszámoló sem a főtitkár saját gondolataira épül, hanem tagságunk és elnökségünk közös munkáját, eredményeit tárja a közgyűlés elé.

Az együttműködésre, együttgondolkodásra nagy szükség van, hiszen az elmúlt évtől Egyesületünk közhasznú szervezetként működik, mely nagyobb felelősséget, kötetlenebb egyesületi tevékenységet jelent, másik oldalon viszont a pénzügyi támogatás lehetőségének szélesebb körét teszi lehetővé (1%, állami támogatások, pályázatok). Ez a beszámoló ezért kissé eltér az egyesületi és közhasznú szervezetekről szóló törvény elvárásai miatt a korábbi főtitkári beszámolóktól.

Egyesületünk belső élete

Taglétszámunk

Kitűzött célunk taglétszámunk jelentős növelése. Elsősorban az erdőszteknikusok, magánerdőben gazdálkodók és a diákság köréből várjuk a jelentkezőket. 1998. január 1-én a rendes tagjaink létszáma 4072 fő volt, 1999. január 1-én 4201 főre változott. Ebből 1998-ban nyugdíjas 979 fő, diák 83 fő (!) Az összes létszámból lapelőfizető 3502 fő volt. 1999. január 1-én ezek a számok: nyugdíjas 976 fő, diák 69 fő, a lapelőfizetők számára 3563 főre változott.

Kiemelten szeretnénk foglalkozni a nyugdíjasaink helyzetével, ahogy ez a négy éves programunkban több helyen is szerepel.

Az egyesület jövőjének hatékonyabb megalapozása érdekében az ifjúsággal is többet kell foglalkozni, bevonni az aktív egyesületi életbe. Pártoló tagjaink száma változatlan, a kölcsönös együttműködés folyamatosan javuló. További külső támogatók, együttműködők körét van szándékunkban kialakítani a sokrétűbb kapcsolatrendszer és stabilabb pénzügyi háttér biztosítása érdekében.

Taglétszámunk nagyságát tekintve a MTESz 42 egyesülete rangsorában a hetedikek vagyunk, közvetlenül a bányászok mögött.

Szervezetünk

1998-ban egyesületünk tisztségviselőinek mandátuma lejárt, választások lebonyolítására került sor, mely eredményeként helyi csoportjaink, szakosztályaink vezetésében változások történtek. Az 1998. május 23-án Nagykanizsán tartott küldöttközgyűlés alkalmával új elnökséget és tisztségviselőket választottak a küldöttek. Elnöknek Káldy Józsefet (Mecseki Erdészeti Rt.), alelnöknek dr. Viharos Zsoltot (BEFAG Rt.), technikus alelnöknek Répászky Miklóst (Erdőbirtokosok Szövetkezete), magánerdő-gazdálkodási alelnöknek dr. Péti Miklóst (ÁESz Erdőtervezési Iroda), Szerkesztőbizottság elnökének dr. Szikra Dezsőt (Duna-Ipoly NP Igazgatósága), területi képviselőnek Ormos Balázst, Bogdán Józsefet, Balogh Lászlót, Bak Julianát, Gábor Gusztávot és Puskás Lajost választották. Az Ellenőrző Bizottság elnöke Kolozsvári Ákos (ÁESz) lett, tagjai pedig Tasi Lászlóné (Északerdő Rt.), dr. Mészáros Károly (SE), dr. Lett Béla (SE), dr. Ódor József (Gordiusz Holding Baja Kft.). Az új elnökség deklarálta, hogy tiszteletben tartja elődei munkáját, meghozott döntéseit.

Egyesületi munkánkat különböző bizottságok segítik. Az egyesületet, mint közhasznú szervezetet a felügyelő szerv, az **Ellenőrző Bizottság** felügyeli.

Tevékenységét jogszabályok rögzítik, így jelentést kérhetnek a gazdálkodásról, ellenőrzik a pénzügyi tevékenységet, az egyesület határozatainak végrehajtását stb.

Nagy munkával kezdte tevékenységét az Erdészeti Lapok Szerkesztőbizottsága, élén a megválasztott **szerkesztőbizottsági** elnökkel. Munkájuk garancia az Erdészeti Lapok tagsági igényekhez való folyamatos igazítására a főszerkesztő közreműködésével.

Az elesettek támogatására szánt pénzeszegek szétosztását a **Szociális Bizottság** végzi.

Egyesületünk díjainak odaítélésének szervezését, előkészítését a **Díjbizottság** végzi.

A **Választmány** két alkalommal ülésezett, a **titkári és szakosztályvezetői értekezletet egy alkalommal** hívtuk össze. A kapcsolattartás és információ átadás új lehetőségeként **regiótitkári értekezletet** tartottunk. A **Pártoló Tagok Tanácsának** egy alkalommal kértük ki véleményét összejeövetelük alkalmával. Az igen aktív **Szeniorok Tanácsával** a munkakapcsolat szinte napi jellegű.

Egyesületünk működési rendjét az **Alapszabály, a Szervezeti és Működési Szabályzat** és egyéb kiegészítő szabályzataink határozzák meg. Az új Alapszabályt az 1998. májusi közgyűlésen, az új SZMSZ-ot 1998. decemberi választmányi ülésen hagytuk jóvá. Az elmúlt időszakban rendszeres tájékoztatást adtunk arról, hogy a közgyűlés által jóváhagyott közhasznú szervezeti státusz több kedvezményt, de több korlátot is jelent egyesületünk működését illetően. Ezek a korlátok általában adminisztrációs és pénzügyi kötöttségeket jelentenek.

Ezt a tagság napi egyesületi élete során nem fogja észrevenni, de a tisztségviselők a jelentések elkészítése során igen. A szigorú törvényi előírások, a már bejegyzett közhasznú szervezetek példái és a bírósági javaslat is azt indokolta, hogy teljesen új alapszabály-tervezetet készítsünk, mely szinte csak a törvényi szövegeket tartalmazza – így biztosítható a bírósági bejegyzés – és az egyéb, általunk fontosnak tartott kérdéseket egyéb szabályzatokban (SZMSZ, Szociális Szabályzat stb.) rendezzük. Így oldható meg legbiztosabban, hogy a már eddig megszerzett közhasznúsági státuszunkat ne veszítsük el. A Küldöttközgyűlés elé a bírósági szűrőn átment, a Választmány által javított Alapszabályt terjesztjük.

Korábbi elnökségi döntésnek megfelelően a főtitkári munkakört az egyesület főállású alkalmazottal kívánta betölteni. Kétszeres pályázat eredményeként 1998. december 1-től Ormos Balázs erdőmérnök tölti be a posztot. Feladata többek között az előzőekben vázolt közhasznúsággal kapcsolatos szabályzatok kidolgoztatása.

Összehangolt egyesületi szellem és működés

Az egyesületi működést meghatározza az alulról építkezés, a tagság véleményének kikérése, döntésekbe való bevonása. A tagság véleményén alapuló vezetőségi döntések nyilvánossá tételével a bizalom erősítése, a tagoknak az egyesület iránti elkötelezettségének növelése a cél. A régióertekezleteken elhangzott javaslatok jegyzőkönyvszerűen kerültek összefoglalásra, és az Erdészeti Lapok decemberi száma tette minden tag számára hozzáférhetővé. A tagságtól összegyűjtött javaslatokat a választmány, a titkári értekezlet és a jogi tagvállalatok vezetői, képviselői, valamint az egyesülettel együttműködő intézmények képviselői is véleményezték és ebből alakult ki a négyéves ciklus egyesületi programja, melynek megvalósítása csak közös összefogással lehetséges.

Egyesületi életünk motorjai a helyi csoportok (36) és a szakosztályok (17). A helyi csoportok legfőbb szerepe, hogy a helyi (térségi) egyesületi életet szervezzék, a helyi javaslatokat, észrevételeket kerüljenek összegyűjtésre és továbbításra a vezető testületek felé. A szakosztályok szakmánk szakértői csoportjai, akik eddig is bizonyították, hogy együttgondolkodva képesek a legjobb javaslatokat kidolgozni, továbbadni, megvalósítani. Kezdeményezés történt hallgatói csoport, természetvédelmi és oktatási szakosztály megvalósítására, melyből utóbbi már jóváhagyva működik is. Sok sikert, eredményes munkát kívánunk oktatóinknak, kutatóinknak.

A helyi csoportok legfőbb szerepe a helyi egyesületi élet szervezése, a helyi javaslatok, észrevételek összegyűjtése és továbbítása a vezető testületek felé. Az elmúlt évben is gazdag egyesületi élet zajlott csoportjainkban. A szakosztályok, mint szakértői csoportok rendkívül színvonalas rendezvényekkel gazdagították egyesületünk elmúlt évi munkáját. A közhasznú-

sági törvény előírásainak megfelelően csoportosítva a legkiemelkedőbb eseményeket, rendezvényeket ismertettük a küldöttközgyűlés előtt.

Természetvédelem

Helyi csoportjaink a Balaton-felvidéki NP, a Nyugat-Magyarországi természetvédelmi területeken tartottak helyszíni bejárásokkal egybekötött tanulmányutakat. Néhány tagtársunk a Romániában megrendezett Pro Silva rendezvényen vehetett részt.

Környezetvédelem

A táj- és térségfejlesztés témakör fontosságát hangsúlyozva ismét megtartásra került a XII. Országos Erdőrendezési Napok rendezvény. A klíma és erdőgazdálkodás összefüggéseire kereste a választ a Kaposvári H.Cs. rendezvénye.

Tudományos tevékenység, kutatás

Számos előadás foglalkozott helyi csoportjaink rendezésében a gyakorlatot is segítő kutatási eredmények megismertetésével. Felsorolászerűen a legfontosabbaknak a következők tekinthetők.

Feketenyár génmegőrzés (Bajai H.Cs.), Szlovákiai fenyőgazdálkodás (OMMI H.Cs.), Erdészfaiparos találkozó (Visegrád H.Cs.), Erdővédelmi Konferencia Sopronban (Erdővéd. Szako.), WOOD-TECH szakmai konferencia. Az erdőgazdálkodás műszaki fejlesztése konferencia Gödöllőn (Gép. Szako.), Rába erdészeti tehergépkocsi fejlesztése (Gp. Szako.), dr. Roth Gyula emlékülés (Soproni H.Cs.).

Kulturális örökség megóvása

Tagtársaink nemcsak a szorosan vett szakmai munkával foglalkoznak rendezvényeiken, hanem gyakran tűznek napirendre szakmatörténeti, hagyományörző programokat is. Az elmúlt évben a legjelentősebbek az alábbiak voltak: Erdélyi tanulmányút (VADEX H.Cs.), (Bajai H.Cs.), Balaton-felvidéki kirándulás (Baranya m.-i H.Cs.), az országban található erdészeti emlékhelyek felmérésben minden helyi csoportunk részt vett. Terveink szerint 2000-ben reprezentatív kiadványban jelentetnénk meg az összegyűjtött anyagot. Pilisi H.Cs. szervezésében Kárpátaljáról két busznyit tagtársunk tett maradandó emlényt nyújtó tanulmányutat. Szegedi H.Cs. és az Erdészettörténeti Szakosztályunk gróf Tisza Lajos, volt egyesületi elnökünk 100 éves évfordulója alkalmával rendezett emlékülést és szobránál koszorúzást. A Vajdahunyad vár előtt 1996-ban avatott kopjafát az 1848-as szabadságharc 150 éves évfordulójának tiszteletére ugyancsak megkoszorúztuk. A Nagykanizsai Vándorgyűlés alkalmával a Zalaerdő Rt. székháza előtt került

ünnepélyesen leleplezve Kaán Károly mellszobra. Lovik Károly: Leányvári boszorkányok c. regénye alapján készített azonos című 1937-ben forgatott film másolatát a Szeniorok Tanácsa megszerezte és az OEE-nek ajándékozta. Egyesületünk műemlék könyvtára az 1%-os adományokból a Soproni Egyetem könyvtára segítségével szakmai, számítógépes feldolgozásra került. Az Erdészettörténeti Szakosztály az Erdészettörténeti Közlemények öt új kötetét jelentette meg; 34. kötet: Nadler Herbert: Vadásznapló 1942, 35.: kötet Az 1997. év erdészettörténeti pályázatok legsikeresebb dolgozatai, 36. kötet: dr. Kollwentz Ödön: Pécs szabad királyi város erdeinek és az ott folytatott erdőgazdálkodásnak a története, 37. kötet: 1956-os emlékek, 38. kötet: dr. Oroszi Sándor: Erzsébet királyné emlékfái, Hódi István: Gemenc, dr. Marjai Zoltán: Maggazdálkodás.

Nevelés és oktatás, képességfejlesztés, ismeretterjesztés

A legtöbb rendezvény e területet érintően került megszervezésre, így csak kivonatos ismertetésre van most mód. A magánerdő-gazdálkodás témaköréből több rendezvény merített. Így az aktualitásokról a Győri Magánerdő H.Cs., az erdőtelepítés lehetőségéről a Kecskeméti H.Cs., a hegyvidéki magánerdőgazdálkodás problémáiról az Erdőművelési és Erdőhasználati Szakosztályok, magánerdőgazdálkodóknak Erdőgazda Tanfolyamot a Szombathelyi H.Cs. szervezésében tartottak. Madarak és fák napja programot több H.Cs.-unk szervezett a területükön működő iskolák részvételével (VADEX Rt., Tamási H.Cs., Gödöllői H.Cs., Miskolci H.Cs., Sárospataki H.Cs., Egri H.Cs., Mátrafüredi H.Cs.). Ismét megrendezésre került az Erdők Hete

rendezvénysorozat. Szinte mindegyik erdőgazdaság és helyi csoport szervezett programokat az erdő és az erdészeti munkák valóságát bemutatására, megismertetésére az óvodás korúaktól a felnőtt lakosságig. Ma már megállapíthatjuk, hogy az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály tagjai által mozgatott rendezvény egyesületünk legnagyobb létszámot megmozgató rendezvényei közé tartozik. További fejlesztése szükséges erdészszakmánk elismertségének növelése érdekében. Debrecenben immáron harmadszor került megrendezésre az Erdőpedagógiai Szeminárium. Szakmai továbbképzést biztosító tanulmányútjainkon 81 fő tagtársunk vett részt, az Alsó-Szászorszá-

gi Mezőgazdasági Kamara meghívására 37 fő az egyesület szervezésében több fontos témakört felölelő tanulmányúton, majd az Erdészeti Gépesítési Szakosztálytól 39 fő vett részt az INTERFORST '98 erdészeti kiállításon Németországban, 5 fő pedig a Szlovéniában megrendezett Pannónia '98 szakmai találkozón.

Külföldről 104 főt fogadtunk, Svédországból, Németországból és Ausztriából.

Szociális tevékenység, családsegítés, időskorúak gondozása

Egyesületünk az 1%-ból támogatást tudott nyújtani a rászoruló erdészeti dolgozóknak (Győri H.Cs., Sárospataki H.Cs., Miskolci H.Cs., Debreceni H.Cs.). Beteg, nyugdíjas egyesületi tagokat látogattak meg és ajándékoztak meg a Sárospataki H.Cs. tagjai. Kárpátaljai gyerekek 43 fős csoportját fogadták a Pilisi H.Cs. tagja. „Erdészcsillag” Alapítvány létrehozása van folyamatban a rászoruló erdészeti dolgozók megsegítésére. Az árván maradt Kincses gyerekek megsegítésére kiküldött felhívás az erdészeti összetartás példamutatását tükrözte.

Euroatlanti integráció

Erdőrendezési Szakosztályunk ausztriai tanulmányúton vett részt 47 fővel. Németországi tanulmányúton jártak a Győri H.Cs. tagjai. Egri H.Cs.-unk németországi vendégeket fogadott és szervezett szakmai napot.

Egyesületünk további tevékenységeiről

Egyesületünk számos, részben már hagyományos rendezvénynek szervezője vagy társszervezője volt az elmúlt esztendőben:

WOOD-TECH erdészeti kiállítás, Európai Erdészek Tájékoztató Versenye, Bugac, Magánerdő-gazdálkodás és Vállalkozás, Monor. Egyre több erdészbált rendeznek helyi csoportjaink az ország különböző pontjain (Kaszó, Visegrád, Kecskemét, Kaposvár, Sopron, Tamási, Gyula, Pécs stb.) Egyesületünk történetében egyedülálló rendezvény volt októberben a Kisalföldi Erdészeti Rt.-vel közösen megrendezett BayWa gépbemutató, melyen 5 szakosztály tagjai, több mint 100 fő vett részt és ismerkedhetett a Bajorországból külön e célra behozott erő- és munkagépekkel.

Kiemelkedő rendezvény volt a Nagykanizsai Vándorgyűlés, mely küllemében és tartalmában is elismerően képviselte a térség kimagasló színvonalú erdőgazdálkodását, méltó keretet adva a Tisztújító Közgyűlés lebonyolításának.

Az elnökség bevezette a régióértekezleteket, ahol a helyi csoportok titkárai bevonásával évente két alkalommal beszélnek meg a régió egyesületi tennivalóit.

Elkezdődött az egyesület 1998–2002. évekre szóló programjának kidolgozása.

Több fórumon képviseltük tagságunkat:

MTA Erdészeti Bizottság, Pro Silva Hungariae FVM kitüntetés odaítélését előkészítő bizottság, „Az év fája” kuratórium, Országos Erdészeti Tanács.

Egyesületi munkánkat egy erdészeti „csapat” együttműködésével kívánjuk hatékonyra tenni. Hisszük, hogy együttes erővel többre viesszük. Együttműködő partnereink: FVM-EH, ÁPV Rt., MTA Erd. Biz., KVI, KÖM, WWF, SE, ERTI, FAGOSZ, EFDSZ, EMMI, AEE, MOSZ, MEGOSZ, ÁESZ.

Az Erdészeti Lapok megújítása

Az egyesületi tagság számára a legfontosabb kapcsolattartási lehetőség, összekötő kapocs az Erdészeti Lapok. Az elmúlt időszakban jelentős változáson ment keresztül, a tagság megelégedésére. Az új kihívásoknak is folyamatosan meg kell felelnie a lapnak. Nagy örömkre a Szerkesztőbizottság alapos munkába kezdett. Rendszeresen értékeli a lapot, az új igényeknek igyekszik minél hamarabb érvényt szerezni úgy, hogy közben a főszerkesztő jogosítványait tiszteletben tartja. Így egyre több írás szól a magánerdő-gazdálkodásról, egyre több egyesületi hír jelenik meg, a lap egyre frissebb, aktuálisabb. Várjuk tagtársaink közreműködését lapunk alakításában, több cikk írását, több aktuális hír eljuttatását a szerkesztőkhöz.

Egyesületünk pénzügyi gazdálkodása

Egyesületünk pénzügyi helyzetét, gazdálkodását a közhasznú szervezetekről szóló törvénynek megfelelően a „Közhasznúsági jelentés”-ben foglaltuk össze, melyet a küldöttek rendelkezésére bocsátottunk. Ugyancsak megküldtük a „Beszámoló jelentés”-t is. Az említett dokumentumokból kiderül, hogy az elmúlt évet pénzügyileg is sikeresen zárta egyesületünk. Bevételeink összege 33 899 E Ft volt, kiadásaink összege pedig 33 256 E Ft, így az elmúlt évet 643 E Ft eredménnyel zártuk. A szigorú pénzügyi szabályozás is segített abban, hogy az elmúlt évben ilyen jellegű gondja nem volt egyesületünknek. Mind a működére, mind az Erdészeti Lapok kiadására elegendő pénz jutott. Köszönet illeti támogatóinkat, tagi jogvállalatainkat. Megköszönöm vezetőiknek, munkatársaiknak, irányítóiknak, hogy szakmánk legnagyobb egyesületének fenntartásához önzetlenül hozzájárultak. Az egyéni tagdíj mértékét a Választmány megváltoztatta, az Erdészeti Lapok költségeihez igazította. Így az aktív dolgozók, akik lapot kérnek 2400,- Ft-ot, a nyugdíjasok, tanulók, katonák, gyeden lévők 1200,- Ft-ot fizetnek a 12 lapszámért. Ezzel elértük, hogy a folyamatosan növekvő taglétszám nem okoz veszteséget egyesületünknek. Kérjük Tagtársaink megértését.

Költségvetésünk főbb számai a következőképpen alakultak (1998. évi terv, 1998. évi tény, 1999. évi terv)

Bevételek	1998. évi terv	1998. évi tény	1999. évi terv
Egyéni tagdíj	6137	6199	7910
Jogi tagdíj	6060	6777	12 550
Tanulmányutak	2000 (nettó)	9665 (br.)	19 180 (br.)
Kamat	2500	2048	3000
Pályázatok	1200	1732	3730
Áll. támogatás	600	1000	1000
Szja 1%	1200	1374	1500
Egyéb	4326	5104	6850
Összesen:	24 023	33 899	55 720
Kiadások	1998. évi terv	1998. évi tény	1999. évi terv
Általános költség	5244	10 182	15 134
Működési költség	3260	4933	8866
Erdészeti Lapok	10 956	10 126	9971
Továbbképzés	-	559	600
Szakmai továbbképz.	-	7398	18 150
Egyéb	4893	-	2000
Célszerűti tev. összesen:	24 353	33 198	54 721
Egyéb (vállalkozás)	-	58	-
Mindösszesen	24 353	33 256	54 721
Eredmény	-330	643	999

A közhasznúsági törvényből fakadó költségfelosztás változata miatt az évek közötti költségnemek összehasonlítása nem teljesen megoldható. Az 1999. évi költségek növekedését a tagságunk által igényelt programok és feladatok megnövekedett költségigénye indokolja (OEE 1998–2002. évi programja), a hozamokkal ugyanakkor fedezhető úgy, hogy az eredmény is nő.

Az egyesület titkárságának munkája

A három fős titkárság önzetlen munkával segítette egyesületünk zökkenőmentes működését. Az egyre növekvő munkát az elavult technikai háttérrel egyre erőfeszítések árán tudták megoldani. Nehezítette helyzetüket, hogy a főtítkári választás elhúzódtása miatt a főtítkári munkájának nagy részét is el kellett látniuk egy ideig. 1998. december 1-vel állt munkába az új főtítkárság, így a munkák átvilágítása, rendszerezése, a kedvezőbb feltételek kialakítása a következő év feladata lesz majd. Köszönet illeti valamennyiük munkáját, hiszen a vezetőségváltás, létszámhiány gondjaival is biztosan látták el közösen a titkársági feladatokat.

Köszönöm Riedl Gyula bácsi lelkiismeretes, gondos, együttműködő munkáját, amit a könyvtár kezelése során tanúsít. Sok erőt és további jó egészséget kívánunk neki.

Köszönöm valamennyi, az egyesületünk érdekében munkálkodó támogató egyén és szervezet segítségét. Remélem, a jövőben is számíthatunk rájuk.

Köszönöm egyesületünk volt és jelenlegi tisztségviselőjének az elmúlt évi eredményes munkáját.

Kérem a beszámoló elfogadását. Köszönöm figyelmüket. Üdv az erdésznek!

Ormos Balázs
főtítkárság

Befektetési szabályzat

Az OEE a közhasznú szervezetekről szóló 1997. évi CLVI. törvény 17. §-nak megfelelően befektetési tevékenységet az alábbiak szerint folytathat:

1. Befektetési tevékenység

Az egyesület tartalékának, valamint időlegesen szabad pénzeszközeinek adott időtartamra, meghatározott formában történő elhelyezése ésszerű felhasználás céljából.

2. A befektetés

A befektetésnek elsődlegesen biztonságosnak kell lennie. Ezért pénzeszközt csak olyan módon lehet elhelyezni, hogy a befektetett összeg visszafizetésére állami garancia legyen.

Befektethető:

- az egyesület tartalék pénzeszköze,
- a folyamatos működéshez szükséges, de átmenetileg szabad pénzeszköz.

A tartalék pénzeszköz befektetésénél követelmény az értékmegőrzés is. Az átmenetileg szabad pénzeszköznek olyan mértékben kell likvidnek is lenni, hogy az egyesület folyamatos működését a befektetés ne akadályozza.

Kizárólag az OTP Bank Rt.-nél befektetett összeg visszafizetésére a banki garancia is elégséges.

3. A befektetés megvalósítása

A tartalék pénzeszköz befektetéséről az Elnökség dönt. Az időlegesen szabad pénzeszköz befektetése a főtítkári döntési és felelősségi jogkörébe tartozik. A befektetésekről a főtítkár folyamatosan beszámol az Elnökségnek. A befektetések végrehajtásakor két jogosult aláírása szükséges. A befektetésekről az Elnökség legalább évente egyszer beszámol a Küldöttközgyűlésnek.

A Küldöttközgyűlés a főtítkári beszámolót és a befektetési szabályzatot a 3/1999. (V.29.) számú határozatával egyhangúan elfogadta. Jelen volt 165 küldött, igen szavazat 165, nem szavazat 0, tartózkodott 0 küldött.

Az Ellenőrző Bizottság jelentése

Kolozsvári Ákos, az Ellenőrző Bizottság elnöke:

Tagtársak, Kedves Vendégeink!

A küldöttközgyűlésnek, ezen keresztül a tagságnak tartozó kizárólagos felelősségünknel fogva adok számot röviden az Ellenőrző Bizottság éves tevékenységéről. Egyesületünk működését és gazdálkodását elsősorban a közhasznúsági feltételek teljesítése tekintetében vizsgáltuk. A közhasznú tevékenység jogszabályi kereteinek megteremtése alapszabályunk jelentős változtatását igényli. A választmány, valamint bizottságunk módosító javaslataival kiegészített, átdolgozott alapszabályt működésre alkalmasnak tartjuk, elfogadásra javasoljuk. Bízva abban, hogy a közhasznúság bírósági bejegyzése a közeljövőben megtörténik, felhívjuk a figyelmet a működési szabályok megalkotására, korszerűsítésére.

Egyesületünk pénzügyi tartalékát, valamint időlegesen szabad pénzeszközeit kamatoztatja. A pénzhasznosítás módját és mértékét szabályzatban kell meghatározni. A küldöttközgyűlés elé terjesztett Befektetési Szabályzat tartalmazza bizottságunk észrevételeit, javaslatait, így elfogadásra javasoljuk.

Az 1998. évi közhasznúsági jelentést megvizsgáltuk. A jelentést, ezen belül:

- a számviteli beszámolót,
- a költségvetési támogatások felhasználását,
- a vagyon felhasználásával kapcsolatos kimutatást,
- a cél szerinti juttatások kimutatását,
- a kapott támogatások mértékének kimutatását,
- a vezető tisztségviselőknek nyújtott juttatások kimutatását
- észrevételeink átvezetése után rendben találtuk és elfogadásra javasoljuk.

Ugyancsak elfogadásra javasoljuk a jelentés közhasznú tevékenységről szóló rövid tartalmi beszámolóját is abban az esetben, ha a küldöttközgyűlés az elnöki-főtítkári beszámolót – e tekintetben – a jelentés részének tekinti. Ellenkező esetben a tartalmi beszámoló túl általános, nem elfogadható.

A Bizottság tudomásul vette az 1998. évi költségvetés teljesítéséről szóló tájékoztatást. Megállapítottuk, hogy az Egyesület vagyona az 1998. év során 1077 E Ft-tal növekedett, a kötelezettségváltást is figyelembe véve 643 E Ft-tal gyarapodott.

A Bizottság áttekintette az 1999. évi költségvetés tervezeit. Olyan költségvetés elfogadását javasoltuk, amely reális bevételi összeget tartalmaz és az év végén veszteséggel nem számol.

A Bizottság tagjai mintavétellel témavizsgálatokat végeztek.

A könyvelés áttekintése során jelentős mértékű számviteli tévedést nem tapasztaltunk. A MTESZ Pénzügyi és Számviteli Osztálya és az Egyesület Titkársága a vonatkozó szabályok és előírások betartására törekedtek.

A szakosztályok (vizsgálatba vont 6 szakosztály) működési feltételeit stabilnak, vagy javulóknak ítéltük, a pénzügyi források általában növekedtek. Az Elnökség munkáját segítve szakértői tevékenységük megelégnék. Működésükben alapvető hiányosságot nem tapasztaltunk, írásos kifogás, panasz nem fordult elő.

Egyesületünk életében a régiók növekvő szerepet töltenek be. A régiós szerveződés egyik legfontosabb erénye, hogy új, közvetlenebb kapcsolatot biztosít az Elnökség és a tagok között. A vizsgálatba vont két régió tagsága heterogén összetételű. A titkári értekezletek mindig más helyszínen kerülnek megrendezésre. A területi képviselők igyekeznek fenntartani az Elnökség és a helyi csoportok közötti információcserét. Minden igyekezet ellenére az időhiány, a rohanó élettempó egyesületi életünkre is rányomja bélyegét. A tagság jelentős hányada nem aktív, egy része még csak nem is érdeklődő. Rendszeres, aktív egyesületi élet ott van, ahol a helyi csoport klubszerűen működik; tapasztalatcserét, kirándulásokat szervez. Az egyesületi élet szempontjából kiemelt jelentőségűek az Erdészeti Lapok információi, sokak számára ez az egyedüli szakmai hírforrás.

Az elnök és a főtítkár gyakori részvétele a régió-értekezleteken pezsdítően hatott, a közvetlen véleménycsere növelte az aktivitást.

Mindent egybevetve megállapítható, hogy Egyesületünkre jelentős részben még a felülről lefelé szervezettség jellemző.

A Küldöttközgyűlés az Ellenőrző Bizottság jelentését a 4/1999. (V.29.) számú határozatával elfogadta. Jelen volt 165 küldött. Igen szavazat 165, nem szavazat 0, tartózkodott 0 képviselő.

○

A közzétett alapszabály-módosításhoz különösebb észrevétel nem érkezett, így a küldöttközgyűlés az 5/1999. (V.29.) számú határozatával az alapszabály-módosítást egy tartózkodással elfogadta. Jelen volt 165 küldött, igennel szavazott 164, nemmel szavazott 0, tartózkodott 1 küldött.

○

Dr. Boda László jogász javaslatára a Küldöttközgyűlés kötelezi az elnökséget, hogy a helyi csoportok 1999. szeptember 30-ig az Alapszabály 10. § szerint a küldöttek megválasztásáról gondoskodjon.

A Küldöttközgyűlés a 6/1999. (V.29.) számú határozatával a javaslatot elfogadta. Jelen volt 165 küldött. Igennel szavazott 165, nemmel szavazott 0, tartózkodott 0 küldött.

Dr. Bondor Antal a Díjbizottság elnöke:

A kitüntetési javaslatokat a Díjbizottság értékelte, és javaslatát az Elnökség, ill. a Választmány elé terjesztette.

A Választmány – titkos szavazással – a kitüntetések 1999. évi odaítélésére a következő határozatot hozta:

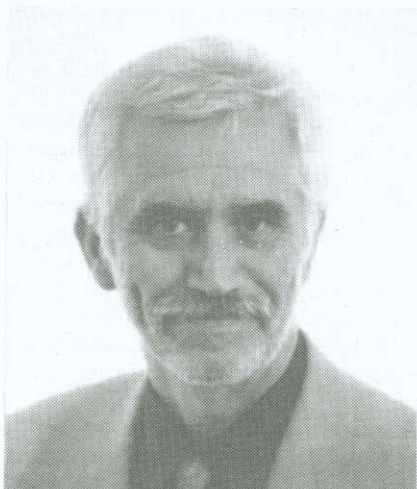
**Az Egyesületben végzett
kimagasló társadalmi
munkájáért, és a magyar
erdészet fejlesztésében elért
eredményeiért a**

**BEDŐ ALBERT
emlékérmét**

adományozza:

DR. ANDA ISTVÁN

erdőmérnöknek, az ERDÉRT Rt. vezérigazgatójának.

Egyetemi tanulmányait 1967-ben fejezte be. 1968-ban került a Balatonfelvidéki Erdőgazdasághoz, ahol erdőművelési műszaki vezető, illetve fafeldolgozási, szállítási és szervezési előadó volt. 1976-ban nevezték ki a Pilisi Parkerdőgazdaság gazdasági igazgatóhelyettesévé. 1993-ban pályázta meg és nyerte el az ERDÉRT Vállalat vezérigazgatói állását.

Szakmai ismereteit folyamatosan bővítette. 1971-ben a Közg. Tud. Egyetemen ipari mérnöki közgazdász képesítést szerzett, 1976-ban az Erd. és Faip. Egyetemen fűrészipari termelés-optimalizálás címmel nyújtott be és védett meg doktori disszertációt. Többirányú ismeretbővítéssel igyekezett a változó és növekvő követelményeknek megfelelni, a nehéz átalakulási munkákat összefogni.

Az OEE-nek 34 éve tagja, abba – erdőszédesapját követve – már 1965-ben belépett. Önként vállalt egyesületi munkákat, a választott tisztségeket felelősséggel látta el. 1973-tól 1976-ig volt a Keszthelyi Helyi

Csoport titkára, 10 évig vett részt a Gazdaságtani Szakosztály feladataiban. 1988-1998-ig egy éven át fogta össze – mint elnök – az Ellenőrző Bizottság munkáját. Következtesen képviselte az ésszerű és takarékos költséggazdálkodást.

Dr. Anda István egyesületi tisztségviselőként sikeresen dolgozott olyan egyesület kialakításán, ahol az erdőszettel foglalkozó szakemberek és az erdőtulajdonosok együtt alakíthatják közös jövőjüket.

BÓNA JÓZSEF

erdőmérnöknek, a Somogyi Erdészeti és Faipari Rt. vezérigazgatójának.

Egyéni és szakmai életútja Somogy megyéhez kötődik. Az erdősz hivatás szinte valamennyi területén dolgozott, fahasználatban, erdőművelésben és műszaki fejlesztésben, a ranglétra összes fokán: műszaki vezetőként, osztályvezetőként, erdőszeti igazgatóként, termelési vezérigazgató-helyettesként. 1992. február 1-től 1993. június 30-ig vállalati biztos, azóta a SEFAG Rt. vezérigazgatója. Vállalatirányítói tevékenységét a következetesség mellett az emberség jellemzi.

Bóna József az OEE-nek, a szakmai közéletnek aktív tagja, 1992 óta a Kaposvári Helyi Csoport elnöke. Munkája eredményeként ez a helyi csoport a legnépesebb, az évek során a létszám nem csökkent, jelenleg 320 fő. A Helyi Csoport működéséhez szükséges feltételeket biztosítja, a különböző szakosztályi rendezvényeket segíti. A szomszéd országok erdőszézeivel évek óta kapcsolatot tart.

Napi munkája során nagy súlyt fordít az erdők természeti értékeinek, az erdőgazdálkodás fontosságának, a nagyközönség felé történő bemutatására. Irányításával hozták létre a Sziágyi Erdei Iskolát, amely Dél-Dunántúl első erdőszeti kezelésében lévő ilyen létesítménye, és az 1995. évi megnyitása óta közkedvelt a diákok és a nevelők körében. A vállalat ünnepi rendezvényeihez kapcsolódó természeti, vadászati tárgyú képzőművészeti kiállítások is nagy látogatottságúak.

Az erdőszeti szakoktatásban tevékenyen részt vesz. A Barcsi Erdészeti és Vízügyi Szakközépiskola iskolaszéki elnöke. A Soproni Egyetem hallgatóit rendszeresen fogadja különböző tanulmányutakra.

Aktív közösségi tevékenysége a szakmán kívül is ismert: a Somogy megyei Területi Agrárkamara alelnöke, az Erdészeti, valamint a Vadászati Osztályok megalakulásában tevékeny szerepe volt. A MTESZ Somogy megyei Szervezetének 1994-től elnöke.

Emberi és szakmai magatartása a térben közismert, meghatározó és elismert.

FRANKÓ JÁNOS

erdőmérnöknek, a volt Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság nyugalmazott műszaki vezérigazgató-helyettesének.

1959-ben szerzett erdőmérnöki képesítést. Szakmai pályáját a Nyírségi Állami Erdőgazdaság Nyíregyházi Erdőszeténél kezdte, ahol műszaki vezetőként tevékenykedett. 1968-ban kapott műszaki csoportvezetői kinevezést a Nyírségi Erdőgazdaság Központjába.

A Hajdúsági és Nyírségi Állami Erdőgazdaságok összevonásából 1970-ben kialakított Felsőtisza Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság Központjában a Műszaki Osztály irányításával bízták meg. 1990-ig műszaki főmérnöként, majd műszaki igazgatóként valószínűsítette meg azokat a terveket, melyek a térség meghatározó állami vállalatává tették a FEFAG-ot.

Határozott lendülete, sokoldalúsága, jó műszaki érzéke alkalmassá tette nagy dolgok megvalósítására. Az irányítása alatt működött Műszaki Osztályon a csapatmunka volt a jellemző. A kialakult szellemiség az összetartozásról, az egymásra utaltságról és a kölcsönös segítségnyújtásról szinte leghendás volt a FEFAG-on belül. 1990-től

1992-ig műszaki vezérigazgató-helyettesként tevékenykedett.

Az OEE Helyi Csoportja fáradhatatlan titkáráként és a Gépesítési Szakosztály tagjaként szervezte azokat a rendezvényeket, amelyek révén tovább erősödtek az erdészbarátságok és terjedtek az erdészeti kutatások új eredményei. Frankó János nyugdíjasként sem tétlenkedik, aktívan részt vesz az Erdészeti Egyesület Helyi Csoportja életében. Nyugdíjas erdészklubot szervezett és a tagok számára maradandó élményt nyújtó programokkal – tanulmányi kirándulásokkal, találkozókkal, szakmai előadásokkal – színesíti a nyugdíjasok életét.

KAÁN KÁROLY emlékérmesek

SZŐÖR LEVENTE

erdőmérnöknek, a Nagykunsági Erdészeti Rt. Monori Erdészete igazgatójának.

Erdéssz pályája első évtizedében a Nyírségben dolgozott, 1970-től erdészvezető. 1975-ben került a NEFAG-hoz, erdészvezető lett a Mendei Erdészethoz. 1977-től az évtizedek óta dinamikus fejlődő Monori Erdészeti irányítja.

A gyenge és közepes termőhelyeken elért eredményeket határozott és következetes vezetői tevékenysége, magas szintű szakmai igényessége segíti elő, amelyet beosztottjaitól is mindenkor megkövetel. E gyengébb termőhelyi adottságoknál a kiemelkedően jó minőségű talaj-előkészítés, erdősítés és intenzív ápolás eredménye, hogy a Monori Erdészetre jellemzők a pótlás nélküli erdősítések, a minimális átfutási idő és az utóbbi 15 évben nincs erdőfelújítási hátralék. Az erdészeti műszaki kollektívájával a csapadékszegény meszes homoktalajokon a gyakorlati erdőgazdálko-

dás legeredményesebb technológiáit kikísérletezve az alföldi erdészkezdés iskoláját hozta létre. A termőhelynek megfelelő fajfaj, illetve nyárfajta megválasztását elősegíti a fajtaösszehasonlító és hálózati kísérletek értékelése, amelynek eredménye a jelenlegi fajtaösszetétel és ültetési hálózat.

Aktívan vesz részt az erdész szakma különböző fórumain és más tudományos rendezvényeken.

DR. LEHMANN ANTAL

tanárnak, a Duna-Dráva Nemzeti Park nyug. igazgatójának.

A Dél-dunántúli Természetvédelmi Igazgatóság, majd a Duna-Dráva Nemzeti Park igazgatójaként kiemelkedő munkát végzett a természetvédelem és az erdőgazdálkodás összhangjának megteremtése érdekében. Nem erdészként, azon kevesek közé tartozik, akik az ökoszisztémát olyan kincsnek tekintik, amelyben az erdőgazdálkodásnak nemcsak helye, de fontos szerepe is van. Úttörőként szervezte a természetvédelmi hatóságok és erdőgazdálkodók térségi tapasztalatcseréjét, konferenciáit. A szigorú törvényi korlátok között mindig érvényesíteni tudta az erdei élőhely érdekeit, támogatta a természetszerű erdőgazdálkodást.

Tudományos munkássága során az erdőnek és az erdőgazdálkodásnak különös figyelmet szentelt, amit irodalmi munkássága is alátámaszt.

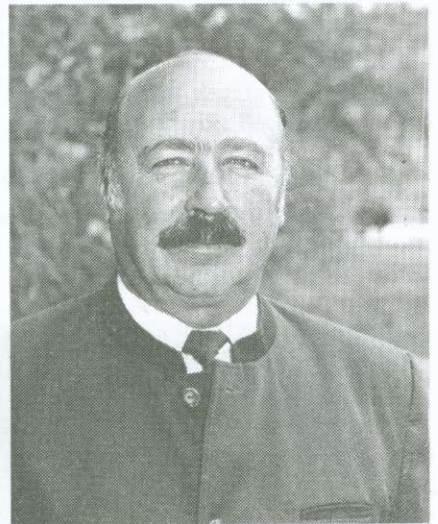
Évtizedeken keresztül tanította a természet szeretetét, az élő és élettelen környezet tisztelését.

Nyugdíjasként a helyi csoport rendezvényein rendszeresen részt vesz. Rendkívül szerény, ám szuggesztív egyénisége sok barátot szerzett az erdőnek, elismerést az

erdőgazdálkodónak, megtanította környezetét az élő és élettelen természet szolgálatára. Dr. Lehmann Antal egyesületi elismerésével a módosított alapszabály szellemében jár el, és a természetvédelem iránti elkötelezettségét is szimbolizálja.

STÁDEL KÁROLY

erdésztechnikusnak, a Kisalföldi Erdőgazdaság Rt. területvezető erdészének.

A soproni Erdészeti Technikum elvégzését követően a Kisalföldi Erdőgazdaságnál helyezkedett el 1960-ban, s mind a mai napig itt dolgozik, 4 hónapi gyakornoki idő után lett területvezető erdész az Észak-hansági Erdészeti lébenyi területében. Részt vett a Hanság fásításában, a mezővédő erdősáv-rendszer kialakításában. 1963-ban került át a Győri Erdészethez, ahol Koroncóra nevezték ki területvezető erdésznek. Azóta is ebben a munkakörben dolgozik.

Kerületvezetői munkája mellett a '70-es, '80-as években az Erdőgazdaság gesztorsága alatt ellátta a környező termelőszövetkezetek erdészeti szakirányítását is.

A mai napig 920 ha új erdő telepítése fűződik a nevéhez.

Új technológiát dolgozott ki az akác telepítésére, amelynek lényege, hogy nem csemetével, hanem magvetéssel végzi az erdő telepítést. A technológiát évek óta alkalmazza eredményesen és rendkívül gazdaságosan.

1975-től az OEE elnökségi tagja, 1985-1990 között technikus alelnöke volt. 1974-től a Helyi Csoport vezetőségének tagja. 1975-től 1990-ig az Egyesület lapjának szerkesztőbizottsági tagja volt.

A kitüntetettek közül az Emlékérmesek aranygyűrűt, aranyérmét és emléklakettet kaptak. Megható volt látni, hogy a hozzátartozók – most feleségek, valamint Szőr Levente leánya – közvetlen részesei lehettek a kitüntetési ceremóniának.

A kitüntetések átvétele utáni köszönő szavakból

Bóna Józsefét idézzük:

Tisztelt Elnökség, Elnök úr!

Hölgyeim, uraim!

Engedjék meg, hogy először is megköszönjem a kitüntetést. Megtiszteltetés számomra, hogy nagy múltú egyesületünk kitüntetettjeinek sorába léphettem. Úgy érzem, hogy a magyar erdők, azon belül az általam annyira szeretett somogyi erdők kezelésében végzett munkám nem volt hiábavaló.

Ez a kitüntetés azonban nem csak engem illet, hanem a somogyi erdészeket is, akik segítettek munkámban, az Rt. célkitűzéseinek megvalósításában. Ezeket az eredményeket a jelenlevők nagy része a szaklapokból, erdőgazdaságunknál tett látogatásokból ismeri. Úgy gondolom a sok évi kemény, fáradságos munkavégzés, az elmúlt évek nagy volumenű beruházásai, az erdőművelésben elért eredmények, a nyereséges gazdálkodás megteremtette a hosszú távú tartamos erdőgazdálkodás lehetőségeit. Nagy elismerés számomra, hogy a szakma e kitüntetéssel honorálta hét és fél éves vezérigazgatói tevékenységemet.

Sajnos a munkáltató ÁPV Rt. mindezek ellenére május 31-gyel felmentett munkakörömből minden indoklás nélkül, három nappal ezelőtt. Természetes, ebben egy-két kollégám is segédkezett rosszindulatú rá-

galmakkal, melyek valóságértékéről a tulajdonos nem győződött meg. Szóbeszédre, minden bizonyíték hiányában hittek egyesek állításainak. Így a kitüntetés örömeiben szomorúság is van a szívemben, mert 31 évi somogyi erdőkben eltöltött tisztességes munka után talán arra méltathattak volna, hogy valamilyen álláslehetőséget biztosítanak számomra. Ezt a lehetőséget azonban a személyes elbeszélésen nem ajánlották fel.

Külön öröm számomra, hogy *dr. Lehmann Antal* professzor úr, a Duna-Dráva Nemzeti Park nyugdíjas igazgatója Kaán Károly kitüntetésben részesül, hiszen több éven át együtt kerestük a somogyi erdők természetvédelmi területeinek megóvása érdekében a lehetőségeket. Állítom, hogy sikerült mindig a megfelelő kompromisszumot megtalálni, mely nem sértette egyik fél érdekeit sem.

Tisztelt hölgyeim, uraim!

Ebből az alkalomból köszönetemet fejezem ki szüleimnek, különösen édesapámnak, aki már gyermekkoromban megszerettette velem az erdőt, amikor magával vitt a csemetekertbe, az erdőbe, ahol dolgozott, mint kerületvezető erdész. Sajnos nem érthette meg a mai napot, de biztosan velem együtt örülne a szakma által adott elismerésnek. Köszönöm családomnak – elsősorban feleségemnek –, aki megértéssel fogadta, hogy nekem mindig a szakmai munka volt az elsődleges, nem ismervé hétfvégét vagy ünnepet, pihenést. Csak utána jött a család.

Itt szeretném megköszönni valamennyi munkatársamnak, az erdészeti részvénytársaságok vezérigazgatóinak, kollégáknak azt az együttműködést, baráti segítséget, melyet eddigi munkámhoz adtak. Nagyon sok szép emlék fűződik az elmúlt évek sikeres tanulmányútjaihoz, melyért szintén köszönetemet kell kifejeznem a szervezőknek.

Remélem mint kollégát a jövőben is megtartanak emlékezetükben.

Kívánok valamennyi kedves kollégámnak, barátomnak további munkasikereket, jó erőt, egészséget, valamint azt, hogy ne éljenek át soha az életben olyan napokat, hónapokat, melyekben én már fél éve élek.

Végezetül engedjék meg, hogy az elmúlt OEE vándorgyűlésen megválasztott elnökségnek kívánjak további sikereket az OEE négy éves programjának maradéktalan végrehajtásához.

Üdv az erdészek!

Jó szerencsét!

Dr. Lehmann Antal professzor köszönő szavai

Tisztelt Elnök Úr!

Hölgyeim és Uraim!

„A természetes életteret elpusztítjuk és ezáltal nemcsak azt a külső környezetet romboljuk le, amelyben élünk, hanem az ember önmagát is megfosztja a felette álló teremtés szépségének és nagyságának a tiszteletétől” – írta Konrad Lorenz osztrák Nobel-díjas kutató „A civilizált emberiség nyolc halálos bűne” c. művében a második bűnként – már 1973-ban.

Ennek alátámasztására az ENSZ statisztikai adatok közül a következőket szeretném felsorolni:

– Egy ember évente 250 kg oxigént fogyaszt el lélegzéssel. E mellett minden liter benzin elégetésével további 3,5 kg-ot (meg sem említve a teljes ipari és egyéb oxigén fogyasztást).

– Egy hektár kifejlett fenyőerdő évente 2500 kg oxigént termel (tehát pontosan 10 ember biológiai szükségletét) és 30-35 tonna lebegő port köt meg, miközben lehulló tűleveleivel megvédi a talajt, pótolja annak tápanyagait, párasítja a levegőt, szabályozza a terület vízháztartását és számtalan élőlénynek nyújt élőhelyet.

– Ha mindezt az ember próbálná helyettesíteni, akkor a befektetett munka értéke egyetlen 50 éves fa élettartama alatt több mint 260 ezer dollárt, azaz több mint 5,2 millió Ft-ot tenne ki – a kitermelés utáni faanyag ára nélkül.

– Ugyanakkor 1991-1994. között a fakitermelés következtében évente 16-20 millió hektárral csökkent csak Brazíliában az erdők területe, amelynek a felét egyszerűen felégették a mezőgazdasági termelés területének növelése céljából.

A fenti adatokból jogosan vonható le az a következtetés, hogy **a jövőben az erdészeti tevékenységnek – pontosabban a teljes és jó értelemben vett erdőgazdálkodásnak – az egész Földön és így hazánkban is – egyre inkább fel kell értékelődnie, mert az egész emberiség fennmaradása és további léte ezt követeli meg az ökológiai természettörvények kérlelhetetlen következetességével.**

Ezzel kapcsolatban hadd idézzem Szent-Györgyi Albert Nobel-díjas magyar kutató szavait, amelyek szerint „A ter-

mészet hatalmas, az ember kicsiny. Ezért az emberi élet jellege és színvonala mindig az ember és a természet viszonyától függött, vagyis attól, hogy mennyire volt képes megérteni a természetet, és annak erőit hogyan tudta saját hasznára fordítani.”

Mivel földrajz szakos tanár vagyok – s ezért a képzettségemnél fogva az erdész szakmától kívülálló – csupán ezeket szerettem volna elmondani, mielőtt megköszönöm azt az egyáltalán nem várt s ezért számomra kiemelten megtisztelő kitüntetést, amelyet itt és most a magyar erdész társadalmat képviselő Országos Erdészeti Egyesülettől átvehettem.

Hálás szívvel köszönöm elismerő szavait és a kitüntetést.

Viszonzásul pedig azt kívánom, hogy mindannyian a jövőben is teljes szívvel szeressék a magyar földet, a rajta élő erdőket és embereket. Azt a földet, amely már több mint ezer év óta a mienk, és azokat az erdőket és embereket, amelyek és akik már több mint ezer év óta itt éltek, itt élnek és szeretnének a jövőben is itt élni az egész emberiség javára; olyan szeretettel, amely türelmes, jóságos, nem irigykedik, nem kérkedik és nem fuvalkodik fel. „Nem viselkedik bántóan, nem keresi a maga hasznát, nem gerjed haragra, nem rója fel a rosszat. Nem örül a hamisságnak, de együtt örül az igazsággal.” (1 Kor. 13. 4-6.)

Köszönöm figyelmüket.

ELISMERŐ OKLEVELET KAPTAK:

Balsay Sándor (Győri HCS); Berényi Gyula (ERTI HCS); Fekete József (Szolnoki HCS); Garamszegi István (Egri HCS); Horváth Imre (Sz. helyi CS); Kristó Lászlóné (Mátrafüred HCS); Krójer Antal (Miskolci HCS); Nádas József (Kaposvári HCS); Pálmai István (Sárospataki HCS); Papp Kálmán (Barana m. HCS); Szaszik Mária (Pilisi HCS); Szulyovszky László (Kecskeméti HCS); Zsilvölgyi Lászlóné (Egri HCS).

Az Országos Erdészeti Egyesület Elnöksége köszönetét fejezi ki és elismerésben részesíti a Soproni Rendőrkapitányság vezetőjének és munkatársainak az erdővagyon védelmében kifejtett országosan elismert sokoldalú támogatását és tevékenységét.

Az elismerést átveszi: **Kucsara György alezredes úr.**

LEVÉLFÉLE ANDA ISTVÁNHOZ

Kedves Pista!

Örültem, hogy megkaptad az erdészársadalom kitüntető elismerését. Örültem, hogy újra ott voltál közöttünk. Jó volt hallani köszönő szavaid – oly erős hittel mondtad valamennyit, hogy elszégyelltem magam. Nem tudom miért, de beszéded közben ez a kép idéződött fel bennem: a mammutfenyők birodalmában, fent, egészen közel az Istenhez, egy hatalmas szikla előtt guggoltál, s egy fűszálát morzsolgattál. Hátad mögött az ellenfényben hömpölygött a felhő az óriások lábait ölelve. Valami nagy szomorúságot éreztem arcodon. Amilyent olyankor érez az ember, ha elveszti valamelyik szülőjét vagy elhagyja szerelemmel szeretett társa, vagy ha gyermeke beteg. Vajon már akkor tudtad, hogy benned is megtelepedett valami, ami iszonytatóan igénybeveszi a lelket, testet – egyaránt a családot, a barátot, a közelállókat?

Az érzést csak az ismerheti, aki már átélt hasonlót. S látod, mégsem látogattalak meg, amikor még nagy volt a baj. Hogy beszélgessünk. Hogy eltereljem a figyelmed. Hogy hazudozzam Neked, hogy így, meg úgy, nem is olyan nagy a baj... hogy aztán eljőve Tőled, a kocsiba jól kibőgjem magam... Nem mentem el hozzád. S most meg célja vesztett lenne, mert kezdesz újra egészséges lenni...

Hiszem, hogy meg fogsz gyógyulni, Anda Pista, ráérsz még az Isten lábánál guggolni a felhők között.

Te is tudod, hogy nemcsak a te hited, hanem a beszéded alatt mögöttes álló – kezében a virágcsokorral, lelkében a hittel – kis asszonyka fanatikus akarása is veled van. S talán segít a gyógyulásban a jelenlévő kollégák lelkes köszöntése is.

Furdaló lelkiismerettel, de sok-sok örömmel köszöntelek én is.

pápai gábor

KERTÉSZ JÓZSEF hozzászólása

Elnök Úr, Tiszelt Közgyűlés! Hölgyeim és Uraim!

Az Erdészeti Egyesület tagjának lenni szakmai tisztesség. Ezt hiszem és vallom. Ez a tisztesség készítetett a szólásra. A vándorgyűlés erdészársadalmunk évenkénti ünnepe. A szakmai ismereteink bővítése, baráti találkozások lehetősége a közösség mindig az ünnep örömét jelentette. Most sajnos ürmöm keveredett ebbe. No nem a EFAG Rt. Szebeni László által vezetett csapata, a kiszolgálás, a látnivalók miatt. Kollégáink remekül tették dolgukat. Az ürmöm, múlt év ősze óta lebetegedett, most május 26-án közölt, 27-i napilapokban terjesztett hír, miszerint: négy jól prosperáló Rt. vezérigazgatóját a tulajdonos felmentette.

Bóna Józsefet Kaposvárról, aki az imént kapta meg egyesületünk, szakmánk legmagasabb kitüntetését, a Bedő Albert díjat. Hallottuk az ő szomorúságának okát.

Schmotzer András Egerből, aki 1990-től 1999-ig a lehetséges két ciklust keresztlül élvezte szakmánk bizalmát – Egyesületünk elnöke volt. Viharos Zsoltot Keszthelyről, aki jelenleg is Egyesületünk általános alelnöke. Szebeni Lászlót Szolnokról, az Egyesület ez évi Vándorgyűlésének házigazdáját.

Négy tagtársunkat felmentették. Hogy miért pont őket? Nem tudjuk, hiszen indoklás nélküli felmentés a „tulajdonos” jogköre. Vélelmezem, hogy a politika árca mögé bújt egyének, egyéni érdekek magyarázzák.

El kell mondanom, hogy nyilatkozni mindig többek, pl. az OEE Pilisi Csoport nevében szoktam, mint titkár. Egyeztetésre az idő rövideje miatt nem volt lehetőségem. A tegnapi szakmai nap és a baráti vacsora csak korlátozott lehetőséget adott mondanivalóm egyeztetésére. Nem egységes, mégis úgy vélem, többek véleményét is tolmácsolom. Most mégis a magam nevében szólok.

Elismerem, hogy vannak határidők, mégis az a tény, hogy a Vándorgyűlés előtti napon került nyilvánosságra a döntés, nagymúltú Egyesületünk, a szakma semmibe vételét, arcul csapását jelenti. Ha tudatos volt azért, ha a véletlenek összejárása volt, akkor pedig a tájékoztatatlanság egyesületi életünknek, szakmai jeles napunknak figyelmen kívül hagyása miatt. Nehéz tudomásul venni. Elfogadni pedig nem lehet.

Az immár Kaán Károly díjas dr. Lehmann Antal köszönő szavaiba ágyazott Pál apostol korinthusiakhoz írt első levelének 13. verse nyugtat.

Folytatva, bizony „tükör által homályosan látunk”.

Az ágazati vezetéstől várnánk a „színről színre” felvilágosítást. S ha már a Bibliát idézem – tettem ezt a szegedi ünnepi közgyűlésünkön is – a kétezer éves, sokunk mindennapi imájából mondom a „tulajdonosoknak”: Teremtőm, „Tiéd az ország, a hatalom és a dicsőség”.

Tudom, hogy nem voltam indulattól mentes, de engedjék meg, hogy József Attilával magyarázzam magam:

„Nem oly becses az irhám, hogy érett fővel szóltanul kibírnám, ha nem vagyok szabad.

Az én vezérem bensőmből vezérel.

Emberek, nem vadak – elmék vagyunk.

Szíviünk míg vágyat érlel, nem kartoték adat.

– Jöjj el Szabadság, Te szülj nekem rendet!...”

Az idő Szolnokon sürgetett, nem mondtam el mindent, amit akartam, ezért írom most: Az OEE szerezzen érvényt a most elfogadott új alapszabály 2. § (2) bekezdésének, ahol is az Egyesület célja: „...Egyesületünk tagságának szakmai egyetértését előmozdítsa. Az egyesület részt vesz a tagság-nak szakmai érdekvédelmében.”

A díszvendégek köszöntötték a közgyűlést.

Manfred Zilke Németországból, **Frantz Ratz** Ausztriából.

A francia delegáció nevében **Hevré Nemoz-Rajot** köszöntötte a közgyűlést. Szavait **Tóth János** tolmácsolta, aki referense a magyar-francia kapcsolatnak.

Elnök Úr, Hölgyeim és Uraim!

Kedves Kollégák!

A francia SNICEF és AICEF, az Erdészeti Egyesület és szak-szervezet nevében tisztelettel köszöntöm a Magyar Erdészeti Egyesület vándorgyűlését és igaz érzelmekkel ennek minden résztvevőjét.

Igen nagy megtiszteltetés számunkra ezen az ünnepélyes összejövetelen részt venni, és felvenni egy új kapcsolatot a magyar erdész kollégákkal és elmélyíteni így a két ország közötti együttműködést. A Magyar Erdészeti Egyesület jó hírnevét és aktív tevékenységét már ismertük, de ez az első alkalom, és örömmel fejezem ezt ki, hogy részt vehetünk ezen a nagyszerű összejövetelen.

Magyarország és a magyar nép a századok folyamán sok átalakuláson ment keresztül, átélte sok minden nagy eseményt és *igazságtalanságot* is. Ha nem lehetséges módosítani a múltat, az a múlt, amely néha eltávolította egymástól a mi két nemzetünket, de sohasem ennek lakóit. Amit tehetünk, ez az hogy, próbáljuk meg együtt alakítani a jövőt.

A kétoldalú magyar-francia erdészeti kapcsolat mindig létezett, de ennek intenzitása változó volt. 1989 előtt, a nagy változás időszaka előtt, a kapcsolatok kisebb méretűek voltak és inkább az ERTI-t és a Soproni Erdőmérnöki Egyetemet érintették. Ezután a magyar gyakorlati erdészek kezdték a francia erdészet különböző ágazatait, valamint a francia erdőket látogatni és tanulmányozni. Így született meg egy valószínűs kapcsolatot a magyar OEE és a francia AICEF között. Külön köszönet illeti ezért **Tóth János** kollégánkat, aki nagyszerűen tudta szimbolizálni és megerősíteni a két ország közötti együttműködést.

Az Európai Unió épül. Franciaország az első ország, Németországgal és Olaszországgal együtt, ennek felépítésében. Magyarország a felvételi jelöltek között szerepel, és be fog

kerülni nemsokára a Szövetségbe. Franciaország mindig támogatta Magyarországot felvételét, és biztos az, hogy az Európai Unió nem tud érvényesen létezni Közép-Európa érzékenysége és kulturális gazdagsága nélkül, természetes Magyarország ebben sokat tud adni. Az igazság az, hogy nekünk éppen úgy szükségünk van a magyarokra, mint a magyaroknak a franciákra azért, hogy így együtt építsük az új millenniumot, békében és jólétben.

Ezen szellemben a magyar és francia erdészeknek megvan a feladatuk az alapkövek lerakására. Mint ahogy Chateaubriand nagy francia író mondta: „Az erdő megelőzi az emberiséget, de a sivatag követi ezt.” Tehát úgy kell eljárni, hogy az európai közösségünk és a mindennapi tevékenységünk fenntartsa és növelje az erdők szerepét, mindenek ellenére, és a társadalom javára, az erdőkezelés minőségi, valamint tartalmas javításával.

A jövőben a nemrég aláírt, közös együttműködés alapján, a szakmai tanulmányutak nagyobb méretűek fognak lenni, és így el tud mélyülni a kapcsolat a két ország között, hozzájárulva így ezek jobb megismeréséhez. Ennek megvalósításához sok szerencsét és jó folytatást kívánunk.

Köszönet mindnyájatoknak, de különösen mindazoknak, akik a kedves és meleg fogadtatást elősegítették.

A viszontfogadás és a viszontlátás reményében, várunk benneteket a 2000. év folyamán Franciaországban.

Köszöntötte a Közgyűlést **dr. Koloszar József**, a Soproni Egyetem rektora, **dr. Faragó Sándor** dékán, **dr. Solymos Rezső** akadémikus, **dr. Kovás Mátyás** osztályvezető UTM, **Horváth Tibor**, a FATE elnöke.

A buzdító – olykor rövid beszámoló – szavak után újabb szalag került Egye-sületünk zászlócsúcsára, majd a VADEX Rt. nevében

Balsay Miklós vezérigazgató lépett a mikrofonhoz, és bejelentette, hogy

2000-ben a VADEX Rt.

rendezi a Vándorgyűlést.

Az erdészhimnuszt játszotta a zenekar. Mi erdészek pedig meghatottan hallgattuk.

A szerkesztő külön köszönetet mond a NEFAG Rt. munkatársainak, hogy munkájában segítettek. Külön köszönet illeti **Sonyákné Katalint**, hogy a beszámolót időben elkészíthettem.

Pápai Gábor

JELENLÉVŐK

Aipli Zoltán, Almási István, dr. Almási János, dr. Anta István, dr. Anda Istvánné, André Béla, Andrésiné dr. Ambrus Ildikó, Ábrahám János, Ábrahám Tibor, Áncsán György

Babits István, Bacsa Árpád, Bacskai Zsolt, Bajcsyné Tóth Ida, Bak Júlianna, Bakon Gábor, Balogh István, ifj. Balogh István, Balogh József, Balogh László, Balsay Miklós, Baranyi Katalin, dr. Barna Tamás, Bartis Mihály, Bartucz Péter, Becsy Bálint, Becze Tamás, Begya Lajos, Bejczy Péter, Benkő László, Berényi Gyula, Berényi János, Bicsák József, Bircher Gyula, Bíró Ferenc, Blázsev Zsivko, dr. Boda Zoltán, Bodor Tibor, Bodó Gábor, Bognár Gábor, Bognár Miklós, Bognár Tibor, Bolla Sándor, dr. Bondor Antal, Borovics Attila, Borovics János, Borzási Béla, Boza Donát, Brojnás László, Bucsa Csaba, Burián Endre, Böszö Aurél, Büttner Kálmán, Bálint László, Bálint Sándor, Bányai Péter, Bíró Attila, Bíró István, Bóna József, Bóna Józsefné, Bús Mária

Csank Zsolt, Cserjés Miklós, Cserép János, Csiha Imre, Csikós László, Csonka Tibor, Csépanyi Péter, Csóka Pál, Czeglédi István, dr. Czerny Károly, Czuczor Tamás

Daruka Andrea, Demeter István, Detrich Miklós, Deák Sándor, Deák Zoltán, Diósi Gyula, Dobos Antal, Dobos Zsolt, Dobó István, dr. Dobroszláv Lajos, Dolgos Attila, ifj. Dolgos József, Dudás Péter, Dudás Pál, Duska József, Dégi Zoltán, Dévényi Ágoston, Dézsi Károly, Dávid József

Emerling Gábor, Emerling Gáborné, Erdei Gábor, Erdélyi Gábor, Erhardt János

dr. Faragó Sándor, Farkas Attila, Fazekas József, Fábián István, Fábián József, Fábián Tamás, Fehér István (Gyulaji Rt.), Fehér István (ÁESZ Miskolc), Feiszt Ottó, Fejes Dénes, Fekecs Lajos, Fekete György, Fekete József, Fekete László, Fekete Miklós, Ferenc József, Ferenczi Tamás, Fírbás Nándor, Fliszár Aladár, Fodor Béla, Fodor Mihály, Fogarasi Ferencné, dr. Foltz Tóbiás, Frankó Jánosné, Franz Ratz, Frau Franz Ratz, Fritsch Ottó, Fróna Antal, Furuné Nagy Magdolna, dr. Führer Ernő

dr. Gaál György, Gaál József, Gabnai Ernő, Gach György, Galambos István, Gábor Gusztáv, Gál Ferenc, Gál Imre, Gál István (Kefag Rt.), Gál István Zala Rt.), Gál István (Szombathelyi Rt.), Gál László, Gál Sándor, Gáspár Hantos Géza, Gáspár József, Gembiczi Ferenc, dr. Gergác József, Gémesi József, Golovics Menyhért, dr. Göbölös Antal, Göbölös Péter, Göndöcz Gyula, Göndöcz Péter, Greguss László Géza, Gulyás István, Gyöngyösi Sándor, Gyürky János

Hajas Lajos, Hajdú Ferenc, Hajdú Attila, Halápi Nándor, Halász Gábor, Hancz Zoltán, Haraszi Gyula, Hatler Rudolf, Havas Tibor, Hámosi Tibor, Heffler László, Hegyi László, Herczeg Imre, Herczeg Miklós, Herczeg Miklósné, Hernádi Csaba, dr. Herpay Imre, Hevesi István, Hédl András, Hibely Albert, Hoffmann Gábor, Hompolai Miklós, Hopp Tamás, Horgos László, Hornyánszky Antal, Horváth Dezső, Horváth Iván, Horváth Mihály, Horváth Elek, Horváth Ferenc, Horváth Imre, Horváth János, Horváth József, Horváth Tibor, Horváthné Sándor Erzs, Höbör Árpád, Hujber Tibor, Huliák Péter, Huszári Béla

Illés Péter, Ipsits Lajos, dr. Iváncsics Lajos

Jaksa Ferenc, Jancsik Árpád, dr. Jámor László, Jeréb Ottó, Jeszenszky András, Jeszenszky Andrásné, Juhász Balázs, Juhász István, Jung László

Kajtor Zsolt, Kaknics Lajos, Kakukk János, Kaló Imre, Karnis Gábor, Karóczkay Zsolt, Kató Sándor, Kavelli Tamás, Káldy György, Káldy József, Kállai György, Kálmán József, Kárász Attila, Kecskeméti Zoltán, Kedves Ferenc, Kelemen Csaba, Kelemen Géza, Keller József, Keresztes György, Kertész Ferenc, Kertész József, Keszi László, Kékes Szabó Ferenc, Kéki László, dr. Király Pál, Király Zoltán, Kis Attila, Kis Pál, Kiss Béla, Kiss Károlyné, Kiss László, Kisteleki Péter, Kiszály Gábor, Klein Zsolt, Klemenics András, Kliegl Béla, Kocsis Gábor, Kovács Mihály, Koczka Zoltán, Kollwetz Péter, dr. Kolosár József, Kolozsvári Ákos, Komáromi Kálmán, Komáromi Zoltán, Konec János, Kondor Endre, Kondorné Csizsár Ilona, Kormos János, Kormos Péter, Kovács László, Kovács Attila (Sefag Rt.), Kovács Attila (Szombathelyi Rt.), Kovács Gábor, Kovács Imre, Kovács János, dr. Kovács Jenő, Kovács József, dr. Kovács Mátyás, Kovács Zoltán, Kovácsné Schulteis Margit, Kozma Péter, Körös Ferenc, Kövessi Sándor, Kóhalmi Tamás, Krassai László, Kristó László, Kristó Lászlóné,

Kronecker József, Króier Antal, Králik Miklós, Kulcsár László, Kupás Deák Zoltán, Kurucz Béla, Kutasiné Kése Ildikó, Kuthi Szabolcs, Kuti István

Laczay Tamás, Lakatos László, Langó Zoltán, dr. Lehman Antalné, dr. Lehman Antal, Lengyel Ignác, dr. Lengyel László, Lestyán Csaba János, Lévai László, Limp Tibor, Liptai Gábor, Lipóczy János, Lukács István

Madácsi Sándor, dr. Magas László, Major Attila, Major László, Manfred Zielke, Markó Béla, Marosi György, Martos Sarolta, Matyasovszki Albert, Maár Gyula, Máté Zoltán, dr. Mátrabérci Sándor, Melegh Zsolt, Merczel István, Merkel Gábor, Mester Gézané, Mihály László, Mihályka Tibor, Mikulási Béla, Mizik András, Molnár Károly, Mosonyi Géza, Müller János

Nagy György, Nagy István, Nagy József, Nagy Károly, Nagy Mihály, Nagy Sándor, Nagy Zoltán, Nagy Zsolt, Nádas József, Németh Sándor, Németh Imre, Németh István, Németh János, Németh Károly, Németh Sándor, Németh Éva, Nyúl Bertalan

Oláh Tibor, Ormos Balázs, Orsós János

Palatitz Ferenc, Palánki Gábor, Pap Zoltán, Pap Árpád, Papp Kálmán, Papp Kálmánné, Papp László, Papp Miklós, dr. Papp Tivadar, Pálhalmi János, Pálmai István, Pápai Gábor, Pápai Tamás, Pásztor János, Pásztó Mihály, Pekár Attila, Pelsőczy Ferenc, dr. Pethő József, Petkő-Szandler Aladárné, Petrakovics Károly, Péntes Kálmán, Péter Csaba, Pétervári Gábor, Pétervári Gáborné, dr. Péti Miklós, Pintér István, Pintér Ottó, Plestyák Károly, Plucinszky József, Polai Attila, Polner Frigyesné, Polner Katalin, Popovics Mihály, Posgay Attila, Puskás Lajos, Puskás Mihály

Rácz Albert, Rádi József, Rencsi Gábor, Répászky Miklós, ifj. Révész László, Riedl Gyula, Ripszám István, Román József, dr. Rónai Ferenc, Rosta Gyula, Roth Matthea, Rozmann Antal, Rozmann Hajnalka, Rónai József, Rózsa Imréné, Rössler István

Sándorfi Péter, Sásdi Károly, Schindler László, Schmidt György, Schmidt Györgyné, Schmidt Ferenc, Schmuck László, Schmötzner András, Sebő György, Sere Ferenc, Simonics Ervin, Sinágel József, Sináros Szabó Lóránt, Sipos Géza, Sipos Péter, Sipos Sándor, Sirok József, dr. Solymos Rezső, Som László, ifj. Somlai Dénes, Somlai Miklós, Somogyi Tamás, dr. Somogyvári Vilmos, Soós Gyula, Sódar Pál, Sódor Márton, Sörös Imre, Sörnyei Sándor, Sümegi Kálmán, Spiegel Endre, Spiegel János, Stádel Károly, Stádel Károlyné, Stefanek Zoltán, Steiner László, Stift László, Strények Péter, Supán Gyula, Surányi Attila, Sümegi József, Sümegi Kálmán

Szabó Ferenc, Szabó János, Szabó Mihály, Szabó Péter, Szabó Róbert, dr. Szabó Sándor, Szabó Sándor (Ipoly Rt.), Szabó Tibor, Szabóné Gál Judit, Szakács István, Szalai Imre, Szalay Gábor, Szamosi Jánosné, Szani Zsolt, Szaniszló Gábor, dr. Szappanos István, Szarka László, Szaszik Mária, Száz Sándor, Szederkényi Zoltán, Szekeres György, Szemerédy Miklós, Szeverényi István, Szép Tibor, Széphalmi László, Szi Benedek Gábor, Szigeti Ferenc, dr. Szikra Dezső, Szil György, Szőlősi Attila, Szőnyi János, dr. Szőnyi László, Szőőr Levente, Szulcsán Gábor, Szulyovszky László, Szuromi Károly, Szuromi László, Szűcs András, Szűcs Imre, Szűcs Sándor

Tamás Antal, Tarjáni István, Tálosi György, Tátrai Tibor, Tegledy Pál, dr. Temesi Géza, Tihanyi Gyula, Tímár György, Tímár József, Toronyi Márton, Toronyi Mártonné, Tóbi István, Tóth Antal, Tóth Attila, dr. Tóth Béla, dr. Tóth Imre, Tóth István, dr. Tóth Károly, Tóth Károly, Tóth László, Tóth Sándor, Tóth Zsolt, Török Imre, Török József, Török Olga, Trefán János, Túri Ferenc, Túri Ferencné, Túri László

Ubinyi Balázs, Udvari Zoltán, Újhelyi László

Vadas Ferenc, Vadasdy Kálmán, Valentin Károly, Varga Gelért, Varga József, Varga László (Balatonfelvidéki Rt.), Varga László (OEE), Varga Sándor, Varga Tamás, Varga Tibor, Vasas Ernő, Vasasné dr. Füzi Edig, Vass Sándor, Vass Sándorné, dr. Váradi Géza, Várhalmi Lászlóné, Várkonyi Vilmos, Vásárhelyi Károly, Vezsényi Imre, Vécsey Jenő, Vidács Attila, dr. Viharos Zsolt, Vilmányi Márton, Vilmányi Márton, Vincze Ferenc, Vincze Simon, Virágh István, Virágh János, Virágh László, Vízahányó László, Vízvári István, Volonics József, Vörös György

Zachar Miklós, Zambó Péter, Zay Adorján, Zágoni István, Zoltán János

Zsilvölgyi Lászlóné, Zsíros Attila, Zsoldos Gábor

A magyar erdészet időszerű kérdései napjainkban

Beszélgetés Barátossy Gáborral, az FVM Erdészeti Hivatalának elnökével

Elnök Úr! Mindenekelőtt engedje meg, hogy mint az OEE volt főtítkárának gratuláljak a kinevezéshez, mely szakmai körökben nem okozott különösebb meglepetést.

Köszönöm szépen a jókívánásokat, azt hiszem szükség lesz rá az elkövetkezendő időben és munkám során. A Hivatal elmúlt – lassan tízéves – tevékenységével valószínű nem volt minden kérdésben elégedett a szaktársadalom. Az ország, de az erdészet is, hatalmas változáson ment keresztül, mely nemcsak politikai következményekben volt a társadalom számára teljesen újszerű, hanem az erdőt érintő tulajdonváltozások kérdésében is. Ne felejtjük, hogy az ország erdeinek negyvenhárom százaléka, 753 ezer ha került magánkézbe. A tulajdonosok döntő többsége nem erdész szakember. Érthető tehát, hogy az erdészek – és ezen belül az OEE is – szakmai aggodalommal követte az eseményeket.

Valóban. Foggal-körömmel harcoltunk az erdők állami tulajdonban maradásáért.

Igen, és ezért nem is lehet az erdészársadalmat elítélni, hiszen óriási munkát végeztünk az ország erdőszültségének majd tíz százalékos növelésében. A korábbi 99%-os állami és szövetkezeti tulajdonlást szétfeszítette a politikai változás, s ez most egy teljesen új helyzet elé állította a szakembereket. Közismert, hogy átlagosan 1,3 hektárt tulajdonolnak fejenként a magánerdőgazdák, ez sokszor még kezelhetetlen a szakemberek számára.

Az adminisztratív ügyintézésben sincs minden rendben.

Igen. Még a mai napig is hozzátéve 200 000 hektár területen rendezetlen az erdő tulajdonviszonya. Az egyik legfontosabb intézkedést igénylő terület az erdészeti szakigazgatás egységesítése, korszerűsítése, és ezen keresztül az erdővagyon óvása, gyarapítása. Ügyfélbarát szakigazgatási munkát kell bevezetni.

Járva az országot látható, hogy a tő melletti szakemberek szkeptikusan fogadják az évtizede felröppenő erdőszítési programokat.

Ezen nem is lehet csodálkozni. Nem mondok újat az olvasónak azzal, hogy ezek a programok elsősorban a végrehajtásra rendelkezésre álló pénzügyi forrásoktól függenek. Természetesen a források csapját nem mi tekergetjük. Az elmúlt évben például kifejezetten propaganda céllal történtek közmunka erdőszítési munkák, külön források nélkül. A baj akkor kezdődött, amikor kiderült, hogy a hektáronként két és félszeresébe kerülő erdőtelepítést szolgáló közmunkadíj a saját ágazatunk szűkös forrását teljesen elapasztotta, és komoly feszültség keletkezett a szakmailag indokolt egyéb munkák igényelte összegek fizetésénél. Félreértés ne essék. Nem a közmunka ellen berzenkedem. Az ágazat tud szakismeretet kevésbé igénylő munkát adni, de a pénzügyi fedezet megnyitásához más tárcának is be kell szállnia. Mert a közmunka nem csak erdészeti kérdés.

– **Át kell gondolni az erdőtelepítések ökológiai és ökonómiai kérdéseit, a fahasznosítás lehetőségeit. Új erdőtelepítési kormányprogramot kívánunk indítani.**

– **Korszerűsíteni kell a jelenlegi támogatási rendszert, különös tekintettel a magánerdőkre.**

– Felül kell vizsgálnunk az erdőművelés finanszírozását.

– Az erdőtelepítések terén jogos az igény, hogy az elsősorban az alföldi területeket érintse. Ez gazdaságilag is indokolt, összhangban a racionális termőföldhasznosítással és térségfejlesztéssel.

Ez már érinti a vidékfejlesztés erdészeti kérdéseit.

Igen. Ezen a téren óriási lehetőségeink vannak, és EU csatlakozásunk során reméljük még kedvezőbb lesz a helyzet.

– **Pl. a vidékfejlesztéssel kapcsolatos rekreációs, szabadidős tevékenység tárgyi-műszaki fejlesztéséhez nem ágazati, hanem lehetőleg EU forrásokat kell majd igénybe venni.**

Úgy érzem, hogy nem felhőtlen a viszony a természetvédelemmel.

Ebben a kérdésben az alapvető bajt abban látom, hogy a nemrég megszületett három alapvető törvény (erdő, vad, természetvédelem) között nincs meg a kellő összhang. A vadászatról és a természetvédelemről szóló törvények önállóan alakították ki mozgásterüket, elsősorban az igazgatás területén. Sok a kettősség. Az erdőgazdálkodás számára mondhatni létkérdés a mielőbbi rendezés, mert több területen már így is ellehetetlenültek a gazdálkodók. Felül kell vizsgálni, hogy házánk erdőterületének húsz százalékos védettsége nem túlzott-e. Az EU országaiban ez átlagosan négy százalék körül mozog. Ezeket a kérdéseket rendezni kell, s hiszem, hogy meg lehet egyezni.

– **Legsürgősebb feladat a természetvédelmi törvény végrehajtási utasításának mielőbbi megjelenése, mert ezzel kapcsolatban sok a tisztáztnivaló.**

A magánerdő-tulajdonosok jó része függetlenséget kíván, ugyanakkor nyilvánvaló, hogy állami támogatás híján ellehetetlenülnek.

A magánerdőkben folyó szakszerű erdőgazdálkodás legfontosabb feltétele a részaránytulajdonok mielőbbi rendezése. A teljesen tiszta tulajdoni helyzet és rendezett gazdálkodói viszonyok után lehet csak bármiféle támogatásról beszélni. Sajnos ezen a téren nem egyszerű a helyzet.

– **A Hivatal célkitűzéseinek egyik legfontosabb feladataként jelölte meg a magánerdő-gazdálkodás szakmai alapon nyugvó rendezését. Ehhez új forrásokat kell keresnünk.**

Végezetül hogyan látja Elnök Úr az OEE szerepét, elképzeléseit a jövőt illetően?

Már eddig is beszéltünk a tennivalókról az Elnökséggel. Legfontosabbnak az egyeztetett lépéseket, az összefogást látom. Együtt kell gondolkoznunk, elemeznünk az ágazat tennivalóit, mert csak így tudunk eredményesen előbbrejutni a jelenlegi cseppent sem egyszerű helyzetben. Mert tennivalónk van bőven a fent említetteken kívül, például az oktatás és a tudományos munka területén, és az etikus szakmai munka eredményes folytatásában egyaránt.

Köszönöm a beszélgetést.

Pápai Gábor

Az Európai Unió és a magyar erdőgazdálkodás (4.)

AZ ERDŐGAZDÁLKODÁS STRATÉGIÁJA

Szükségszerű az erdészeti politika, az ökológiai kérdések, a mezőgazdasági tevékenység, a térségi fejlesztések és az ipar-politika ökonómiai keretben történő összehangolása, szintetizálása. Az erdő-fa rendszer haszna és hasznosítása révén ugyanis egyedülállóan pozitívnak értékelhető. Zárt szén-ciklusa révén enyhíti a CO₂ emissziót, területegységre vetítve relatíve magas energiapotenciálja van, szerkezeti anyagként történt hasznosítása után pedig pótlólagos energetikai hasznosítása vehető számításba.

Magyarország hagyományosan agrár jellegű ország, a mezőgazdasági földterület racionális hasznosítása nemzeti érték. Az ország agroökológiai potenciáljának optimális kihasználásán alapuló agrárgazdasági politika, az Európai Unióhoz való csatlakozásra irányuló kormányzati szándék, valamint az ország környezeti állapota egyaránt azt igényli, hogy a mezőgazdasági területek egy része, elsősorban a kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági területek (az ország művelt területeinek mintegy 30%-a) erdősítésre alkalmas része a mezőgazdasági termelésből kivonásra kerüljön és erdőtelepítéssel hasznosuljon.

Az Európai Közösségek Tanácsa a közösségi mezőgazdasági politika (CAP) célkitűzéseinek megvalósításában fontos szerepet tulajdonít a mezőgazdasági területeken végzett erdőtelepítésnek.

Az erdőtelepítés számos kedvező hatással jár, így:

- lehetőséget ad a mezőgazdasági földek alternatív hasznosítására;
- elősegíti a mezőgazdasági szerkezet és tájhasznosítás reformját;
- serkenti a vidék fejlődését;
- bővíti a foglalkoztatási lehetőséget a hátrányos helyzetű térségekben;
- mint újratermelhető természeti erőforrás, fontos nyersanyag- és jövedelemtermelő bázis, nagy szerepe van a környezeti állapot javításában, a CO₂ megkötésében, a természetes élőhelyek megőrzésében;
- lehetőséget ad a rekreációra, fontos tájformáló tényező.

A felsoroltak alapján nyilvánvaló, hogy az erdőtelepítési erdészeti intézkedéseknek fontos szerepük van a mezőgazdasági szerkezetátalakításban, a vidékfejlesztési program megvalósításában, az ország és a tágabb régió környezeti állapotának javításában.

Határozottan előtérbe kell helyezni az őshonos fafajokat az erdőtelepítés és az erdőfelújítás területén, összhangban a természetvédelemmel, illetve a termőhelyi adottságokkal, tekintettel a fajválasztás általános irányelveire, az őshonos fajok nemesített szaporítóanyagának biztosítására, valamint az őshonos fajok számára alkalmatlan termőhelyek más fajokkal történő telepítésére az alternatív földhasznosítás, illetve a vidékfejlesztés keretében.

Meg kell vizsgálni az erdővel kapcsolatos illetekeket, és javaslatot kell tenni olyan illetekiszabásra, amely vonzóvá teszi az erdő birtoklását és ott a tartamos gazdálkodást.

A szabályozási, finanszírozási és támogatási rendszer áttekintése és megerősítése, különös tekintettel a következő területekre:

- erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás és fásítás (az erdőterület növelése, minőségi javítása: az erdők gazdasági, környezetvédelmi, jóléti, szociális funkciójának fejlesztése);

- az erdészeti közcélú feladatok támogatása (természetes és mesterséges felújítás, erdőápolás és -nevelés, közérdekű erdővédelmi munkák, az ökológiai egyensúly megőrzése, szakirányú oktatás, kutatás, ismeretterjesztés, közönségkapcsolatok stb.);

- az erdőkárok elhárítása (a káros környezeti hatások miatt bekövetkezett többletköltségek részbeni megtérítése, valamint a nemzetközi kötelezettségvállalás alapján működtetett erdővédelmi mérő- és megfigyelőrendszer működtetése);

- a jóléti, parkerdők és erdészeti arborétumok fenntartása (hozzájárulás a fenntartási és üzemeltetési költségekhez);

- az erdei vasutak működtetése (hozzájárulás a turisztikai célú személyszállítás fenntartási és üzemeltetési költségeihez);

- a társult erdőgazdálkodók működőképességének elősegítése az alapítási költségek részleges finanszírozásával;

- termelési támogatások (hitel igénybevétele esetén kamattámogatás, szaktanácsadási igénybevételek támogatása, korszerűsítéssel járó építési jellegű beruházások támogatása, az erdőfeltáró hálózat fejlesztésének támogatása, gépvásárlás és lízingelés támogatása, birtokösszevonások támogatása), mindezek az erdőgazdálkodás területén;

- a természetvédelmi feladatok ellátásából eredő többletköltségek megtérítése, elsősorban a Központi Környezetvédelmi Alap keretei között;

- a közcélú feladatok ellátásánál a kötelezően végrehajtandó munkákat 100 százalékos normatív támogatásban indokolt részesíteni.

A FAFELDOLGOZÁS STRATÉGIÁJA

A fahasznosítás technológia- és eszközfejlesztése terén arra kell törekedni, hogy egyrészt az értékes keménylombos erdőállomány, másrészt a vékonyfa-választékok hazai feldolgozása minél nagyobb hozzáadott értékkel valósuljon meg. Ehhez Magyarországon nem, vagy igen korlátozott mértékben áll rendelkezésre tőke, illetve az előállítandó termékek nagyobb piacot igényelnek, mint a magyar. E tekintetben a külföldi pénzügyi vagy szakmai befektetők jelenthetik a lehetőséget, a fagazda-

Az FVM támogatásával a Soproni Egyetem Erdőmérnöki Karán megkezdte működését az

Országos Szaktanácsadási Központ.

A Központ szolgáltatásai az erdő- és vadgazdálkodás területén:

- Naprakész tájékoztatás INTERNET-en.
- A névjegyzékben szereplő szaktanácsadók munkájának elősegítése.
- Közvetlen szaktanácsadás

További információk:

Cím: 9400 Sopron, Ady E. u. 5. Telefon: 99/518-192

Fax: 99/329-911 Email: szaktan@efe.hu

ságban beruházni szándékozóknak nyújtható kormányzati kedvezmények vonzerejével. Az iparszerkezetet a komparatív előnyök érvényesíthetőségével kell minősíteni és átalakítani. A fagazdaságban jelenleg létező termelői-feldolgozó-forgalmazói struktúra ennek végrehajtása érdekében átalakításra szorul.

Az iparpolitika részeként tudatos fanyersanyag-gazdálkodásra van szükség, mivel az erdő és a belőle kitermelhető nyersanyag – mint megújítható természeti erőforrás – a nemzeti vagyon része. A fafeldolgozó ipar erdőgazdálkodással harmonizáló fejlesztése a cél, mivel jól működő fafeldolgozó ipar nélkül nincs életképes erdőgazdálkodás.

A fafeldolgozó ipar számára javasolható stratégiai irányoknak inkább a minőségfejlesztést kell megcélozni (differenciált termékszerkezet, gazdálkodás hatékonysága, rugalmassága, szervezetség), mintsem mennyiségi kérdésekkel foglalkozni. Ezzel együtt azonban nem feledhető, hogy az erdei faválaszték struktúrájának nem felel meg a fafeldolgozó ipar technológiaszerkezete, és ez folyamatos pénzügyi, piaci konfliktusok forrása, amellyel, hogy a magyar piac kicsi, tehát korszerű technológiával előállítható termékek piacutatásakor csak az országhatárokat meghaladó mértékben lehet gondolkodni.

A versenyképesség fejlesztésének alapvető feltétele a termékinnováció és a marketingmunka fokozott támogatása és javítása.

A fafeldolgozás területén – beruházások esetén – elsősorban a nagyobb hozzáadott értéket megcélzó lombosfa alapú kész-

termékeket, illetve vékonyfa hasznosító technológiákat (Pl.: LVL – Laminated Veneer Lumber – rétegelt furnér tartószerkezet, MDF – Medium Density Fiberboard – közepes sűrűségű farostlemez, OSB – Oriented Strand Board – orientált szerkezetű faforgácslap stb.) kell előnyben részesíteni, beleértve a felületkezelést is. Emellett az alternatív földhasznosítás keretében megvalósuló erdőtelepítések esetén jó esélye lehet az energetikai hasznosításnak is.

A lemezipari alternatíva esetén mintegy 650 000 – 900 000 m³ alapanyag-igényű fafeldolgozó kapacitás létrehozásával lehet számolni. Nyilvánvaló, hogy ilyen léptékű beruházás csak külföldi befektető részvételével valósítható meg. Magyar partner pillanatnyilag csak átfogó stratégiával rendelkező erdészeti vállalkozás lehet, különös tekintettel a hosszú távú alapanyag-szállítási szerződések létrehozására.

A FAKERESKEDELEM STRATÉGIÁJA

A liberalizált fakereskedelem a jelenlegi szervezeti struktúrában alkalmazott módszerekkel, az adott gazdasági helyzetben nem teszi lehetővé a maximális hozzáadott értékkel történő feldolgozást, nyersanyagexportra ösztönöz. A versenytárgyalásos alapanyag-értékesítési rendszer differenciált bevezetésére, adott esetekben az árverések gyakorlatának megvalósítására van szükség.

Meg kell vizsgálni azon kereskedelempolitikai eszközök alkalmazásának lehetőségét, amelyek lehetővé tehetik

- a nagy értékű alapanyag hazai feldolgozását, illetve
- a hazai fatermékek piacának védelmét az import-termékekkel szemben,

- továbbra is aktívan részt kell venni a FAO Fabizottságának erdészeti fatermékek eredetigazolásával foglalkozó programjában.

(Fenti többségi állásponthoz a FAÉT Gazdasági oldalának kiegészítő véleménye van: „A kitermelt fatermékek állami felvásárlási árának garانتálása, a fakitermelés hatósági engedélyezésekor piaci szempontú korlátozás”.)

Nem kívánatos a faanyag-felhasználás iránti igény visszaszorítása, inkább ösztönözni kell a társadalmat a fának mint környezetkímélő nyersanyagként a minél szélesebb körben történő használatára. Ezért az EU országokban alkalmazott mintára ki kell dolgozni egy olyan marketing-konceptiót, amely egyrészt garantálja az erdő fenntartható fejlődését, másrészt képes elősegíteni a fatermék-kereslet kielégítését is.

Dauner Márton

Magyar Tudományos Akadémia

Glatz Ferenc Elnök Úrnak
Budapest

Tisztelt Elnök Úr!

Tisztelettel köszöntjük és gratulálunk abból az alkalomból, hogy ismételten megválasztották a Magyar Tudományos Akadémia Elnökének.

Nagy örömről szolgál, hogy az Ön által képviselt szellem töretlenül folytatódik. Mély benyomást keltett az erdészeti szakközönségben 1999. március 30-án az Akadémia dísztermében a III. Országos Erdő-, Vad- és Fagazdaság-tudományi Fórumon tartott megnyitóját, az erdő és a társadalom harmóniájáról.

E fő gondolat további elmélyítésében szeretnénk partnerként segíteni munkáját és ápolni az Ön és az erdészek között kialakult jó kapcsolatot.

Még egyszer gratulálunk és munkájához további sikereket kívánunk.

Budapest, 1999. május 5.

Erdész üdvözlettel:

Ormos Balázs
főtitkár

Káldy József
elnök

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA

ELNÖK

1051 BUDAPEST, KONYVTELEP TER 9
TELEFON: 432.71.6 FAX: 432.89.43

Budapest, 1999. május 10.

Káldy József elnök úrnak és
Ormos Balázs főtitkár úrnak

Országos Erdészeti Egyesület
Budapest
Fő u. 68.
1027

Tisztelt Elnök Úr! Tisztelt Főtitkár Úr!

Elnökké választásom alkalmából kifejezett gratulációjukat, jókívánságaikat nagyon köszönöm.

Üdvözlettel:

*Legyél, mint
elődöved!*

Glatz Ferenc

A Napi Magyarország hasábjain Holdampf Gyula, az FVM Erdészeti Hivatalának elnökhelyettese válaszolt az EU csatlakozással kapcsolatban Zétényi Zoltán újságíró kérdéseire. Ezekből idézünk:

– Milyen állomásai voltak a harmonizációnak?

– Először is – hasonlóan más területekhez – részletes kérdőívet töltöttünk ki, amelyben beszámoltunk a jelenlegi helyzetről. Ezt követték a kétfordulós átvilágítási tárgyalások, ahol már a jelenlegi uniós jogszabályokkal kellett szembeállítani a magyar rendelkezéseket. A tavaly decemberben – a többi pályázó ország részvételével – lezajlott többoldalú megbeszélésen az EU képviselői mondták el kívánalmaikat. A januári kétoldalú egyeztetésen a pályázó országok már egyenként vettek részt. A tárgyalások eredményét talán az jelzi a legjobban, hogy kevés pótolni valónk, „házi feladatunk” van, derogációt, türelmi időt az erdészeti nem kér, az ágazat akár holnap is csatlakozhatna.

– Melyek a legfontosabb harmonizációs területek?

– A csatlakozás szempontjából kiemelt szerepe van az erdőtelepítési tevékenységnek. Ez nem elhanyagolható a lakossági foglalkoztatás szempontjából sem. Az EU 15 tagállama az utóbbi öt évben több mint félmillió hektár, korábban mezőgazdaságilag művelt területet erdősített. Hazánkban Trianon óta 12 százalékról közel 19 százalékra növeltük az erdősítést. Az EU-államokban ez a mutató 36 százalék, tehát ez a tevékenység kiemelt marad. A másik két terület, ahol lényegében harmonizálnak tekinthetjük jogszabályainkat: az erdészeti szaporítóanyagok – a maggazdálkodás és a csemetetermesztés –, továbbá a már előbb említett légszennyezés ügye. Hazánk 1990 óta tagja az OECD erdészeti szaporítóanyag-kereskedelmi rendszerének, amelynek a 15 EU-tagállam is résztvevője. Így már közel egy évtizede harmonizáltuk az ide vonatkozó jogszabályokat. Fontos az erdészeti statisztika is. Az EU kialakított egy erdészeti informatikai és kommunikációs rendszert, amihez az 1996. évi új erdőtörvény által létrehozott Országos Erdőállományi Adattár szolgáltatja a szükséges információkat. A rendszer – elsősorban technikai szempontból – némi fejlesztésre szorul, de kapcsolódhat az EU kommunikációs rendszeréhez. Másik sarkalatos kérdés az erdők légszennyezés elleni védelme. Hazánk 1987 óta eleget tesz az ENSZ megfigyelési előírásainak, így e téren sem lesz gond a csatlakozás. Meg kell jegyezni, hogy ez a megfigyelőrendszer ma már az erdők egészségi állapotának teljes körű – a biotikus és az abiotikus károsodás – felmérésére is alkalmas. Talán egyedül a tűzkárok statisztikai adatszolgáltatása terén van még tennivaló. Ennek jelentősége nem számottevő, hiszen évente nem éri el az ezer hektárt az erdeinket érintő tűzkár. A mediterrán országokban az 500 ezer hektárt is elérheti.

2000 Széchenyi professzori ösztöndíj nyertesei

Soproni Egyetem Erdőmérnöki Kar:

Németh József, Albert Levente, Horváth Béla,

Koloszár József, Náhlik András.

Faipari Mérnöki Kar: Boronkai László.

KRÍZISÁLLAPOTBAN vannak világszerte az erdők a túlhasználat és az erdőpusztítás miatt. Őt kontinens képviselőinek nyilvános meghallgatása után erre a következtetésre jutott az Erdők és a Fenntartható Fejlődés Világszövetség. A jelenleg már odáig fajult, hogy az erdők regenerációs képessége is kétségessé vált. Az erdőpusztulás megállításához jelentős változásokra van szükség mindenekelőtt a fejlődő országokban.

(Magyar Nemzet)

Folytatódik az együttműködés

Sziklai Oszkár halálával nem szűnt meg az az együttműködés, melyet a Kanadában honos egyes fajok magyarországi kísérletei jelentettek. *Ferdinánd István*, az Alberta állam Földügyi és Erdészeti Hivatalának osztályvezetője magyarországi tanulmányútja alkalmával egyeztetette azokat a lehetőségeket, melyekkel a megkezdett munkát folytatni lehet. Az együttműködést kezdeményező, s most a vendéglátó NYÍRERDŐ Rt. szakembereinek segítségével tájékozódott a felvetődött kérdésekről.

Ferdinánd Istvánt és Kovács Gábor vezérigazgatót fogadta *Barátossy Gábor*, az Erdészeti Hivatal elnöke.

LEIPZIGER MESSE Baufach '99

Lipcsei Építőipari Szakvásár (1999. október 20-24.)

Kínálati súlypontok: építésvegyipar és épületvédelem; tető, fal, homlokzat; nyílászárók, homlokzati rendszerek, árnyékolás; építési szakipar és belső berendezések; régi és házgári épületek felújítása; épületgépészet; közműépítés, környezet- és ipari építés, építőipari újrahasznosítás; kültéri létesítmények, útépítés; kulcsrakész építkezés és készházak, építőipari készülékek, szerszámok, gépek, állványzatok és zsalu-
zatok; információ és kommunikációs technika; építészeti tervező és építési irodák berendezése és felszerelése; tanácsadás, szakmai szövetségek, szakirodalom; építőipari szolgáltatások, képzés és továbbképzés.

JOGLESEN 1999

Magyar Közlöny 46. szám:

1999. évi XLVIII. tv. A termőföldről szóló 1994. évi LV. törvény módosításáról

1999. évi XLIX. tv. A földrendező és a földkiadó bizottságokról szóló 1993. évi II. törvény módosításáról

Magyar Közlöny 47. szám:

51/1999. (V.31.) FVM-PM-GM e.r. A mezőgazdasági és élelmiszeripari termékek egyszerűsített pályázati rendszerű exportátogatásáról 1062/1999. (V.31.) Korm. h. A PHARE 1999. évi Nemzeti Programjának prioritásairól és tárgyalási irányelveiről

Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő 11. szám:

67/1999. (V.5.) Korm.r. A mezőgazdasági termelők agrártámogatás igénybevételével összefüggő adatszolgáltatásáról és nyilvántartásba vételéről szóló 236/1998. (XII.30.) Korm. rendelet módosításáról

Közlemények:

A Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium 4. számú Országos Szakoktatási Szakértői Névjegyzékének közzététele
A növényfajták állami elismerése, állami elismerés visszavonása, fajtajelölt vizsgálatának megszüntetése

DR. TÓTH BÉLA

Belvíz-veszélyeztetett területek erdősítése

Magyarországon évről évre rendszeresen több tízezer, gyakran több százezer hektárnyi mezőgazdasági terület kerül belvízborítás alá. Igaz, az utóbbi egy-másfél évtized jellemzően száraz, aszályos időjárása ezt a veszélyt már-már elfeledtette velünk, az 1998. év időjárása azonban ismét ráébresztett a rendszeresen fenyegető veszélyre.

A belvízkárok elhárítása, valójában többnyire legfeljebb csak mérséklése céljából sík vidékeinken nagy kapacitású belvízelvezető csatornarendszer épült ki. Ezekre támaszkodva, a belvíztől sújtott különféle szervezetek és gazdálkodók rendszeresen visszatérően, nagy költségeket felemésztő, rendszerint igen nagy mértékben eszköz- és energiaigényes műszaki elhárítási intézkedéseket tesznek. A kárelhárításnak ezek a módjai gyakorlatilag a víz gyors elvezetését célozzák; történelmi tapasztalat, hogy ez a gyakorlat is számottevően hozzájárult egyes alföldi területek, régiók általános szárazzá válásához. A nagy költségek ellenére is a termelési veszteségek és a termelési bizonytalanság, továbbá a nem ritkán csak később megnyilvánuló közvetett károk továbbra is jelentősek maradnak. Vagyis az említett költséges műszaki intézkedések hatékonysága többnyire alacsony és csak átmeneti jellegű.

Mindezzel egyidejűleg ismételt hangoztatott szakmai vélemények szerint a károsnak ítélt víztöbblet gyors elvezetése helyett a helyben való hasznosítása lehet a célravezető mód. Ennek figyelembevételével végzett az Erdészeti Tudományos Intézet püspökladányi kísérleti állomás a kiterjedt vizsgálatokat – elsősorban a Tiszántúlon – már az 1960-as évektől a belvíz-veszélyeztetett területeknek erdősítéssel-fásítással való hasznosítási lehetőségeit és a célravezető technológiákat illetően. E vizsgálatok eredményeképpen bebizonyosodott, hogy a belvíz-veszélyeztetett területek jelentős része – meghatározott termőhelyi adottságoktól és termesztési feltételektől függően – kockázatmentesen és gyakran igen rentábilisan hasznosítható a beerdősítésükkel. Emellett a környező mezőgazdasági területekhez illeszkedő fásítási rendszerek kedvező hatásuk mind

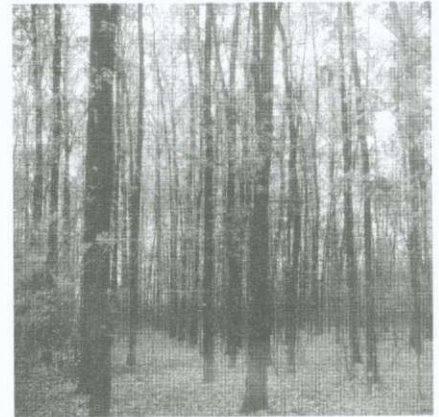
a mezőgazdasági termelésre, mind a tájfejlesztés (tájképalakítás, környezetfejlesztés) tekintetében. Ezeket a kutatási eredményeket annak idején közre is adtuk (Dr. Tóth Béla: A belvíz-veszélyes alföldi területek erdősítési technológiája. – MÉM Kutatási eredmények. 1982; Dr. Tóth Béla: A belvíz-veszélyeztetett területek fásításának termőhelyi és erdősítéstechnológiai vonatkozásai. – Erdészeti Kutatások, 1984-85. 471-472. o.). A mezőgazdasági földvédelmi rendelkezések akkori merev alkalmazása mellett ezek az ajánlások figyelmen kívül maradtak, majd az 1980-as évek közepétől szinte megszakítás nélkül tartó száraz időszak látszólag időszerűtlenné és szükségtelenné tette a belvízveszély ilyen kezelését.

A belvíz-veszélyeztetett területeken a termőhelyi adottságokhoz és a termesztési lehetőségekhez igazodó erdősítések-fásítások előnyei:

Tavasszal hosszan tartóan belvízborításos területen álló kst. tölgyállomány – Püspökladány (dr. Tóth Béla felv.)

– a fák számára kedvező vízellátottsági viszonyok következtében rendszerint erőteljes növekedésű erdők, fásítások kiugróan nagy lombtömeget, ennek következtében bőséges avarmennyiséget állítanak elő. Ez kedvezően befolyásolja a talaj (terület) víz-

Nagy fatömeg-produkció ks. tölgyes tavasszal hosszan tartóan belvízborításos területen – Püspökladány (dr. Tóth Béla felv.)

zően befolyásolja a talaj (terület) víz-háztartását, humuszállapotát, a talajszerkezet javulását (stabilitását). Mindezt egybevetve, tartós helyi melioratív hatás érvényesül;

– jelentős arányban jó fatermőképességű gazdasági rendeltetésű erdők hozhatók létre (kedvező esetekben többszintű elegyes üde kocsányos tölgyesek, jövedelmező nemes nyárasok);

– a konkrét termőhelyi adottságoknak megfelelően megválasztott fafajú és szerkezetű erdősítések, fásítások a kedvező körülmények hatására többnyire kiemelkedő magassági növekedést érnek el; ezzel nagyobb távolságra érvényesülő szélterelő szerepet töltenek be. Ezáltal a befolyásolt térségben mérséklők a szomszédos mezőgazdasági kultúrák aszályveszélyeztetettségét;

– a beerdősített területek értéktermelő, gazdaságosan művelhető, jövedelmező egységekké válnak, ahol a mezőgazdasági növénytermesztés számára már pusztító hatású belvíz – a károkozás helyett – a fatermesztésben hasznosul;

– a belvíz-veszélyeztetett területek erdősítése a sík vidéki egyéb erdősítésekkel-fásításokkal összevetve vagy

Rózsahegyi Gábor vagyok, 21 éves. Erdésztechnikus a végzettségem, sorkatonai szolgálatomat letöltöttem. Pályakezdő vagyok, erdész-, hivatásos vadász munkakörbe szeretnék elhelyezkedni az ország bármely pontján.
Lakcímem: Kunbaja, Rákóczi u. 46.
Telefon: 79/371-185. Mobil: 06-30/904-5655.

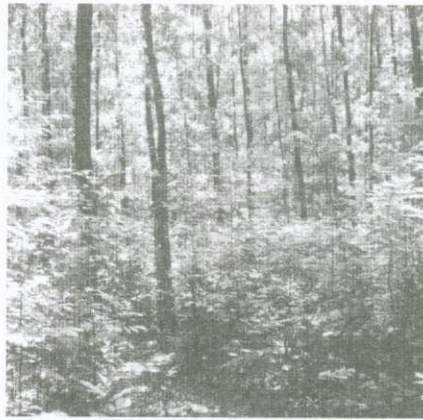
minden többletköltség nélkül, vagy legfeljebb viszonylag kis többletköltséggel, csekély eszköz- és energiaráfordítással hajtható végre. Ezek a költségek elenyészőek a műszaki belvízmentesítések költségeihez képest, ráadásul elmarad ezek évenkénti ismétlődése;

– az erdő-fás területek a belvizek időszakos többletvízének átmeneti elhelyezésére pufferterületül szolgálnak. Ezzel elősegíthető a növénytermesztéshez alapvető fontosságú víz visszatartása, megőrzése a térségből való gyors eltávolítása helyett (ezzel is mérséklődik a szomszédos mezőgazdasági kultúrák aszálykár-veszélyeztetettség);

– olyan helyeken hozhatók létre a biológiai diverzitást fejlesztő, az élővilág számos elemének életteret vagy legalábbis menedéket nyújtó „zöldfolyosók”, ahol egyébként erre nem volna meg a feltételek;

– mindezek együttes következményeként a belvíz-veszélyeztetett területek erdősítése, fásítása messzemenően szolgálja a többoldalúan racionális területhasznosítást, a komplex melioráció hatékonyságát, a környezetvédelem-környezetfejlesztés, valamint a tájfejlesztés érdekeit.

A belvíz-veszélyeztetett területek erdősítésre-fásításra, fatermesztésre való alkalmasságát és értékét természetesen alapvetően befolyásolják a sajátos környezeti, hidrológiai és más

Tavasszal belvízborításos szolonyeces réti talajon álló ks. tölgyállomány alatt buja alsó lombkoronaszint alakulhat ki – Püspökladány (dr. Tóth Béla felv.)

termőhelyi adottságok is. Ezek egyben meghatározóak lehetnek a fajmegválasztás, valamint az erdősítési és kezelési technológiák tekintetében is; kedvezőtlen esetekben akár egyáltalán a fásítás lehetőségét is kizárhatják. Vagyis a belvíz magában még nem jelenti egyértelműen az eredményes erdősítésre-fásításra való alkalmasságot! Ilyen meghatározó tényezők lehetnek mindenekelőtt: a terepforma (mikrodomborzat), ezen belül is a viszonylagos térszíni elhelyezkedés, a belvíz jellege, illetve kialakulásának hidrológiai oka, a felszíni eredetű belvíz „vízgyűjtő területének” kiterjedése, a belvízborítás időszaka és időtartama, továbbá ez esetben is alapvető jelentőségűek a

talajadottságok, valamint ezek és a belvízborítás kölcsönhatásai. Mindezek feltárása és értékelése alapos szakmai hozzáértést kíván; erre a fásítást megelőző termőhelyfeltárás során részletesen ki lehet térni.

A belvíz-veszélyeztetett területek lehetnek kötött(ebb) talajú hátságokba mélyedő, hosszan futó, keskenyebb mederszerű érvonulatok (rendszerint a folyószabályozások előtt a folyók messze elterülő árvizeiinek a mozgásai alakították ki; különösen gyakoriak a Tisza és mellékfolyói valamikori árterein), továbbá a hátságok közé ékelődő szélesebb, gyakran akár nagyobb kiterjedésű lapályok. Ezekben az esetekben a belvíz okozója a felszíni vízösszefutás, vízhozzáfolyás, illetve a talaj rossz vízbefogadó-vízvezető képessége miatt a talajban bekövetkező víztorlódás. A homokvidékeken a belvíz-veszé-

Belvíz-veszélyeztetett lapályon álló, kimagaslóan nagy hozamú nemesnyár-állomány, szolonyeces réti talajon (dr. Tóth Béla felv.)

lyeztetett területrészek a homokbuckák vagy a homoki hátságok közé mélyedő laposok, teknők. Ezekben a belvizek okozója leginkább az időszakosan magasra emelkedő talajvíz; előidézői lehetnek azonban a felszínhez közel elhelyezkedő vízzáró-víztorlasztó rétegek is (pl. cementált mészpád, vaskőfok stb.).

Meg kell említeni, hogy a növényzet számára nemcsak a nyílt felszíni vízborítás jelenti a belvizes állapotot, hanem a talaj ún. túlnedvesedése is (amikor a talaj teljes szelvénye, azaz a felszínig vízzel telített; felszínig nedves, vízzel borított hidrológiai állapot). Ha a belvizet a felszínig vagy a fölé emelkedett talajvíz okozza, rendszerint hosszan tartó pangó vizes helyzettel kell számolni. Ha a talajvízszint emelkedési magasságát e célból kialakított

Kutatás

Sokszor elhangzott az országos erdészeti fórumon ez a szó: kutatás.

Az ember (gyermekként meg felnőttként) különböző akusztikákkal átélte a szó jelentését. Kutatás: öreg ládafiában, padláson, zsebben, pénztárcában. No meg a házkutatás(!), minő ijesztő szó.

Tudjuk, az ember sok mindent elrejt a szem elől. Ezt szeretnék a kutatók (ilyen-amolyan szándékkal) kézrekeríteni. A természet is szeret „rejtegetni”, magában őrzi nagy titkait, melyek lényéhez tartozók. Nos, a természetkutatók ezt a „dugihelyet” próbálják felderíteni, s a rejtett bio-kincset megszerezni. Mentségükre szolgál, hogy a titoklesés nem afféle meglopás, mert az így megszerzett tudást (tudománnyá növesztve) gyakran éppen az illető természeti élőlény, életközösség javára fordítják vissza. A természet megismerése manapság éppen az ember és a természet együttműködése jegyében történik – a jobbert, a nemesebbert.

Mondhatjuk: kinek tiszte a kutatás – az kutat, ás. Az ismeret, a tudomány „kútját” tárja föl, illetve mélyíti, hogy annak éltető „vize” frissebb, bővebb legyen.

Tudjuk, nem mindig volt ez így. Ismerjük a nagy természetátalakító rémálmokat, s a nyomában járó valóságos „kútbaeséseket”.

A mai kutató partnert lát a természetben. Munkája nyomán éltető „víz” fakad, jó kútvíz, forrásvíz – véli

Balogh Ödön (BEFAG Híradó)

drén-szerepű csatornarendszerrel nem lehet úgy szabályozni, hogy a tenyésztési időszakban legalább 50-60 cm-nyi levegős felszíni réteg álljon a fák gyökérzetének rendelkezésére, a fásítást mellőzni célszerű.

A belvíz-veszélyeztetett területek eredményes erdősítésének, fásításának területe a gyakorlatban jelentős arányban inkább a kötött talajú tájakban, tájrészekekben adódnak. Itt a belvíz előidézője elsősorban a felületen felgyülemelő, összefutó csapadékvíz. Ha a kötött talajú területeken a belvíz kialakulásának oka az, hogy a felszínen összegyülemelő víz a talaj rossz vízbefogadó-vízvezető képessége miatt csak lassan, hosszabb idő elteltével szivárog a mélybe, az ilyen területek többnyire minden meliorációs beavatkozás nélkül is alkalmaskak erdősítésre (természetesen ezúttal is figyelemmel az előzőekben már említett egyéb, főleg a talajadottságokra). Legfeljebb akkor szükséges egyszerű, a felszíni víz lassú tovamozgását elősegítő, kis költségigényű árokrendszert kiépíteni és fenntartani, ha a tapasztalatok vagy az előzetes vizsgálatok szerint fennállhat nagy vízmagasságú és hosszan tartó belvízborítás lehetősége időnként, szélsőségesen csapadékos időszakokban. Egyszerű, vízelzáró tiltóval ellátott árokrendszerrel szükség szerint szabályozható, hogy a belvizek lehetőleg a területen maradjanak, ott hasznosuljanak, és csak már a fatenyésztet is veszélyeztető, tehát a felesleges belvízmenyiség kerüljön el a területről. Erre különösen a tenyésztési időszakban fellépő belvizek alkalmával kell nagyon ügyelni. Úgyszintén le kell eresztetni a belvizet minél nagyobb részét, ha a tenyésztési időszakon belül bekövetkezett belvizi lombrágó rovarok dűlésével esik egybe.

Ha a belvizi előidézője olyan többletvíz, amelynek a mélybe szivárgását valamilyen vízzáró vagy legalábbis erősen víztorlasztó talajhibás talajréteg akadályozza, a pangó víz kialakulásának elhárítása, ezzel az eredményes fásítás érdekében ezt a víztorlasztó réteget mélyforgatás vagy altalajlazítás segítségével fel kell lazítani. Ha pedig ez a talajhibás réteg a mélységi elhe-

Rendszeres belvizi-veszélyeztetett (pangó vízborításos) területen bakhátalással kiváló nemes nyárasok létesíthetők – Csengerújfalú; az egykori Ecsedi-láp helyén (dr. Tóth Béla felv.)

lyezkedése miatt altalajlazítással sem szüntethető meg, az előzőekben már említett drén-szerepű csatornarendszerrel lehet a pangó víz kialakulását megakadályozni. Ez azonban esetleg már annyira költséges lehet, hogy nem jelent számottevő előnyt a műszaki belvízmentesítéssel szemben, és legfeljebb csak különösen indokolt esetekben, pl. egyes védőfásítások létesítése céljából kerülhet sor ilyen előkészítési módra. Ugyanez mondható el a nagy bakhátas talaj-előkészítéssel kapcsolatosan is.

Meggondolandó a sekély termőréteggel belvizi-veszélyeztetett területek erdősítése is. Ezek ugyanis a belvízborítás megszűnte után akár szélsőségesen szárazakká is válhatnak (szélsőséges határok között változó vízellátású hidrológiai jelleg). Ilyen helyzetekkel gyakran lehet találkozni pl. szikes területeken vagy olyan homoki teknőkben, ahol a talajfelszín közelében tömött mészpad, vaskőfok helyezkedik el.

A megfelelő fafajú, fafaj-összetételű erdősítések, fásítások a fák nyugalmi időszakában hosszan tartó elöntést is károsodás nélkül elviselnek. Vegetációs időszakban – ha a víz a felszínen tovamozgó, oxigéndús – mintegy 3-4 hétig nem károsodnak a fák. Ennél hosszabb időtartamú belvízborításnál, pangó víz esetén pedig már 5-6 nap

után gondoskodni kell a víz elvezetéséről. Ezért a biztonság kedvéért célszerű a már említett egyszerű, ezért olcsó vízszabályozási rendszert mindegyik eleve kiépíteni.

A kedvező vízellátottságot alapul véve, természetesen mindig figyelemmel a többi termőhelyi tényezőre is, a belvizes területek általában jó lehetőséget nyújtanak a jól jövedelmező nemes nyáras és a kocsányos tölgy telepítésére. Úgyszintén a kedvező adottságok hatására bekövetkező jó magassági növekedésük folytán viszonylag jelentős távolságban előnyösen befolyásolják a szomszédos területek mezo- és mikroklímáját, miáltal mérsékelhetik a területek aszályveszélyeztetettségét. Egyes belvizi-veszélyeztetett sekély-közép-mély termőréteggel területeken a nyár és a tölgy mellett (vagy méginkább helyett) esetleg már csak a vénicszil és a 'Pusztai' szil ültetésétől várható eredmény. Az ilyen fásítások fatermesztési értéke, jövedelmezősége azonban esetenként már kérdéses lehet. Ugyanakkor még mindig jelentős lehet a környezetfejlesztési, természetvédelmi szerepük által, hogy zöldfolyosók elemei, az élővilág meghatározott életterei, menedék-(búvó-)helyei lehetnek.

A köznapi szóhasználatnál „víznyomásosnak” is mondott belvizi-veszélyeztetett területeken a talajok többnyire tömörödtek, leromlott szerkezetűek. Ennek ellensúlyozása céljából feltétlenül gondoskodni kell a megfelelő talaj-előkészítésről, a beültetett terület talaját pedig mindaddig rendszeresen ápolni, lazítani (szellőztetni) kell, amíg ezt az erdősítés záródása megengedi. Elvileg a talajápolást a belvízborítás megszűnését követően minden alkalommal el kell végezni a talaj szellőzésének mielőbbi helyreállítása és fenntartása érdekében.

Az előadottakból kiviláglik, hogy a belvizi-veszélyeztetett területek a talaj- és a környezeti adottságok, valamint a belvizek keletkezésének jellege stb. tekintetében rendkívül nagy változatosságot nyújtanak erdősítésükhöz, fásításukhoz a kiváló lehetőségektől a fásításra való alkalmatlanságukig. Mindezek részletezése itt nyilvánvalóan lehetetlen. Éppen ezért nem lehet eléggé hangsúlyozni, hogy a belvizi-veszélyeztetett területek erdősítése nagy hozzáértést, felkészültséget igényel mind az előkészítés (termőhelyfeltárás, környezetvizsgálat, tervezés), mind a kivitelezés és fenntartás tekintetében.

Az ÁESz Pécsi Igazgatósága felvételre keres gyakorlattal rendelkező erdőmérnököt erdőfelügyelői, valamint fiatal erdőmérnököt erdőtervezői munkakörbe. Szállás megoldható. A pályázatokat Pécs, Pf.: 274. címre kérjük, érdeklődni a 72/210-237-es telefonon lehet.

BIDLÓ ANDRÁS – KOVÁCS GÁBOR – NYÁRI LÁSZLÓ

Kalibrációs kísérlet akáccsemetékkel a Bakonytamási Csemetekertben**1. Bevezetés**

A talaj- és növényvizsgálatokra alapozott csemetekerti tápanyag-utánpótlásról az Erdészeti Lapok 1997. január havi számában már beszámoltunk. Többek között említettük, hogy területenként és fafajonként szükséges kalibrálni az egyes talaj- és növényvizsgálati eredményeket. Az alábbiakban rozsdabarna erdőtalajon nevelt akáccsemeték tápanyagviszonyairól számolunk be.

2. A parcellák talaj-átlagmintáinak laborvizsgálati eredményei

A csemetekert termőhelyi vizsgálata során megállapítottuk, hogy a csemetekert talaja rozsdabarna erdőtalaj. A kísérleti parcella átlagadatait az 1. és 2. táblázat tartalmazza

1. táblázat

Mélység	pH	pH	CaCO ₃	y ₁	K _A	Humusz	Mechanikai összetétel			
cm	H ₂ O	KCl	%			%	A%	I%	Fh%	Dh%
0-15	7,0	6,0	3		29	1,4	5	5	58	32
15-30	6,3	5,6	–	6	24	0,7	5	5	56	34

2. táblázat

Mélység	AL-oldható		KCl-oldható		EDTA-oldható		
cm	P ₂ O ₅	K ₂ O	Ca	Mg	Mn	Cu	Zn
	mg/100 g		mg/kg				
0-15	22	19	41	5,8	115	2	8
15-30	23	24	39	6,3	114	2	7

A hazai szakirodalom az akáccsemete termesztésénél talajtípustól függetlenül PAPP 15-20 mg/100 g talaj P₂O₅, ill. 10-15 mg/100 g talaj K₂O koncentrációt tart kedvezőnek (in Keresztesi, 1984).

Az erdészet még nem rendelkezik azokkal a kalibrált adatokkal, melyeknek ismeretében a feltöltő trágyázás mértéke a különböző talajadottságoknál biztonságosan számítható lenne. Ezért kiindulásként támaszkodunk a mezőgazdaság alapadataira (BUZÁS, szerk. 1983, 1987), amelyeknek adaptálhatósága felülvizsgálatot igényel.

A kalibráció célja a termesztett növény tápelem-igényének, növekedésdinamikájának megismerése, de alkalmazása környezetvédelmi és gazdaságossági szempontból is új szemléletet jelent az erdészeti szaporítóanyag-termesztésben.

3. Kísérleti elrendezés

A kísérlet beállításakor számoltunk azzal a ténnyel is, hogy az akác gyökerén található Rhizobiumok képesek a levegő nitrogénjét megkötni. Ahhoz azonban, hogy ezek a baktériumok kifejtessék jótékony hatásukat, ki kell alakítani a kapcsolatot a növényi szervezettel. A legidősebb csemetéink is csak öt hónaposak voltak a vizsgálatok során, így számottevő N-kötéssel nem számolhatunk.

1. kezelés:	kontroll		
2. kezelés:	N	P	–
3. kezelés:	N	–	K
4. kezelés:	–	P	K
5. kezelés:	N	P	K

A kezeléseket három ismétlésben 1,2 m² nagyságú parcellákon végeztük. A 0,2 m széles vetőhorony a 0,6 m széles parcella közepén haladt. Az általunk megállapított P₂O₅ és K₂O tartalmú műtrágyamennyiségeket vetés előtt ásással juttattuk a talajba 1996 tavaszán. A N-tartalmú műtrágya kijuttatása 1996 nyarán történt, a július 30-i mintavétel után. Ennek oka az volt, hogy így a N hatásának jobb kimutathatóságára számítottunk a későbbi vizsgálatoknál.

4. Kijuttatott tápelemek mennyisége

A kijuttatandó tápelemmennyiség meghatározásánál a barna erdőtalajok szántóföldi termőhelyek „igen jó” tápanyag-ellátottsági kategória közéértékeit céloztuk meg (BUZÁS, szerk. 1983). A kívánt tápanyag-ellátottság eléréséhez csak műtrágyákat használtunk, és ezeknek a csemeték növekedésre, tápelemtartalmára gyakorolt hatását vizsgáljuk az egyes parcellákban.

A parcella fizikai félesége homok, így a műtrágyaigény kiszámításánál a 34%-os hatóanyag-tartalmú ammóniumnitrát műtrágyát, a 17%-os szuperfoszfát műtrágyát és a 40%-os kálisó műtrágyát vettük figyelembe (3. táblázat).

3. táblázat**A műtrágyaigény számítása a parcellában**

	ÁLLAPOT			HIÁNY			PÓTLÁS		
	N%	P ₂ O ₅ mg/100g	K ₂ O mg/100g	N%	P ₂ O ₅ mg/100g	K ₂ O mg/100g	N kg/ha	P ₂ O ₅ kg/ha	K ₂ O kg/ha
0-15cm	0,13	21,9	18,2	0,07	4,1	16,8	14	80	328
15-30cm	0,11	22,5	23,7	0,09	3,5	11,3	18	68	220
Átlag	0,12	22,2	21,0	0,08	3,8	14,1	16	74	274

5. Mintavétel időpontja, végrehajtása

Az első mintavételre 1996. július 30-án, a másodikra szeptember 3-án, a harmadikra pedig 1996. október 5-én került sor. A mintavételek során minden parcellából 10 db akáccsemetét emeltünk ki a parcella három átlagos részéről.

6. Növényvizsgálati eredmények

Az őszi mintavétel alkalmával valamennyi tápelemnél 95%-os szignifikancia szinten különbséget találtunk a levél és más növényi részek, mint a szár vagy a gyökér tápelemtartalma között (1. ábra). Az OTKA Soproni Regionális és Szakterületi Műszerparkjának ICP laboratóriumában végzett mérések eredményét a 4. táblázatban tüntettük fel.

4. táblázat**Akáccsemeték levelelemzési adatai az őszi mintavétel során**

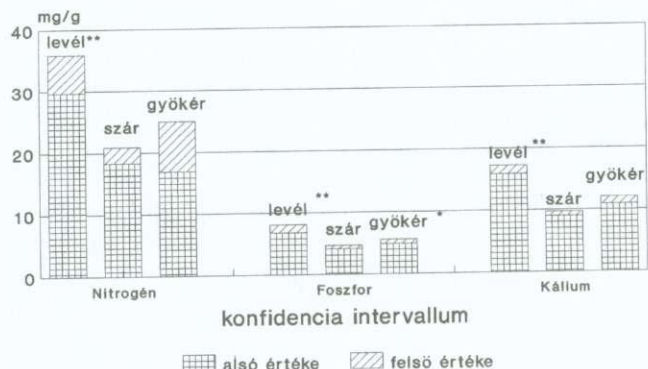
Növényi rész	Növényi tápelem	N mg/g	P mg/g	K mg/g	Ca mg/g	Mg mg/g	S mg/g	Mn mg/kg	Cu mg/kg
levél		32,8	7,5	16,5	46,5	12,9	19,8	856	14,1
szár		19,6	5,4	9,4	13,6	5,9	9,0	60	7,1
gyökér		19,9	4,4	11,5	7,0	5,6	12,1	141	4,4

A foszfor-, kalcium-, magnézium- és réztartalom a levélben szignifikánsan több, mint a szárban vagy a gyökérben. A legkevesebbet ezen elemekből a gyökérben találunk.

A nitrogén-, kálium-, kén- és mangántartalom a levélben a legmagasabb, a szárban pedig a legalacsonyabb. A levelek átlagosan 32,8 mg/g N-t tartalmaztak, a 95%-os konfidencia intervallum 29,7-35,9 mg/g. A levelek N-tartalma szignifikánsan nagyobb volt, mind a gyökér, mind pedig a szár N-tartalmánál, amelyekben a N-tartalom 20 mg/g körüli értéket mutatott. Ez a 30 mg/g fölötti N-tartalom jó N-ellátottságot jelent még akkor is, ha nem állnak rendelkezésünkre az akácra vonatkozó összehasonlító adatok. Más fajokkal szemben, ahol átlagosan 1-2% N-tartalom már az optimális ellátottságot jelenti (ULRICH, 1990/91), az akácban talált 3% ugyancsak optimális lehet.

Az irodalmi adatokat tekintve tápanyaghiányban nem szenvednek a csemeték, valamennyi általunk vizsgált tápelem mennyisége elegendő a jó növekedéshez.

1. ábra
Akáccsemeték tápanyagtartalmai 1996. október 5-i
mintavételkor

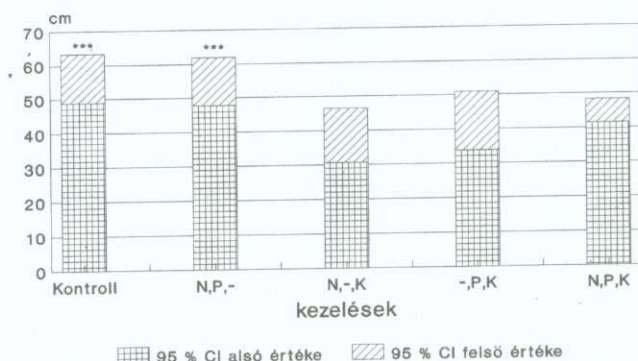
ábrázolva a 95%-os konfidencia intervallumot

* szignifikáns eltérés

A havonta történő mintavételek eredményeinél a N, Ca és Fe esetén nem találunk a különböző mintavételi időpontok között szignifikáns eltéréseket. A többi tápelemre a vegetációs időszak tápanyagfelvételi dinamikája volt a jellemző. Így pl. a Ca-tartalom szignifikáns különbséget nem mutatott, azonban ősze fokozatosan növekedett a mennyisége. Ez a legtöbb irodalomban közölt vizsgálattal megegyezik. A Mn-tartalom változása a kezdeti igen magas 7216 mg/kg-ról ősze 141 mg/kg-ra csökkent. Ez a nagyságrendi változás összefügg a redoxpotenciál és az öntözés – így a talajok nedvességtartalmának – változásával. A Cu-tartalom az októberi mintákban lényegesen nagyobb volt, mint nyáron. A 14,1 mg/kg Cu-tartalom jó ellátottságot jelent.

A gyakorlat számára legfontosabb, hogy a kikerült csemeték milyen méretűek, valamint milyen egészségi állapotúak. Ezért a növekedést a tőtér- és magasságméréssel követtük nyomon (2. ábra). Szignifikáns különbséget nem találtunk az egyes kezelések között, annak ellenére, hogy a legkisebb átlagos átmérőt azoknál a kezeléseknél kaptuk, ahol a kezelések a K-adagolás mellett N- vagy P-hiányosak voltak. A legvastagabb átmérők a NP-kezelésben és a kontrollban jelentkeztek.

2. ábra
Akáccsemeték magassági méretei 1996. október 5-i
mintavételkor

ábrázolva a 95%-os konfidencia intervallumot

*** szignifikáns eltérés

A csemeték magassági kiértékelésénél szintén az NP-, azaz a K-hiányos kezelésű és a kontroll parcella csemetéi voltak a legmagasabbak. Ezen két kezelésben mért csemeték magasságai szignifikánsan nagyobbak voltak, mint bármely másik parcella, ahol valamilyen K-kiegészítést alkalmaztunk.

A csemeték magassági növekedése és ezzel összefüggésben a fitomassza-termelés is ott volt a legnagyobb, ahol a K-kiegészítést nem alkalmaztuk. Ezen eredmények azt mutatják, hogy a tápanyag-utánpótlásnál a káliumban igen jól ellátott tartomány középtételeit figyelembe véve, az akáccsemeték vonatkozásában már

depresszió következik be a magassági növekedés vonatkozásában. Ez egyben figyelmeztetés arra vonatkozóan is, hogy a feltöltött trágyázásokat valóban csak több éven keresztül olyan kis adagokban szabad elvégezni, amelynél még a tápelemek káros, ún. sóhatása nem jelentkezik.

Német szakirodalmi adatok (BRÜNING, 1959) rámutatnak arra, hogy az akác növekedésében a K, ill. Mg pótlásának jelentősége kiemelkedő a szélsőségesen gyenge talajadottságok mellett. Ez azt jelenti, hogy az általa homokos váztalajokon 3,7 pH mellett végrehajtott műtrágyázási kísérleteknél a K növekedésre gyakorolt kedvező hatása kimutatható volt az érintett erdősfőtésekben. A vizsgált termőhelyen a P_2O_5 tartalom 3 mg/100 g talaj; a K_2O koncentráció 2 mg/100 g talaj volt. Ezen tápelem-koncentrációk a hazai szakirodalomban (BUZÁS, szerk. 1983) valamennyi szántóföldi termőhelycsoport esetében az „igen gyenge” tápelem-ellátottság értékeinek felelnek meg.

A N-adagolás kevésbé volt hatékony, mint a P-adagolás, mert a K-műtrágyázás mellett, amikor csak N-kiegészítés történt, az átlagos magasság 10%-kal elmaradt a P-kiegészítéssel kezelt parcella csemetéinek méretétől.

A tápanyag-utánpótlási tervek készítésénél a talajvizsgálatokból megállapított tápelem-ellátottsági kategóriák az akáccsemeték növekedését és tápelemtartalmát nyomon követve már rozsdabarna erdőtalajon a „közepes” vagy „jól ellátott” kategóriáknál optimális növekedés jelentkezik. Az „igen jól ellátott” kategóriák már olyan tápelemtöbbséggel rendelkeznek az akácot illetően, hogy növekedésgátló hatása is lehet, mint azt a kísérletünk is részben mutatta.

7. Összefoglalás

A talaj- és növényvizsgálati adatok kalibrálására rozsdabarna erdőtalajon kisparcellás kísérletet állítottunk be. A tápanyag-ellátottságot a mezőgazdasági természetben alkalmazott kategóriák közül az „igen jól ellátott” kategória középtékét céloztuk meg a tápanyag-utánpótlással.

A kapott eredményekből kitűnik, hogy az akác optimális tápanyagtartalma messze az „igen jól ellátott” kategóriák alatt van. Az akácnál tápelemhiány nem lép fel, ha a talaj humusztartalma 1,4% fölötti, AL-P és AL-K tartalma 20 mg/100 g fölötti, a KCl-oldható Ca 40 mg/kg, a Mg 6 mg/kg fölötti, az EDTA-oldható nyomelemek pedig Mn 115 mg/kg, a Cu 2 mg/kg és a Zn 8 mg/kg fölötti értékkel rendelkeznek. Természetesen ennél kisebb tápelem-tartalmak is lehetnek, amelyek még a jó növekedést biztosítják, azonban ennek vizsgálatára további kísérletekre van szükség.

Calibration experiment with black locust seedlings in the Bakonytamási nursery

Abstract

A small-plot experiment has been established on rusty-brown forest soil for the calibration of soil and plant investigation data. Of the "very well supplied" that was aimed by the nutrient supply.

Of the results it has got clear, that the optimal nutrient content of black locust is far under the limit-value of the category "very well supplied". In case of black locust there is no nutrient deficiency if the soil humus content is over 1,4%, AL-P and AL-K contents are above 20 mg/100 g, KCl soluble Ca is 40 mg/kg while the Mg is over 6 mg/kg, EDTA soluble trace elements are as much as 115 mg/kg Mn, 2 mg/kg Cu and more than 8 mg/kg Zn. Of course, there can be less nutrient contents found, which may even promote the good growth, but this statement needs some more experimental evidences.

Irodalom

- BRÜNING, D. (1959): Forstdüngung. Ergebnisse älterer und jüngerer Versuche. Neumann Verlag, Leipzig
BUZÁS I. (1983): A növénytáplálás zsebkönyve. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest
BUZÁS I. (1987): Bevezetés a gyakorlati agrokémiába. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest
PAPP L. (1984): Szaporítóanyag-termesztés. In Keresztesi, B. szerk.: Az akác termesztése és hasznosítása. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest
ULRICH, B. (1990/91): Stoffhaushalt von Wald-Ökosystemen Bioelement-Haushalt. Vorlesungsskript Institut für Bodenkunde und Waldernährung der Universität Göttingen, Göttingen

Az erdőgazdálkodók által igényelhető támogatások 1999-ben

A Kormány a 236/1998. (XII.30.) Korm. rendelettel előírta, hogy a mezőgazdasági termelő (ezen belül az erdőgazdálkodó is) támogatást csak abban az esetben vehet igénybe, ha gazdálkodási tevékenységéről adatot szolgáltat és 1999. március 31-éig nyilvántartásba veszik. Az agrárgazdasági célok 1999. évi költségvetési támogatásáról szóló 8/1999. (I.20.) FVM rendeletben az egyes támogatási jogcímeinél ez a feltétele az igénybevételnek. Célszerű részletesen tanulmányozni a támogatások igénybevételére vonatkozó rendeleteket és pályázati felhívásokat. (A hivatalos közlönyökben és a Magyar Mezőgazdaság mellékleteként megjelent tájékoztatókban megtalálhatóak.)

Az 1999. évben igényelhető támogatások az FVM rendelet alapján jogcímenként vázlatosan az alábbiak:

I. Az agrártermelés támogatása

1. Az éven belüli lejárátú forgóeszköz-hitel kamattámogatása.

2. Az éven túli lejárátú forgóeszköz-hitel kamattámogatása (legalább 4, de legfeljebb 6 éves lejárátú).

3. Biológiai alapok megőrzése, fenntartása és fejlesztése.

4. Szaktanácsadás igénybevételére, valamint a szaktanácsadók által az erdőgazdálkodók számára szervezett iskola-rendszeren kívüli képzés költségeinek részbeni térítésére vissza nem térítendő támogatás.

5. Erdészeti szakirányítás igénybevételének támogatása.

6. Erdőbirtokossági társulatok, valamint a kizárólag erdőgazdálkodási tevékenységet végző szövetkezet alapításához, a megalkulást követően forgóeszköz-feltöltéshez, a működési költségek részbeni megtérítéséhez.

7. Fiatal agrárvállalkozók támogatása.

8. Mező- és erdőgazdasági biztosítás díjának támogatása.

II. A piaca jutást elősegítő támogatás, ezen belül:

1. Az erdészeti szaporítóanyag-előállítás támogatása (az OMMI és növény-egészségügyi vizsgálatok díjához).

III. Az erdővédelmi és az erdőgazdálkodási tevékenység támogatása

1. Erdőtelepítés, erdőszerkezet-átalakítás, fásítás támogatása:

Az ország erdőterületének mennyiségi növelése, minőségi javítása, az erdő gazdasági, környezetvédelmi, szociális és üdülési funkciójának fejlesztése érdekében pályázat alapján adható fejlesztési célú támogatások:

a/ új erdők telepítési munkáihoz – tervezéshez, talaj-előkészítéshez, erdősítéshez és ápoláshoz – az erdőtelepítés műszaki befejezéséig;

b/ befejezett erdősítések ápolásához, a telepítés befejezésétől számított tíz éven belül;

c/ mező- és legelővédő erdősávok, továbbá utak, vasutak, csatornák, vízfolyások mentén, települések körül a talajvédelem és egyéb védelem érdekében erdősávok, illetve fásítások létesítéséhez;

d/ a gazdaságtalannak minősített, de közérdekből fenntartandó erdők felújításához;

e/ erdőállományok szerkezet-átalakításának költségeihez;

f/ törzsültetvények szabvány szerinti létesítéséhez, korszerűsítéséhez azok termőre fordulásáig;

g/ csemetekertek létesítéséhez;

h/ erdőállományok telepítését és védelmét szolgáló műszaki berendezések létesítéséhez;

i/ erdőkben szociális, üdülési, oktatási célt szolgáló műszaki létesítmények és berendezések létesítéséhez.

2. Erdészeti közcélú feladatokra igényelhető támogatások:

a/ az erdő természetes, illetőleg mesterséges felújításához, valamint a fiatal erdők ápolásához és neveléséhez;

b/ az erdőgazdálkodási üzemterv, üzemtervi kivonat készítéséhez;

c/ a miniszter által elrendelt közérdeklő erdővédelmi munka költségeinek fedezetéhez való hozzájárulás, feltéve, hogy a munkák elvégzése nem a gazdálkodó mulasztása miatt vált szükségessé;

d/ a kijelölés alapján végzett erdőgazdálkodási tevékenység költségeire, amennyiben azok meghaladják az erdei haszonvételből származó bevételt;

e/ az erdészeti ismeretterjesztésre, oktatásra, kutatásra, valamint az erdei természeti rendszerek fenntartására.

3. Erdei vasutak működtetésének támogatása a közcélú személyszállítás üzemeltetési és fenntartási költségeinek az árbevétel meghaladó különbözetéig igényelhető.

4. Jóléti- és parkerdő-fenntartás támogatása az erdők közjóléti, szociális és egyéb célokat szolgáló létesítményeinek üzemeltetési és fenntartási költségeihez való hozzájárulás.

5. Az erdőkárok elhárításának támogatása őshonos, lombos erdőállományalkotó fő fafajok, valamint a fenyők elhalása miatt kitermelt száradék faanyag után.

IV. Egyes agrárgazdasági beruházások támogatása

1. Az erdőgazdálkodási termelő tevékenységet szolgáló, illetve elősegítő inf-

rastrukturális beruházások (erdészeti feltáró és kiszállító utak és kapcsolódó műtárgyai, valamint erdei rakodók és kapcsolódó létesítményeik) megvalósításához, valamint a meglévők felújításához és átalakításához.

2. Új erdőgazdasági gép vásárlásához. Az erdőgazdálkodási termelést végző tevékenysége folytatásához új mezőgazdasági gép vásárlásához végleges fejlesztési juttatás, valamint a pénzüntéztől felvett, éven túli lejáratra engedélyezett hitel után a hitelszerződés szerinti időszakra számított kamat negyven százalékaának megfelelő mértékű kamattámogatást lehet igényelni.

3. A mezőgazdasági gép tartós bérletéhez (lízings).

4. Meliorációhoz és az öntözés fejlesztéséhez nyújtható támogatások.

5. Műszaki fejlesztési célokhoz közvetlenül kapcsolódó feladatokhoz, ezen belül a megújuló energiaforrások termelését, hasznosításának bővítését szolgáló fejlesztő és adaptációs munkák elvégzéséhez.

6. Az agroturizmus fejlesztéséhez támogatást az erdőgazdálkodási tevékenységet folytató magánszemély igényelhet.

V. A termőföld minőségi védelmének, hasznosításának támogatása

1. A termőföld rendeltetésszerű hasznosításra való alkalmassá tételével összefüggő feladatok végrehajtásának támogatása (pl. birtok-összevonási célú önkéntes földcsere).

2. A birtok-összevonási célú termőföld vásárlásához.

VI. Egyes vadgazdálkodási tevékenységekhez

1. A vadászható állatfajok természetes állománya, valamint azok élőhelye megőrzésének, védelmének támogatására.

2. A vadászati kultúra és ismeretterjesztés költségeire.

VII. Egyes agrárgazdasági célok megvalósításához kapcsolódó feladatokra, ezen belül:

1. Külföldi tapasztalatszerzéshez (szakmai gyakorlatok, külföldi tanulmányutak, tapasztalatcserék) költségeihez nyújtott támogatás.

VIII. A termelést segítő egyéb állami juttatások

1. Gázolaj-felhasználás utáni jövedéki adó visszatérítés [216/1997. (XII.1.) Korm. rendelet alapján].

Az erdőgazdálkodó a kitermelt faállomány helyén az erdő felújításához szükséges tuskózási, gyökérszagatási, talajművelési, ültetési, dugványozási, vetési és ápolási munkálatokhoz vásárolt és felhasznált gázolaj mennyisége (évente és hektáronként 90 liter) után fogyasztási adó visszatérítésre jogosult.

(Erdőgazdaság és Faipar)

Az erdők fontos madárélőhelyeinek fenntartása

témában a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület konferenciát rendezett Gyöngyöstarjánban

A rendezvényen megjelent az Angol Királyi Madárvédő Egyesület képviselője, *Richard Johnston* úr, aki „A fenntartható erdőgazdálkodás angliai gyakorlata” címen tartott előadást.

A tizenöt előadó a téma szinte valamennyi részletével foglalkozott, így jó alkalom nyílt arra, hogy az erdészek alaposabban megismerjék az egyesület törekvéseit, míg madaras barátaink az erdőgazdálkodás szempontjaink érvelését hallgathatták. Olyannyira, hogy az első napon az éjszakába menően tartottak az eszmecsereket.

A második napon a Mátrában a tavaszi erdőben tartott bemutatókon folytatódott a konferencia. (Terjedelmi ok miatt az itt elhangzottakra még visszatérünk.)

A konferencia az európai és világviszonylatban is veszélyeztetett madárfajok élőhelyének és a biológiai sokféleség megőrzésének érdekében a következő ajánlásokat fogadja el:

1. A Nemzeti Erdőstratégia külön pontban rögzítse a biológiai sokféleség megőrzése szempontjából jelentős élőhelyek fenntartásának fontosságát.

2. Az erdei élőhelyek megőrzése miatt szükséges a vadászati szabályozás összehangolása a biológiai sokféleség fenntartásának követelményeivel.

3. Valósuljon meg az állami erdőgazdálkodás rövid távú gazdasági érdekektől függetleníthető rendszere.

4. A társadalom tájékoztatásának, ismereteinek bővítése céljából az erdőgaz-

dálkodók adóját csökkentsék az általuk természetvédelmi PR célra fordított összeggel.

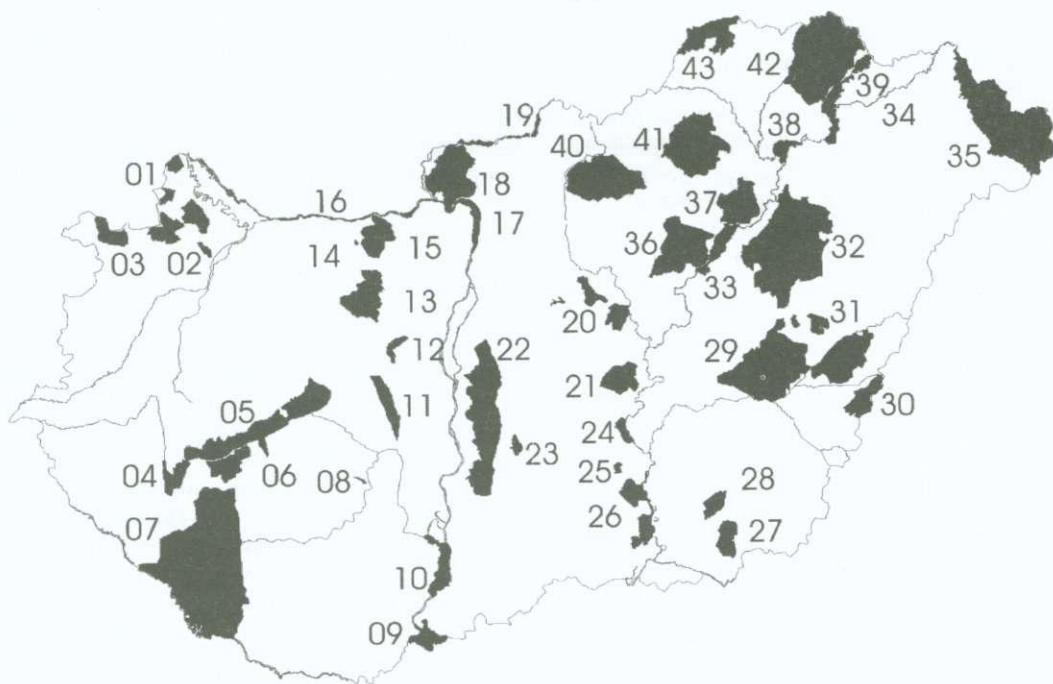
Gyöngyöstarján, 1999. április 16.

BirdLife International

Az MME a BirdLife International tagszervezete
Magyarországon

„A természet szolgálatában”

IBA területek Magyarországon

1. Mosoni-sík	15. Gerecse-hegység	30. Biharugrai-halastavak
2. Hanság	16. Duna Gönyű-Szob közötti szakasza	31. Bihari-puszták
3. Fertő tó	17. Dunakanyar	32. Hortobágy
4. Kis-Balaton	18. Börzsöny-hegység	33. Kiskörei-víztározó
5. Balaton	19. Ipoly-ártér	34. Felső-Tisza
6. Nagy-berek	20. Tápió-vidék	35. Szatmár-Beregi sík
7. Belső-Somogy	21. Jászkarajenői puszták	36. Hevesi sík
8. Pacsmagi-halastavak	22. Duna menti síkság	37. Borsodi-Mezőség
9. Béda-Karapancsa	23. Kolon-tó	38. Kesznyéteni-pusztá
10. Gemenc	24. Tiszaalpári-rét	39. Bodrozug
11. Sárvíz-völgy	25. Gátéri Fehér-tó	40. Mátra hegység
12. Velencei-tó és a Dinnyési fertő	26. Pusztaszeri Tájvédelmi Körzet	41. Bükk hegység
13. Vértesi hegység és a Zámolyi-medence	27. Pitvarosi-puszták	42. Zempléni-hegység
14. Tatai Öreg-tó	28. Kardoskúti Fehér-tó	43. Aggteleki-karszt és a Bódva-völgy
	29. Dévaványai sík	

Pápai Gábor

DR. BARTHA DÉNES

Veszélyeztetett erdőtüskésulásaink XVI. Gyertyános–kocsányos tölgyesek

Korunk egyik legszomorúbb és leglátványosabb jelensége természeti környezetünk pusztítása. A fajok eltűnése gyorsuló ütemben halad, s végesen zsugorodnak a természetes, természetközeli élőhelyek területei is. A védett és veszélyeztetett fajok listája mellett most készült el hazánkban a veszélyeztetett, védendő élőhelyek, tüskésulások összeállítása, mely várhatóan a közeljövőben jogszabály formájában nyilvánosságra kerül. Ebben a sorozatban a veszélyeztetett erdőtüskésulásokat, veszélyforrásaikat és megóvásuk lehetőségeit mutatjuk be, tudva azt, hogy az erdőterületeken végbemenő degradációt csak az erdészek állíthatják meg és fordíthatják vissza.

Sík vidékek ármentes, de mélyebb fekvésű lapályain, valamint domb- és hegyvidéki folyóvölgyek magasabb térszínein alacsony tszf. magasságnál találhatóak a gyertyános–kocsányos tölgyes élőhelyek. Sajátos mezoklíma hatására jönnek létre, mely a makroklimánál hűvösebb, párásabb. Termőhelyeik homokon vagy elöntésmentes rétegzett folyóhordalékon találhatóak, főként barna és öntés erdőtalajokon. Az állományok zártak, kettős lombkoronaszintűek, mely struktúráját az erdőgazdálkodás tart fenn. Állományalkotó faja a felső lombkoronaszintben a fényigényes kocsányos tölgy (*Quercus robur*), az alsó lombkoronaszintben az árnytoló gyertyán (*Carpinus betulus*). Gyakoribb elegyfaja a madárcseresznye (*Cerasus avium*), kislevelű hárs (*Tilia cordata*), korai juhar (*Acer platanoides*), mezei juhar (*Acer campestre*), vadalma (*Malus sylvestris*), valamint a Dél-Dunántúlon nagyon jellemző magyar kőris (*Fraxinus angustifolia* spp. *pannonica*). A kettős lombkoronaszint és a gyertyán erős árnyalása miatt az erdőbelső fényben szegény, a cserjeszint alacsony borítású vagy hiányzik. Jellemző cserjéi a cseregalagonya (*Crataegus laevigata*), borostyán (*Hedera helix*), mogoró (*Corylus avellana*), vörösgyűrűsöm (*Cornus sanguinea*), csíkos kecskerágó (*Euonymus europaeus*), tatár juhar (*Acer tataricum*), valamint a Dél-Dunántúlon a jerikói lonc (*Lonicera caprifolium*) és a szúrós csodabogyó (*Ruscus aculeatus*). A bükkösökhöz és gyertyános–kocsányos tölgyesekhez hasonlóan a kora tavaszi aspektus itt is nagyon jellemző, bár azokhoz képest valamivel fajszegegyebb. Lombfakadás előtt virágzik az odvas és ujjas keltike (*Corydalis cava*, *C. solida*), galambvirág (*Isopyrum thalictroides*), tavaszi lednek (*Lathyrus vernus*), vicsorgó (*Lathraea squamaria*), berki és bogláros szellőrózsa (*Anemone nemorosa*, *A. ranunculoides*), hóvirág (*Galanthus nivalis*), tavaszi tőzike (*Leucojum vernum*), a Dél-Dunántúlon még a medvehagyma (*Allium ursinum*) is gyakori. A tavaszi–nyári aspektusban dominálnak az általános üde lomberdei fajok, így az erdei szálkaperje (*Brachypodium sylvaticum*), téliöldmeténg (*Vinca minor*), enyves zsálya (*Salvia glutinosa*), illatos és erdei ibolya (*Viola odorata*, *V. sylvestris*), erdei tisztessű (*Stachys sylvatica*) és göcsös görvélyfű (*Scrophularia nodosa*).

Számos olyan mezofil jellegű fajt is találunk, amelyek a hegyvidékre jellemzők. Ezek a fajok a homokterületeken található állományokban feltehetően a posztglaciális Bükk I. kor maradványai, az ármentes, egykori öntésterületeken lévő állományokba pedig később a patakok, folyók segítségével ereszkedtek le. Ilyen montán mezofil faj a szagos müge (*Galium odoratum*), sárga árvacsálán (*Lamium galeobdolon*), élő

szélfű (*Mercurialis perennis*), kapotnyak (*Asarum europaeum*), hagymás fogas-ír (*Dentaria bulbifera*), erdei kutyatej (*Euphorbia amygdaloides*), erdei varázslófű (*Cerastium luteum*), gombernyő (*Sanicula europaea*) és erdei sás (*Carex sylvatica*). Az egykori öntésterületeken lévő állományokban ligeterdei fajok is megtalálhatók, ezek a gyertyános–kocsányos tölgyesek a szukcesszió során a keményfás ligeterdőkkel jöttek létre, illetve több állomány ma is érintkezik velük. Gyakoribb ligeterdei fajok a podagrafű (*Aegopodium podagraria*), selyemsás (*Carex brizoides*), ritkás sás (*C. remota*), erdei nenyúljhózzám (*Impatiens noli-tangere*), veselke (*Chrysosplenium alternifolium*). Az Alföldre és Kisalföldre, Nyugat-Dunántúlra jellemző gyertyános–kocsányos tölgyesektől (*Quercus robur* – *Carpinetum*) el lehet különíteni a Dél-Dunántúlra jellemző földrajzi változatot (*Fraxino pannonicarum* – *Carpinetum*). Erre a már fősorolt fás növényfajokon és medvehagymán kívül jellemző még a védett borostás sás (*Carex strigosa*) és a gyűrűvirág fajok (*Carpesium* spp.).

Gyertyános–kocsányos tölgyeseket inkább alföldperemi helyzetben találunk, az alföld belső, kontinentális részén csak apró, elszórt foltjai fedezhetők fel. Az Alföldön kiterjedtebb állományai vannak a Szatmár-Beregi síkon, Nyírségen (Ófehértó, Baktalórántháza), Bodroghözben, szórványosabb a Heves-Borsodi síkon, Duna-Tisza közén (Kunbaracs), Mezőföldön, Duna-völgyön, Körös-vidéken. A Kisalföldön (Hanság, Szigetköz, Komáromi-síkság, Rábaköz) és Nyugat-Dunántúlon (Rába-völgy) szórványosan jelenik meg, a Dél-Dunántúlon (Belső-Somogy, Dráva-sík) még nagyobb állományai fedezhetők fel.

A gyertyános–kocsányos tölgyesek területe lényegesen csökkent az elmúlt évszázadokban. Nagy részüket letermelték és jó minőségű legelővé, kaszálóvá vagy szántóvá alakították át, illetve a homokon álló állományokat akácokra, fekete diósokra, az ártéri állományokat nemes nyárasokra cserélték le. A kettős lombkoronaszintű állomány kezelését körültekintést igényel az erdőgazdálkodótól, Dél-Dunántúlon fennáll az elkörösödés veszélye. Gyertyán konszociációk – az értékes fájú kocsányos tölgy kiszálása vagy a helytelen erdőfelújítás miatt – itt is előfordulnak. Természetközeli módszerekkel (pl. fokozatos felújítógázás) az erős gyomosodás, cserjésedés miatt különösen az ártéri állományokat nehéz kezelni, itt inkább a mesterséges felújításra kell hagyatkozni. Kerülendő azonban a tuskózás, szántás, vegyszerezés, és a kocsányos tölgy csemetéről való ültetése, helyette a kíméletesebb és eredményesebb altalajlazítást és makkvetést kell alkalmazni. A mesterséges felújítás során sok esetben elegendő az elszegényedett kocsányos tölgyes jött létre, mivel az elegyfajokat (különösen a gyertyánt) minden eszközzel igyekeztek visszaszorítani. A helyes ápolások és pótlások során azonban a második lombkoronaszint kialakítható és kialakítandó.

Törekedni kell az ártéren lévő potenciális, de jelenleg másképpen hasznosított termőhelyek visszaalakítására, a meglévő állományok megőrzésére. A homoki termőhelyek egy részén – a drasztikus talajvízszint-csökkenés miatt – gyertyános–kocsányos tölgyesek már nem újíthatók fel, főként a gyertyán igényessége miatt. Ezeket az állományokat sok elegyfaj tartalmazó homoki tölgyesekre lehet felváltani.

VARGA BÉLA

Egy újabb lépés a természetközeli erdőgazdálkodás felé

Tíz évig tartó megalapozó munka után 1999. március 25-én Budapesten, az ÁESZ székházában a természetes folyamatokat követő erdőgazdálkodást szorgalmazó európai erdészek egyesületének (Pro Silva Europa) 26. nemzeti csoportjaként megalakult a PRO SILVA HUNGARIA közhasznú társadalmi szervezet.

Az alapító tagok az erdővel foglalkozó tudományos és oktatási intézmények, kormányzati szervek, erdőgazdálkodó és társadalmi szervezetek ismert, kiemelkedő személyiségei. Alapérdeklődésük, munkaterületeik, életkörülményeik nagyon különbözőek. Egyetlen közös tulajdonságuk van: az erdőhöz hasonlóképpen viszonyulnak.

Mindannyian felismerték az erdő létfontosságú szerepét; rádöbbenek a tájékoztatatlanságból, kapzsiságból vagy kényszerből fakadó, helytelen erdőgazdálkodás globális katasztrófával fenyegető veszélyeire; hisznek abban, hogy lehetséges az erdőben tartamosan jövedelmező gazdálkodást folytatni az erdő természetes szerepének számottevő korlátozása nélkül is és meggyőződésük, hogy az ilyen gazdálkodás csak a természet törvényeinek és folyamatainak ismeretére, tiszteletben tartására és követésére épülhet.

A természetközeli erdőgazdálkodás jelentőségét ma már kevesen tagadják. Még az egyre halkabb szavú ellenzői is inkább csak az átállás valós vagy vélt nehézségeit, akadályait sorolják, de nem az indoklását vitatják.

A természet változatossága és az ember előtt még mindig rejtett, titokzatos bonyolultsága, valamint az emberek felfogásának és érdekeinek sokszínűsége miatt se szeri, se száma a természetközelinek kiküldött módszereknek.

A Pro Silva Europa – többek között – annyiban különbözik az erdészet modernizálására törekvő többi irányzattól, hogy

– a „zöld” mozgalmak zömétől eltérően a jövedelmező erdőgazdálkodásban rejlő lehetőségek kihasználását is a fő céljai között tartja számon, továbbá, hogy

– a hosszú éveken át érlelt, évtizedek kutatási eredményeire és a természet „módszereit” követő erdészek évszázados tapasztalataira épített alapelveit egyértelműen rögzítette, széles körben nyilvánosságra hozta, és következetesen aszerint tevékenykedik. Az alapelveket és a javasolt megközelítés fontosabb elemeit tartalmazó „zöld könyv”-et két éve terítették Európában angol, német és francia nyelven. Magyar nyelvű kiadása ezúton kerül először nyilvánosságra.

A Pro Silva Europa természetközeli erdőgazdálkodásról vallott alapelvei

A Pro Silva Hungaria alakuló közgyűlésének első határozata természetesen az európai anyaegyesület fenti alapelveivel való teljes azonosulás deklarációja volt. Ennek megfelelően általános célját a következőképpen rögzítette alapszabályában:

„2. § A PRO SILVA célja

(1) Az erdőnek az élővilágban betöltött szerepéhez illő közgondolkodás és cselekvés elősegítése.

(2) Kiemelten az erdészeti tevékenység területén olyan szemlélet és olyan erdőgazdálkodás szorgalmazása, amely a természetes (természetközeli) erdők strukturális, vizuális és biológiai sokféleségének a lehető legteljesebb megközelítése mellett törekszik az értékes faanyag és egyéb termék fenntartható, gazdaságos megtermelésére a folyamatos erdőborítás meglétén és a termőhelyi adottságokon nyugvó természetes folyamatok felhasználásán keresztül.”

A cél megközelítésének legjellemzőbb és legfontosabb eleme a türelem és az igényes szakmai és gazdasági megalapozottság.

Ennek megfelelően a tudatformálás és meggyőzés gazdag eszköztárában kiemelt helye van a kísérleti-, bemutató- és referenciaterületeknek. Az ilyen területek kialakításában, működtetésében és regisztrálásában meghatározó szerepe van az erdészeti- és társtudományok neves művelőiből álló Tudományos Tanácsnak.

A közgyűlés egyhangú határozata alapján a három év múlva sorra kerülő újabb választásig a Pro Silva tevékenységét a következő elnökség irányítja: elnök: *Varga Béla*; főtitkár: *Sóder Márton*; ált. alelnök: *dr. Csóka György*; Tud. Tanács elnöke: *dr. Stándovár Tibor*; ügyvezető titkár: *Bodor László*; elnökségi tagok: *Barton Zsolt*; *Csépányi Péter*; *dr. Fekete Gábor*; *Haraszi Gyula*; *Kiss László* és *Mihálffy Imre*

A megalakulást követő héten tartalmas rendezvénysorozattal debütált az új szervezet. A protokolláris és szakmai események főszereplője *Hans-Jürgen Otto* professzor úr, a Pro Silva Europa elnöke volt. Négynapos programjának első állomása az FVM Erdészeti Hivatala volt, ahol *Barátossy Gábor* elnök és *Wisnovszky Károly* főosztályvezető (mindketten a Pro Silva alapító tagjai) adott átfogó tájékoztatást a magyar erdészet helyzetéről. Pozitíven értékelték a Pro Silva szellemiség terjesztőinek eddigi tevékenységét, majd törvényeink előírásaira hivatkozva hangsúlyozták a természetközeli erdőgazdálkodás kiterjesztésének szükségességét, lehetőségeit, valamint a kormányzat ezirányú elkötelezettségét.

Hasonló tartalmú, közvetlen hangú beszélgetésre került sor az Országházban is. Itt a Parlament alelnöke, *Gyimóthy Géza* fogadta a vendégeket.

A szorosan vett szakmai program első színhelye a Pilisi Parkerdő Rt. volt. Az alapító tagokkal való ismerkedés és a szűkebb körű szakmai tanácskozások mellett két fél nap jutott terepi programra is, ahol a helyi szakemberek is ízelítőt kaphattak a Pro Silva rendezvények nem mindennapi légköréből – amely a nagy érdeklődéssel várt és kísért téma mellett nem kis mértékben H-J. Otto rendkívüli felkészültségének, ahhoz illő szerénységének és egyéb vonzó tulajdonságainak volt köszönhető.

A második két napon az Ipolyvidéki Erdő Rt. volt a házigazda. Itt a másfél napos terepi programot egy rövid plenáris ülés színesítette. *Haraszi Gyula* vezérigazgató-helyettes üdvözlő-bemutató szavai után *Varga Béla* ismertette a Pro Silva alapelveit, célkitűzéseit, az új szervezet megalakulásának körülményeit és tervezett tevékenységének kereteit.

Ezután került sor H-J. Otto előadására, melynek már a címe is várakozással teli meglepetés volt: „A hagyományos erdőgazdálkodás átalakítása Pro Silva módszerre Alsó-Szászország erdei fenyeveseiben.”

A szardonikus illusztrált, dokumentált előadás bizonyára minden hallgatót meggyőzött arról, hogy „Prószilvás” megközelítéssel szélsőséges, már-már sivataggá degradált, síkvidéki termőhelyen telepített erdőt is át lehet néhány évtized alatt vezetni sokkal értékesebb fát adó, stabil, elegyes, vegyeskorú, folyamatos borítású – azaz természetközeli – erdővé. Méghozzá nemcsak egy kivikszelt kísérleti parcellán, hanem negyedmillió hektár állami erdőterületen.

Külön öröm volt, hogy a Pro Silva első nyilvános rendezvénye egy teljes napra összefonódott az OEE Erdőművelési Szakosztályának ülésével, és hogy az Országos Erdészeti Egyesület illusztris vezetői – *Ormos Balázs* főtitkár, *Péti Miklós* alelnök és *Bús Mária* szakosztályvezető – prolongált aktív részvételükkel hozzájárultak az egész rendezvény sikeréhez és a magyar erdők jó ügyét szolgáló együttműködés megalapozásához.

XVI. FAGOSZ Faipari és Fakereskedelmi Konferencia

Mintegy kétszáz résztvevő előtt zajlott a siófoki rendezvény.

Az elhangzott előadások:

Magyar gyártmányú hosszoldó gépek Kovács István ügyvezető igazgató, KINEMATIC Kft.

Gazdaságos lombosfa-feldolgozás rönkhasító szalagfűrészszel – A Bongioanni Legno fűrészipari gépei Domenico Botto területi képviselő és Molnár András faipari szakági ügyvezető, EKFM Kft.

Leitz körfűrészek alkalmazási tapasztalatai sorozatvágókon Kala Tibor, műszaki tanácsadó, LEITZ Hungaria Kft.

Szalagfűrész üzemek. Hulladékfeldolgozás és hasznosítás Veress László, ügyvezető igazgató, Technitrade Kft.

Értékközpontú alternatív megoldások az elsődleges faiparban Apostol Tamás, ügyvezető igazgató, Apostol és Társa Kft.

Az FVM Erdészeti Hivatalának célkitűzései az erdő- és fagazdaságban az ezredfordulón Barátossy Gábor, elnök, FVM Erdészeti Hivatal.

Az agglomerált falemez gyártás alapanyag-ellátási problémái, megoldási kényszerei és a falemeztermékek piaci változásai Magyarországon Fekete Lajos, vezérigazgató, FALCO Rt.

A hazai bükkpiac változásai, pódiumvita Pauerné Tóth Anna vezérigazgató, Balaton Bútor Rt., Szabó Eszter főmérnök, Északerdő Rt., Horváth Ferenc termelési vezérigazgató-helyettes, Zalaerdő Rt., Komáromi Elemér fafeldolgozási osztályvezető, BEFAG Rt. (Vitavezető: Mócsényi M.)

A parkettatermelés és értékesítés tendenciái Várkonyi Gábor, ügyvezető igazgató, Graboparkett Kft.

Praktikumok a faipari szárításban, valamint fapiaci aktualitások Sante Giorgio Brotto, ügyvezető igazgató, Secea – Olaszország.

A meredek hegyoldal talaját egy sűrű, fiatal erdő védi a legjobban. Am – kiöregedvén –, egy határon túl, már inkább elősegíti annak lepusztulását. A helyéről kifordított több köbméternyi termőföld néhány év múlva a völgy aljába, a patak medrébe kerül.

Kép és szöveg: Reményfy László

Mócsényi Miklós főtktár hatalmas virágcsokorral köszöntötte a 69. születésnapját ünneplő dr. Leskó Jánost

Rönkárverés Laichingenben

(EUWID Holz 13. szám 1999. április 1.)

1999. március 17-én nevezett helységben 1846 (előző évben 3080) m³ rönk került értékesítésre. Az átlagárak a következők voltak:

	Mennyiség m ³	Átlagár DEM/m ³
Hegyi jávor	791,18	465
Magas jávor	35,58	496
Gyertyán	5,24	130
Tölgy	350,12	513
Szil	37,44	258
Hárs	72,31	212
Cseresznye	36,16	465
Kőris	245,37	237
Nyír	41,31	173
Erdeifenyő	16,67	241
Luc	52,11	212
Vörösfenyő	69,45	384

Siker Siker Siker Siker Monoron

A kétnapos Magánerdő és Vállalkozás szakvásár és magánerdő tulajdonosok találkozója mindenképpen sikerként értékelhető.

Elsősorban a szervezők részéről, hiszen az immár negyedik alkalommal megrendezett vásáron most annyian jelentek meg, mint az előzőeken együttvéve.

A rendezők szándékai szerint az 1999. évi kiállítást annak a felismerésnek a jegyében szervezzük, hogy a magánerdőgazdaság nem elszigetelten, hanem az agrárgazdaság által körülvevett, így azáltal részben meghatározott környezetben folyik és a magánerdő-gazda az esetek többségében

egyben agrártermelő is. Ennek tükrében a speciális erdészeti igénybevételnek megfelelő, de az agrártermelés más területein is gazdaságosan alkalmazható erő- és munka-

gépek mellett már több mezőgazdasági munkagépet is bemutatunk.

Egyik legfontosabb jövőbeni feladatunk a ma még gyengén szervezett és 30%-ában még birtokába sem került, de 3-400 ezer főre becsülhető erdőtulajdonosi réteg mind teljesebb bevonása a részvételben azért, hogy minél többen megismerhessék az európai erdőtulajdonosi szemléletet, amely a többcélú és tartamos erdőgazdálkodás iránti elkötelezettségben gyökerezik.

Továbbra is igen fontos feladatunk a „civil” közönségnek megmutatni, hogy a magánerdő-gazdálkodás nemhogy nem egy társadalmilag káros tevékenység, hanem motorja lehet az egész magyar erdőgazdálkodás és fontos tényezője, a magyar agrárium fejlődésének.

A fenti célokat nem csak a magánerdőgazdaság gazdálkodásának megerősödését szolgáló technikai fejlesztéssel, gazdasági szervezéssel kívánjuk elérni, mert úgy gondoljuk, hogy legalább ekkora jelentősége kell legyen az érdekképviseleteknek, érdekvérvényesítésnek is. Ezért ennek a területnek is megfelelő helyet biztosítottunk a MEV '99. alkalmából részben úgy, hogy a rendezvény eseményeit felhasználjuk a MEGOSZ fejlesztésére, részben úgy, hogy helyet biztosítottunk a MEGOSZ-szal együttműködő társ-érdekképviseleteknek is.

A szakmai előadásokat dr. Balázs István FVM főosztályvezető, az OEE Magán- és Társult Erdőgazdasági Szakosztályának elnöke nyitotta meg. Mint fogalmazott, reméli, hogy a most először a vásárra látogató FVM Erdészeti Hivatalának elnöke jelenlétével is támogatja a magánerdő-gazdálkodás ügyét.

Barátossy Gábor elnök előadásában hangsúlyozta, hogy a nevesítés, a támogatások újragondolása és új kormányprogramként jelentkező erdőterület-növelés a

legsürgősebb feladat. (Lásd az elnökkel készített interjút.)

Dr. Erdős László a nyár- és akácültetvényekről, dr. prof. Marosvölgyi Béla az energiaerdőkről tartott előadást. Az OEE részéről Káldy József elnök és Bolla Sándor győri Helyi Csoport titkár köszöntötte az egybegyűlteket.

Péti Miklós és Víg István szervezésében külön sátorban népszerűsítette az Egyesületet. A látogatók rövidebb-hosszabb ideig időztek itt, hallgatván az egyesületet képviselő tagokra invitáló szavait, és vásárolták az egyesület jelvényeit és a szakkönyveket. Egyértelmű sikerként könyvelhető el az egyesület nyilvános megjelenése, mely oly régóta váratott magára. Joggal kérdezte az egyik látogató: „Hát eddig hol voltak???”

Beszélgetve a megjelent magánerdőtulajdonosokkal, szinte egyhangú volt az a vélemény, hogy a hatalmas erőgépek mellett szorgalmazni kell a kisebb beruházást igénylő eszközök, szerek, készségek megjelentetését a vásáron.

A monori rendezvény tehát sikerre van ítélve, különösen, ha a rendezők alaposan elemzik az eddigieket, s mindebből előrejelző következtetést vonnak le. Az egyesület a TV2 stábjának meghívásával, az ország közvéleményét mintegy tízperces tudósításban látottakkal hozta közelebb az erdőgazdálkodás egyik aktuális problémájához.

Pápai Gábor

DR. RÁCZNÉ DR. SCHNEIDER ILDIKÓ

Az Erdészeti Múzeum 1998-as évéről

A Múzeum eseménydús esztendő tudhat maga mögött, hiszen az egész év folyamán időszaki kiállításokkal is várta látogatóit.

Az állandó kiállítás – tekintettel arra, hogy a külföldi látogatók kb. 80%-a német nyelvterületről érkezik – pályázott a helyi PHARE Irodához a kiadások kétnyelvűvé tételére. A sikeres pályázat eredményeként 1996 nyarától a szöveges részek magyar és német nyelven olvashatók, emellett angol, cseh, lengyel és román nyelveken tudjuk a látogatók kezébe adni múzeumi vezetőnket. Fotókkal kiegészített, részletes múzeumi kalauzunk magyar, angol és német nyelven került kiadásra, és vásárolható meg a múzeumban.

Kiállításunk anyagát folyamatosan fejlesztjük. Gyűjtés, vásárlás, valamint adományok útján bekerülő anyagainkat tisztítjuk, kezeljük és leltározzuk, az értékesebb darabokat állandó kiállításunkon bemutatjuk, hiszen azt folyamatosan bővítjük és cseréljük.

Ezúton mondunk hálás köszönetet azoknak, akik adományaikkal hozzájárultak állandó kiállításunk bővítéséhez, nevezetesen: *Barátossy Gábor* (Budapest), *Dobó István* (Visegrád), *Farkas László* (Szombathely), *Géczy Béla* (Szentendre), *Hettinger Erőné* (Sopron), *Horváth Tibor* (Debrecen), *Keszleri József* (Budakeszi), *dr. Madas Lászlóné* (Visegrád), *Mizik András* (Pilismarót), *Németh Ferenc* (Sopron), *Németh Róbert* (Sopron), *özv. Németh Róbertné* (Sopron), *Szabó Andor Mihály*.

Természetesen hálás köszönetünk azoknak is, akik letéti állományunkat gyarapították és ezzel lehetővé tették és teszik saját szervezésű időszakos kiállításaink létrehozását.

1998-ban az alábbi időszakos kiállításokkal vártuk az érdeklődőket:

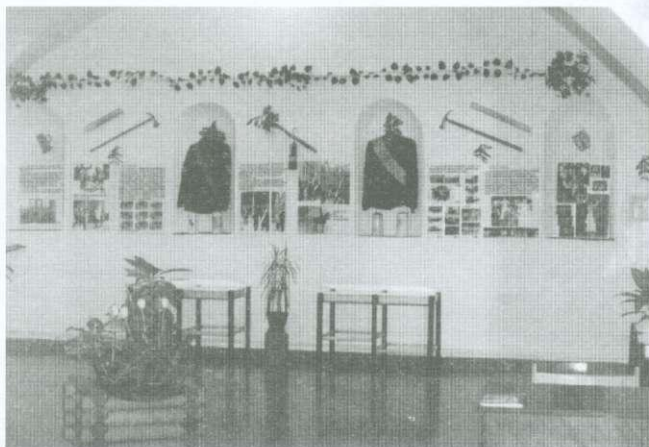
1. *Tarjáni Antal* erdőmérnök színes természetfotói januárban kerültek bemutatásra. Az esztétikus kiállítás a részletekre is felhívta a figyelmet. A nagy érdeklődéssel kísért bemutató három és fél hétig tartott nyitva.

2. Februárban tekinthették meg az érdeklődők a **Hogyan látom az erdőt?** címmel rendezett gyermekrajz-kiállításunkat, melynek anyagát az Országos Erdészeti Egyesület és az Erdészeti Lapok Szerkesztősége bocsátotta rendelkezés-

sünkre. A díjazott rajzok ugyancsak sok érdeklődőt vonzottak.

3. Március hónapban **Sopron régen és ma** című képeslap kiállításban gyönyörködhetek a látogatók. A szombathelyi gyűjtő, *Juhász Árpád* bocsátotta rendelkezésünkre értékes gyűjteményének darabjait, melyek hűen dokumentálták a városban bekövetkezett változásokat.

4. **Szalagavatótól a valétálásig** címmel rendezett hagyományörző kiállításunkat is nagy érdeklődés kísérte. A megnyitó alkalmára szerveződött egyetemi kamarakórus éneke

Részlet a Szalagavatótól a valétálásig című kiállításukról

tette emlékeztetéssé a bemutatót az értékes és változatos tárgyi és dokumentációs anyag mellett.

5. Csaknem két hónapig várta a látogatókat az **Erdések készítették** című kiállításunk, melynek megrendezését a szakársak közreműködése tette lehetővé. Ezúton szeretném megköszönni segítőkész támogatásukat, melynek során gyűjteményeiket és saját munkájukat kölcsönözték egy színvonalas kiállítás létrehozásához. Név szerint: *Bartucz Sándor* és ifj. *Bartucz Sándor* fafaragásai Sárospatakról érkeztek, *Erdős Péter* intarziákat hozott Esztergomból, *Goldbach*

Hogyan látom az erdőt? című gyermekrajz-kiállítás részlete

Az Erdések készítették című kiállítás megnyitóján résztvevők egy csoportja

Károly (Szilvásvárad) és Reichard László (Vajszló) finom művű agancsfaragásokat kölcsönzött. Jakkel Mihály (Gyöngyös) fafaragásai, Papp István (Pécs) faragott reliefjei, Németh Ferenc (Sopron) fa- és gyökérfaragásai, Trauer Hubert (Miskolc) fafaragásai más-más stílust képviselve gazdagították a kiállítást. Trauer Hubert kőcsiszolatokat is kiállított. Schneider Ede Géza Sátoraljaújhelyről kéregfaragott botokkal mutatkozott be. Tóth Aladár aprólékos mag- és fafaragásai mellett csont-, bőr- és fagyűjteményeivel tette változatossá a bemutató anyagát.

Festményeket mutatott be Pántl László (Székesfehérvár), Sztójkov Demeter (Nyíregyháza), dr. Vancsura Rudolf (Sopron), dr. Schneider Ildikó (Sopron).

Helyet kapott a kiállításon dr. Györfi Jánosné (Sopron) adományaként néhai férje, dr. Györfi János professzor 22 kötetbe foglalt népdalgűjteménye, melyet maga kottázott, illetve a kötetek borítóit saját rajzaival és festményeivel díszítette.

Dr. Perlaki Ferenc (Kismarton) adományaként kerültek a Múzeum birtokába Hacher Géza ezüstvesszős rajzai, melyeket szintén bemutattunk.

E kiállítás megnyitását nagy érdeklődés kísérte, de sajnos szomorú esemény is. Bartucz Sándor fafaragó, aki nagyon készült a soproni kiállítás megnyitására, éppen a megnyitóval egy időben, 85 éves korában távozott el örökre közülünk, a Múzeumra hagyományozva a kiállításra elküldött faragásait.

Köszönjük a kiállításon résztvevőknek, hogy ajándékkal gyarapították gyűjteményünket, további munkájukhoz, a vendégkönyv beírói mellett, mi is kívánunk erőt, egészséget és sok sikert.

6. Augusztusban rendeztük meg a **VI. Országos Vadászati, Halászati és Természetvédelmi** képzőművészeti kiállítást a Békés megyei Képzőművészeti Szabadiskola Egyesület tagjainak munkáiból. Sok látogatót fogadtunk ezen a kiállításon is.

7. Augusztus végétől október 20-áig volt látogatható az **Erdőrendezés története** című saját kiállításunk, melynek anyagához a Soproni Egyetem Erdőrendezéstani Tanszéke kölcsönzéssel nagymértékben hozzájárult.

Ezen a kiállításon rendkívül értékes térképeket (a legrégebbi 1774-ből való), régi és újabb üzemterveket, utasításokat, táblázatokat, térképészeti és famérési eszközöket is bemutattunk a látogatóknak. A nagy érdeklődéssel kísért kiállítást a tervezettnél több mint két héttel hosszabban tartottuk nyitva.

8. Október végén adtunk helyet az evangélikus egyház által rendezett, az **1848-as forradalom és szabadságharc Kárpátalján** című fotókiállításnak.

Az Erdőrendezés története kiállítás egyik fala

9. Az 1998-as év utolsó időszak kiállítása Berecz Katalin csákvári festőművész képeinek bemutatására adott lehetőséget. A szép színekkel festett akvarellek, olajképek békés nyugalmat és önfeledt szemlélődést tettek lehetővé az érdeklődőknek.

Kiállításaink nem jöhettek volna létre, ha nincsenek olyan támogatóink, akik segítik munkánkat.

Köszönjük az FVM Erdészeti Hivatala, az Állami Erdészeti Szolgálat, az FVM Vadgazdálkodási és Halászati Főosztálya, a Délalföldi Erdészeti Rt., az ÉSZAKERDŐ Rt., a Pilisi Parkerdő Rt., a MÁTRAERDŐ Rt. és a ZALA-ERDŐ Rt. anyagi támogatását.

(A fotókat dr. Ráczné készítette.)

115 éves az erdészeti szakoktatás Ásotthalmon

címmel igényes kiadvány jelent meg a szakiskola tanárainak közös munkájaként.

A könyv ismerteti a szakiskola megalakulásának történetét, melyet az Erdészeti Lapokban 1863-ban megjelent „A magyar gazdasági és erdészeti iskolák ügye” című írás is siettetett.

Végül is hosszas vajúdas után Bedő Albert országos főerdőmester 1883. október 10-én megnyithatta az Ásotthalom-pusztán felépült épületet. Nem évszázados fák alkotta erdő közepén, nem csobogó patak partján, hanem a fátlan homoktenger közepén, ahol a legnagyobb szükség volt rá. Móra Ferenc írja:

„Homok, homok, homok, egy napi járőföldre mindenütt homok. Az az aranycsillámú szép fehér homok, amit csak a latin neve érzékeltet igazán, a harena. Ebben benne van a tenger hullámverése, a szelek tánca, a déli verőfény szikrázása és a holdsugarak játéka a geológiai lisztmezők felett, amelyek aeonok malmában öröklöttek és szitáltattak, és amelyek mindig emlékeznek tengerkorukra. Félvel-félvel megköthetik a homokot. elhitethetik vele, hogy ő erdő, rét, búzamező, szőlő- és kukoricaföld, de a hangja, az örök zizegés ma is az ősóceáné. Ezt nem tudja megtenni sem az aszfalt, sem a kőszikla: a homok mindig beszélget magamagával.

Erdők éldegélnek itt vagy nyolcezer holdon, vannak azok közt fenyvesek és tölgyesek, nyárjasok és nyírjesek, került ide még Kalifornia mamutfáiból is, de mind magán viseli a homok habitusát, és megismerszik az a rókán és az őzön, a fácánon és a sündisznón is, és azt hiszem, hogy a teremő Isten itt az embereket sem agyagból formálta, hanem homokból.”

Az Andriésiné dr. Ambrus Ildikó és Andriési Pál által szerkesztett kiadvány a szakiskola történeti részén túl közli a szakiskola tanárainak életrajzát, visszaemlékezéseit, a szakiskola dolgozóinak névsorát, és az iskola tanulóinak nevét 1935-től napjainkig.

Megrendelhető: Bedő Albert Erdészeti Szakiskola 6783 Ásotthalom, Kiss Ferenc krt. Ára: 800 Ft.

„Emlékek nélkül népeknek híre csak árnyék.”
(Vörösmarty M.)

DR. KIRÁLY PÁL

Az erdészeti emlékhelyek számbavétele

Egyesületünk Elnöksége 1998 elején elhatározta, hogy az Egyesületi alapszabályokban kitűzött egyik céljának megfelelően felkutatja és nyilvántartásba veszi az országban jelenleg fellelhető erdészeti emlékhelyeket. Erre az elhatározásra az e téren köztudottan és általában tapasztalható áldatlan állapotok késztették a vezetőséget. (Sajnos, hasonlóak a tapasztalatok társadalmi méretekben is.)

E feladat végrehajtása érdekében az Elnökség az „Erdészeti Lapok” 1998. márciusi számában megjelentetett felhívással fordult az egyesületi tagsághoz, kérve annak közreműködését.

Köszönet a bejelentőknek!

A bejelentések megtételére kitűzött 1998. április 20-i határidő irreálisan rövidnek bizonyult, mert még novemberben is érkeztek adatlapok a Titkárságra. 36 helyi csoportunk közül 27 csoport tett bejelentést. A nem jelentők közül néhánynak erre nem is igen volt módja a csoport jellege miatt. Öröndetes jelenség, hogy még szakmán kívülről is érkeztek adatok. Az Egyesület ezekért ezen az úton (is) kifejezi köszönetét Bánlaci Ottónak (Budapest), Horváth Lászlónak (Nyíregyháza) és Tajti Lászlónak (Kistelek), valamint a gömörszőlősi Tompa Mihály Emlékbizottságnak, Rácz Miklós alelnöknek és E. Kovács László titkárnak. Az Elnökség természetesen kifejezi köszönetét mindazon tagtársunknak is, akik részt vettek az adatgyűjtésben: az erdészeti emlékhelyek felkutatásában, leírásában és a bejelentések elkészítésében.

Ravasz határában felújított emlékoszlop

tésben: az erdészeti emlékhelyek felkutatásában, leírásában és a bejelentések elkészítésében.

A számbavétel eredménye

A beérkezett adatok közül az átvizsgáláskor összesen 443 adat bizonyult a téma szempontjából értékelhetőnek. Ezek alapján az emlékhelyek – főként rendeltetésük, habitusuk, anyaguk szerint – a következőképpen voltak csoportosíthatók.

1.	Emlékmű	34
2.	Emlékkő	13
3.	Emléktábla	74
4.	Emlékoszlop, kő	37
5.	Emlékoszlop, fa	10
6.	Kopjafa	42
7.	Kő- vagy betonkereszt	13
8.	Fakereszt	18
9.	Szobor, kő vagy beton	32
10.	Szobor, fém	3
11.	Szobor, fa	6
12.	Katonasír	26
13.	Egyéb sír	8
14.	Temető (beerdősült, üzemtervezett)	2
15.	Emlékfa (ültetett)	8
16.	Emlékfa (természetes)	8
17.	Emlékliget, fásítás (ültetett)	22
18.	Forrásfoglalás (emlékjelleggel)	11
19.	Erdei kilátó	10
20.	Emlékjellegű egyéb erdei közjóléti berendezés	5
21.	Erdészeti gyűjtemény, múzeum	14
22.	Egyéb történelmi gyűjtemény	1
23.	Emlékház	1
24.	Erdészeti emléket képező épület	12
25.	Történelmi-régészeti emlékhely	12
26.	Néprajzi emlékhely, erdei	2
27.	Szakraális építmény vagy emlékhely	9
28.	Technikatörténeti emlék	4
29.	Közterületi elnevezés, erdészeti	6

Osztályozásbeli megfontolások

A bejelentett emlékhelyek osztályozásával kapcsolatban megjegyzem, hogy az objektumok között „műfaji” szempontból gyakoriak a határesetek, az átfedések és a kombinációk. Ilyen esetekben a legjellemzőbbnek és a további teendők szempontjából is legfontosabbnak tartott ismérv alapján történt a besorolás. Például: katonasír fakeresztrel, a keresztlen szerény tábla „Ismeretlen katona” felirattal. Ebben az esetben a besorolás a „katonasír” volt, és az emlékhelyet sem a „fakereszt”, sem az „emléktábla” rovatban nem ismételtük meg.

Más példa. Gyakori a hasonlóság az emlékmű, az emlékkő és az emléktábla között. Ha az objektum egy tonnányi sziklatömb egy kis emléktáblával, akkor emlékkőnek minősítettük, mert általános habitusa ezt a differenciálást indokolta. Egy fémtáblával ellátott kopjafa esetében a domináns jelleg nem a

tábla, hanem a kopjafa; s bár ez is emlékmű, de indokolt ezen belül ennek a műfaji csoportnak az elkülönített feltüntetése.

A különböző ember alkotta emlékhelyeink kivitelének *művészi színvonalával*, e szempontból való értékelésükkel most nem foglalkoztam, ennek a felmérésnek nem is ez volt a célja és csupán verbális leírások alapján ez nem is lett volna lehetséges. Annyi megítélhető, hogy az emlékművek, kopjafák, keresztetek stb. többségét meghalt erdészek, vadászok, erdei munkások emlékére létesítették, egyszerűbb kivitelben. Ezeknek egy része ún. *haláljel*; vagyis ott állították őket, ahol az elhunytat szolgálatának teljesítése, munkavégzése közben érte vagy a természetes, vagy – többnyire – az erőszakos, tragikus halál: baleset, orvgyilkosság, villámcsapás stb. E cél fényében nagyobb részüket nincs is értelme művészi kivitel szempontjából értékelni.

Területi tapasztalatok

Elgondolkodtató az *értékek területi megoszlása* a három fő országrész között (Alföld, Északi-középhegység, Dunántúl – kiemelve a fővárost, Budapestet). Még akkor is, ha tudjuk, hogy az emlékhelyek eltérő fajsúlya miatt nem sok értelme van mennyiségi arányok képzésének. Például nem lehet egymással párhuzamba állítani egy jeltelen sírt egy erdészeti múzeummal vagy egy vármórt egy kopjafával. Mégis *szembetűnő a Dunántúl gazdagsága* a többi országrésszel szemben, illetve az Alföld viszonylagos szegénysége, ami az erdősültséget és azzal összefüggésben az erdészettörténeti múltat, az erdészeti kultuszt tekintve érthető is. A jövőbeli extenzív fejlesztés folyamán azonban ezt az aszimmetriát célszerű volna figyelembe venni.

A városligeti kopjafa

Igen eltérő, nagy szóródást mutat a számbavételi munka minősége. *Kiemelkedő, dicséretes munkát végzett:* a Debreceni, Egri, Győri, Kaposvári, Kecskeméti, Keszthelyi, Miskolci, Soproni, Szombathelyi, Visegrádi és a Zalaegerszegi Helyi Csoport. Sajnos volt egy-két olyan területi csoport, amelyik küldhetett volna anyagot, de még nemleges jelentést sem küldött. Ugyancsak nem szolgáltatott egyetlen adatot egyetlen szakosztály sem. Amint arról már történt említés, egyéni bejelentés is csak szakmán kívülről érkezett.

Még nem teljes körű a leltár

Az adatgyűjtés legnagyobb hézaga az *erdészeti-vadászati szakemberek temetői síremlékeinek számbavétele* terén mutatkozott. A Gödöllői és a Soproni Helyi Csoport közölte a helyi temetőben nyugvó szakemberek névjegyzékét; egyéb helyekről csupán néhány szórványos adat érkezett be. Ezért az anyag homogenizálása végett ezeket a jelenlegi feldolgozásból kihagytam. Úgy tűnik, hogy ezzel a feladattal a későbbiekben külön kellene foglalkozni, ha lesz hozzá erő és szándék.

Ugyancsak a témához kapcsolódó, de később külön megoldandó feladatnak látszik azoknak az erdészeti-faipari-vadászati

rendeltetésű *épületeknek* a számbavétele, amelyek régiségük-nél, szerkezeti-építészeti sajátosságaiknál, történetük-nél vagy szépségük-nél fogva a szakma magasépítési műszaki emlékeinek – talán nevezhetjük így: erdészeti műemlékeknek – számitanak. A mostani adatgyűjtés folyamán bejelentettek azonban máris nyilvántatásba kerültek.

Példák a kihagyásokra

A jelenlegi munka magán hordozza az úttörés, az első kezdeményezés nehézségeinek jegyeit. Ezek közül *legszenvedelmesebb a számbavételnek már érintett hiányos, hézagos volta*, esetenként még ott is, ahol egyébként elismérésre méltó munkát végeztek. Felhozok néhány nyilvánvaló példát.

Senkinek nem jutott eszébe erdészeti emlékhelyként megemlíteni az OEE régi Alkotmány utcai székházát, csak a rajta elhelyezett emléktáblát; a Magyar Mezőgazdasági Múzeumot, mint egyúttal a legnagyobb erdészeti gyűjteményünket; a Szalajka-völgyi szabadteri és zárttéri erdei múzeumot. Továbbá a Soproni Egyetem botanikus kertjében az 1921. évi ágfalvi csata hősi halott főiskolásainak emlékművét; az egyetemi rektorátus aulájában és lépcsőcsarnokában látható emléktáblákat. Az illetékes adatfelvevő leltárba vette pl. a zirci Bakony Pantheonban Roth Gyula és Tallós Pál erdőmérnökök emléktábláját, de a mellettük levő, Majer Antal professzor tiszteletére a közelmúltban elhelyezett emléktáblát már nem.

Sajnálatosan *kevés az erdőben levő történelmi-régészeti, valamint technikátörténeti emlékhelyekre irányuló bejelentés*. Pedig például az Északi-középhegységben a Börzsönytől a Sátor-hegységig számos őskori és középkori vármaradvány található az erdő kellős közepén. Ugyanott szép számban találhatunk műszaki emlékeket is bányatárnák és aknák, kohók, huták, deszkametsző malmok, erdei vasúti létesítmények, munkástelepek stb. maradványainak formájában. Az *erdei munka néprajzában emlékei* is nagyobb számban lelhetők fel, mint az a kettő, amely bejelentésre került.

A *szakrális emlékek* vonatkozásában jó példa lehet a számbavételből történt kifejejtésre a zalaszentőri erdőben, a Világosvár-hegyen álló, messziről látható, impozáns, hatalmas és szép buddhista sztúpa, amely egész Európában a legnagyobb(!) ilyen típusú buddhista emlékhely. A sztúpát körülvevő erdőt pedig az Emberi Jogok Parkjának nyilvánították.

Viszonylagos frissessége ellenére nyilván emlékhely-kataszterünkbe kíváncznának az ópusztaszeri történeti emlékpark megfelelő létesítményei is (az Erdők Temploma, a kiskunsági erdészház, a tiszai fafeldolgozás emlékhelye stb.).

A felmérés további sorsa

A számbavétel tényeinek fejtegetése helyett még néhány mondatot írok a további tervekről, teendőkről. Egyesületünk Elnöksége – eltekintve a felmérés említett fogyatékoságai fölé – a gyűjtött anyagot még lehetőség szerint kiegészítve, *kötetbe foglalva publikussá kívánja tenni*. A nyilvánosságra hozatal talán ösztönzést is ad majd a számbavétel folytatásához és ezzel megteremtí az alapját egy későbbi fejlesztett változat elkészítésének.

Az Elnökség az adatlapok áttekintése alapján *tervet kíván készíteni a szükséges karbantartások, felújítások, pótlások elvégzésére*, azért, hogy az egyesületi tagság személyi jövedelemadójából az OEE részére felajánlott és befolyt pénz a legcélszerűsábban és sürgősségi sorrendben tudja erre felhasználni. Az már látható, hogy az OEE önmaga nem lesz képes felvállalni ezt az egész országos feladatot, hanem csak egy részét. Kezdeményezheti ellenben az egyes erdőkezelők-nél a működési területükön található emlékhelyek rendbehozatalát és fenntartását.

Ez az *erdőlcse feladat* belekerülhetne a szakmai etikai kódexbe is, ha egyáltalán készül majd ilyen. S belekerülhetne az Erdőrendezési Szabályzatba is, előírás-ként arra irányulóan, hogy az erdőtervet készítő szakember rögzítse az üzemi térké-

Sorszám	A bejelentő (helyi csoport) neve, sorszáma Az emlékhely jellege																																					Összesen
		Baja		Balassagyarmat		Debrecen		Eger	Gödöllő		Győr	Gyula	Kaposvár	Kecskemét	Keszthely	Mátrafüred	Miskolc	Nagykanizsa	Nyíregyháza	Pécs	Sopron	Szeged	Szolnok	Szombathely	Tamási	Tatabánya	Veszprém HM	Veszprém FM	Visegrád	Zalaegerszeg	Budapest FM	Budapest HM	Bánfalvi Ottó	Tajti László	Horváth László	Csőmérzők		
		1.	2.	4.	5.	6.	7.	9.	10.	12.	13.	14.	15.	16.	17.	18.	20.	21.	23.	24.	25.	26.	27.	28.	29.	30.	35.	36.	Egyéni									
1.	Emlékmű	3	4		3	1				2	1		8			1	7	1											2	1								34
2.	Emlékkő					1				1	1						3									1	2		1	2		1						13
3.	Emléktábla	2	4		4	1			3	2	4	1	23	4		1	6	5		2	1			2	1			3	4	1	3							74
4.	Emlékoszlop, kő				6	1	3		3					1			1			3	7	1	2	1			5	1						1	1			37
5.	Emlékoszlop, fa		1		1							2	1						2	1					1							1					10	
6.	Kopjafa	1		1	2		5	1		13	3	2	5		1		4											1	1	1	1						42	
7.	Kő- vagy betonkereszt		1			1					2					2	1			2			2		1		3										13	
8.	Fakereszt	1	1		1	3						1	1				2			1	2			1		1		2	1				1				18	
9.	Szobor, kő vagy beton			1		3			1					1			15	1	10																		32	
10.	Szobor, fém														1		1															1					3	
11.	Szobor, fa			5										1																							6	
12.	Katonasír	3	1			2					1	2	10	2										1				1					3				26	
13.	Egyéb sír								2					2			1			2						1											8	
14.	Temető (beerdősült, üzemtervezett)		1						1																												2	
15.	Emlékfa (ültetett)										1	1						1	1								1	1	1	1							8	
16.	Emlékfa (természetes)			1										1			1							1					1	2						1	8	
17.	Emlékliget, fásítás (ültetett)				1	1		4						1			2	1	2	4						1	2	1	1			1					22	
18.	Forrásfoglalás (emlékjelleggel)													4			3		3										1								11	
19.	Erdei kilátó					1			1								6			1												1					10	
20.	Emlékjellegű egyéb erdei közjóléti berendezés		2														1											1				1					5	
21.	Erdészeti gyűjtemény, múzeum		1			2	1		1				3				1	1		1								1								2	14	
22.	Egyéb történelmi gyűjtemény									1																											1	
23.	Emlékház					1																															1	
24.	Erdészeti emléket képező épület		1					2	2				1				1			3	1	1															12	
25.	Történelmi-régészeti emlékhely		2			1		1		1							2			1								4									12	
26.	Néprajzi emlékhely, erdei								1				2							1						1			3	1							9	
27.	Szakraális építmény vagy emlékhely		1								1																										2	
28.	Technikatörténeti emlék														1		1																				4	
29.	Kösterületi elnevezés, erdészeti					1							1	2					1	1																	6	
Összesen		7	15	16	18	4	24	2	17	24	17	8	59	16	1	5	58	11	19	30	6	5	9	12	28	13	6	4	4		1	1		3	443			

pen is, az üzemtervben is ezek pontos helyét, továbbá az erőrendezés eszközeivel segítse elő fennmaradásukat.

Reméljük, hogy a többcélú erdőgazdálkodás, a tájfejlesztés keretében fejlődni fog maga az erdészet által kibontakoztatott erdei idegenforgalom is, amit mikroregionális tervekben terveznek meg. Ennek az erdei idegenforgalomnak hálás célpontjai lehetnek olyan emlékhely-objektumok, mint pl. a helyi erdészettörténeti gyűjtemények.

Folytatni kell(ene) a munkát!

Végül, de nem utolsósorban: folytatni kellene a számbavételi munkát. De most már *szakszerűbben előkészítve*, az első nekirugaszkodás pozitív és negatív tapasztalatainak felhasználásával.

lásával kidolgozott „Útmutató”, továbbá a munkába bekapcsolódók személyes eligazítása alapján.

A számbavételt ki lehetne terjeszteni a határokon túl, a történelmi Magyarország területén még a magyar erdészet által létrehozott, fellelhető emlékhelyekre. Továbbá – főként irodalmi adatok alapján – az egykor létezett, de időközben valamilyen oknál fogva megszűnt, *megsemmisült emlékhelyek* felidézése is. Befejezésül *kérünk mindenkit*, aki tudomással bír vagy tudomást szerez valamilyen erdészeti emlékhelyről, hogy legyen szíves azt levélben bejelenteni az OEE Titkárságának. Előre köszönjük!

Címünk: Országos Erdészeti Egyesület, 1027 Budapest,
Fő u. 68.

Napfogyatkozás – 1999

Az Országos Erdészeti Egyesület és az Élet és Tudomány Szerkesztősége közös napfogyatkozás megfigyelésre invitálja az arra kíváncsiakat.

Találkahely: Taliándörögd határa, az Imár dombon lévő kereszt.

Időpont: 1999. augusztus
11-én, délelőtt 11 órakor.

Jelentkezni lehet az Erdészeti Lapok Szerkesztőségénél.

Erdész emlékművet avattunk

a Mecseki Erdészeti Rt. Sellyei Erdészete területén. Az emlékmű, amely *Szatyor Győző* Kós Károly-díjas alkotóművész munkája, a sikotai erdőben került felállításra. Az avatáson, melyet *Káldy József*, az Rt. vezérigazgatója és az OEE elnöke tartott, jelen voltak szakmánk aktív és nyugdíjas képviselői, valamint az erdő és a természet barátai.

Az emlékmű, mely egyik munkatársunk elképzelése, ötlete alapján valósult meg, bemutatja a környezetében lévő erdővel együtt munkánk értelmét, célját, belőle erőt meríthetünk feladataink megoldásához.

Az avató ünnepség diákok erdei vetélkedésével zárult, melyen a természettel, az erdészhivatással kapcsolatos feladatokkal kellett megbirkózniuk.

Molnár Tamás erd. igazgató

A szilek kertészeti és kultúrtörténeti vonatkozásai

„A magyarok fája.

Ott áll a fa az ős öreg szilfa, az akarattyai magaslaton.
Földje fája büszkén néz szét a messze világba.”

Eötvös Károly: Utazás a Balaton körül, 1905.

A szilek a ligeterdők, a hegyvidékek fája. E tág areájú nemzetség képviselőinek viszonylag kevés kultúr-, illetve kertészettörténeti vonatkozása van. A vad vidékek fája a szilfa, amolyan 'szilaj' fa. És mégis, épp ebből adódik az első átvitt értelmű kapcsolódás: a szil és a szilaj szó összefüggése. „Ezer falu, város, halom, dűlő, határrész viseli nálunk a Szilas és Szilagy nevet. S, hol ez a név van: ott magyar lakik, ott magyar telepedett meg ezer év előtt.” – írja a századfordulón Eötvös Károly, aki tehát nem véletlenül tartja úgy, hogy a magyarok nemzeti fája a szil. A Földrajzi Nevek Etimológiai Szótára számos táj-, illetve helységnevet említ, amelyet 'szilfás helyként' határoz meg. Szil, Győr-Sopron megyei helység neve szilfával benőtt helyre utal. Szilagy község Baranya megyében, amelyet az Árpád-kori oklevelek elsőként 1220-ban említenek 'Zylag' néven, a szil fanév -gy képzős származéka. A Szilágyság Erdélyben a Berettyó, Kraszna, Szamos, részben a Lapos folyók, a Szilagy és a Zilah patak vidékén elterülő történelmi tájunk nevében őrzi az egykor vízjárta terület szil ligeterdeinek emlékét. A Budapest határában Káposztásmegyernél a Dunába torkolló Szilas patak, amely Szilasligetnél ered, elnevezése szintén szilfákkal benőtt területre utal. Szilaspagony Nógrád megyei helységnév fiatal, ritkás szilerdőt idéz.

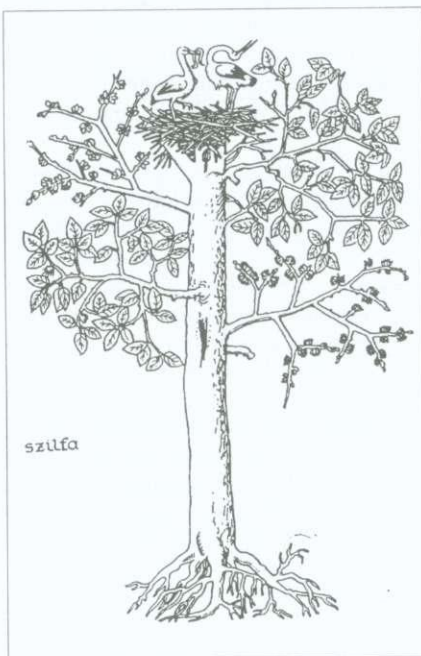
Az alföldi csárdák környékén is gyakran előfordult a szil, amely terebélyes lombkoronájával árnyékot adott az utazóknak és lovaiknak. Az Árpád-kori sűrű faluhalózát az Alföldön a 15. századi pusztásodás és az azt követően a török hódoltság alatt bekövetkezett elnéptelenedés következtében erősen megritkult. A települések ma is nagy határuak, a lakott helyek távolabb fekszenek egymástól, mint az ország dunántúli és északi régióiban. Az utazások során tehát nem volt feltalálható minden esetben település egy napi járóföldön belül. Különös jelentőséget kaptak ezáltal a csárdák, a vendégfogadók, ahol a lovak pihentetése, váltása az utazás során, a motoros járművek elterjedése előtt legalább olyan lényeges volt, mint az emberek, utazók és a kereskedők ellátása. A csárdákhoz pedig hozzátartozott az árnyat adó szil.

Talán nem véletlen, hogy az ókori görögök, akik a fákat isteneiknek szentelték, a szilt Hermész, a kereskedők és a tolvajok istene fájaként tisztelték. A szárnyas sziltermések kísérték a lelkeket Hermész vezetésével a világ ítélőbírája elé. Az elesett hősök emlékére a nimfák mindig árnyas szilfákat ültettek.

A római mitológiában is megjelenik a szil, itt Júnó istennő fajaként. Plinius Secundus leírása szerint Nuceria városában, a cimberiek ellen viselt háború idején, a Júnónak szentelt ligetben, az istennő oltárára ráboruló szilfa csúcsát levágták, majd csodás jelként tartották számon, hogy ezt követően a fa saját erejéből felépült és rögtön virágba borult, majd a háborús veszteségek után ismét helyreállt a római nép tekintélye.

A római korban a szilnek szerepe volt

**A megcsonkolt és virágba borult szilfa
(Plinius Secundus: A természet
históriája c. művéből)**

a szőlőtermesztésben is, a szőlő támasztékaul használták. Ebből adódóan megjelent a Dionüszosz kultuszban is. Surányi leírása szerint az Ioláosz tiszteletére épült templom kertjét szilfák díszítették. A valláshoz kapcsolódik a szil jelentősége Dél-Franciaországban is, ahol a terebélyes lombú fákban nem bővelkedő

mediterrán vidéken a szil helyettesítette a germánok hársfáját. Árnyékában hirdették isten igéjét és ott ítékeztek.

Hasonlóan kopár volt a magyar Alföld. A 18. századra fátlanra vált sík vidékünk egyetlen jelenlévő kemény fájaként emlékezik meg Eötvös a szilről. „Van fája a síknak is. De csak puha fája. A nyár, a fűz, a rekettye. Szilaj fája csak a szilfa. Erős, kemény, szívós, viharokkal szembeáll, a mit hajdan szilajnak nevezett az irodalom is, a nép nyelve is. Gyümölcsöt nem terem, de éjszakára tanyát ad a varjúnak, seregélynek. A vilám kikerüli és ha beleüt is, nem árt neki. Legmagasabb csúcsára odaszáll a turul madár. Onnan nézi a napot s a legelésző fizánkölő ménest. Ágából, fiatal hajtásából faragták őseink az ijjat. Századokon át élt. Kora miatt kihalt szilfát még senki sem látott.”

A századfordulón, a leírás idején még nyoma sem volt a szilfavésznek, csak úgy, mint a középkorban sem, amikor azonban a szilek egy érdeinket ekkor erőteljesen kihasználó, faállományukat jelentősen csökkentő tevékenységnek, a hamuzsírfozósnek estek áldozatul. A szilfa hamujából égették egykor a legjobb hamuzsírt és ennek tulajdoníthatóan már a szilfavészt megelőzően jelentősen csökkent a szilek térfoglalása érdeinkben is. A tényt, hogy az újkorban az Alföldön is ritkaságként fordult elő csupán a szilfa, igazolja Tessedik Sámuel önéletrajza. A 18. század végi írás beszámol arról, hogy alföldi fátlan birtokán többféle vad- és gyümölcstermő fajból álló fatenyészetet létesített, azért, hogy meggyőződhessen róla, miféle fajok fognak abban a talajban és azon éghajlat alatt a legjobban és leggyorsabban tenyészni. Az ültetett fajok között a szilt is felsorolja. A kísérlete sajnálatosan eredménytelennek bizonyult, mert mint írja „1783-ban az én szép és drága faiskolámban és gazdasági kertemben 6 napon át 7 községi bika pusztított.” Érdekeséggé vált megjegyzendő, hogy a községi tisztartó, akinél Tessedik panasszal élt az esetet követően, nem tekintette komoly veszteségnek a fák eltiprását és ítéletében kimondta, ha még egyszer hasonló eset történik, a bikák tulajdonosai fogják megfizetni a kárt.

A faállományok értéke a sík vidéken tehát ekkor sem vetekedett az állatokéval és a gabonaföldekével, jóllehet a 18. század végén és a 19. század folyamán a vízrendezéseket követően, a sztyeppesedő Alföldön az elszabadult futóhomok megkötésére és a gátak védelmében már megkezdődtek a fásítások, főként nyár- és fűzfajokkal, később akáccal, majd jellemzővé vált a gyümölcsösök és szőlők telepítése. Szilek, a vízfolyásokat kísérő tölgy-köris-szil ligeterdők újrateremtéséről azonban nem tudósítanak a korabeli források. Nem is történhetett, hiszen a gátak közötti hullámterek ökológiai adottságai főként a puhafás állományoknak kedveznek, a mentett oldalon pedig a megfelelő vízellátottság hiánya és a szántóföldi gabonatermesztés területének rohamos növekedése akadályozta a keményfás ligeterdők ismételt térnyerését.

A szil gyógyító növényként is ismerték a korábbi századokban. Az újkor hajnalán, a természettudomány első közép-európai, az ókori görög nyomdokain induló botanikai leírásai között van Matthioli 1571-ben megjelent orvosi növénylétára. A szerző Theophrastos nyomán mezei (U. campestris) és hegyi szil (U. montana) említ. Dioscoridesre hivatkozva írja, hogy a fa héját borban feloldva a gyomorbántalmak orvosolhatók. Említi továbbá, hogy a szilfa virága megöli a méheket.

Melius Juhász Péter 1578-ban Erdélyben kiadott Herbáriumában a szilfa hasz-

Ulmus (Forrás: Matthioli P. A. Senensis, Medici, Compendium. MDLXXI.)

nairól szólva Matthioli munkáját idézi, immár magyar nyelven. Diószegi 1807-ben kiadott Magyar Fűvészkönyvében a mezei szil sima szilként írja le (Ulmus campestris), ezenkívül említi a „kérge” (U. suberosa), a „nyóltzhímű” (U. effusa), és az „amerikai” (U. americana) szilt.

A szilek, amelyek mint láttuk erdőalkotóként jelentős mértékben visszaszorultak, a 19. századra mindinkább egyedi, különös becsben tartott fákká váltak, amelyek a néphit és a legendák világában, valamint a tájképi kertekben, arborétumokban is fontos szerepet kaptak.

Emlékfaik, évszázados famatuzsálemeink között – amelyeket történelmünk nagy alakjaihoz kötnek a mondák és a néphit – hasonlóan a hársakhoz és a vadkörtefákhoz, több szilfát is találunk. Szekszárd mellett, Tolna megyében található Béri Balogh Ádám szilfája, amely a kuruc generális elfogatásának helyét jelezve vált híressé. Rákóczi-fáink között is megjelenik a szil. A legenda szerint az ifjú Rákóczi Máramarosban, az örmezei határban álló szilfa alatt kötötte el utolsó ebédjét, mielőtt Lengyelországba kibujdosott. A környékbeli ruszinok annyira tisztelték a fejedelmet, hogy keresztet állítottak a szilfa alá, hadd süvegelje meg – írja Jankovics Marcell emlékfáink bemutatásánál. A máramarosinál is ismertebb Rákóczi-fa, a ma már sajnos csak emlékében fennmaradt akarattyai szilfa – amelynek árnyékában a fejedelem kinyilvánította „a nemzet akarattját”. A Balaton déli magaspártján, Akarattyai település határában, a csárda mellett állt több évszázadig ez a legendássá vált szil. „Csodálatos alkotása a természetnek, dereka, főtörzsöke csak ember magasságnyi. Tehát nem volt társa a közelben soha nem versenyezhetett senkivel, vele se versenyzett senki. Születése óta magányosan állt ott a dombtetőn büszkén védtelenül, viharok és villámok ostromában... Milyen régi ez a fa! Meg nem lehet mondani. Az 1532-iki kenesei országgyűlés már ott látta, ott találta.” – írja Eötvös az Utazás a Balaton körül c. művében.

A szárazság meghatározó szerepet töltött és tölt be a szilfabetegség terjedésében. Rapaics 1940-ben arról tudósít, hogy a harmincas években Budapesten a több mint ötszáz utcát díszítő fasorokban található szilek a hársakhoz hasonlóan különösen sínylődnek „a nagyvárós sivatagi klímája idő előtt megfosztja lombjuktól a legszebb fákat, s a nyári árnyék elvesztéséért nem kárpótlás a másodszori lombosodás.”

A 19. században szép számmal létesített tájképi kertekben, arborétumokban azonban ma is számos szilfajt és változatot találunk, amelyek átvészelték a szilfavész pusztítását. Azokban a nagy parkokban, ahol jó a talaj vízellátottsága és a kiterjedt fás növényállomány kedvezően befolyásolja a páratartalmat, kevésbé pusztított a betegség. A Körös-parton, az 1800-as évek derekán és második felében, az elődök Anna-ligeti telepítéseit folytató Bolza Pál gróf, apja nyomdokain lépkedve alakította ki a Szarvasi arborétumot, részben a szomszédos Anna-liget fáiak átültetésével. A létrehozó „becenevét” viselő gyűjteményeskert, a Pepi-kert 1960-as években készült növénylétára hét szilfajt és további három változatot sorol fel. (Ulmus americana – fehér szil; Ulmus carpinifolia – mezei szil; Ulmus carpinifolia 'Wredei' – sárga szil; Ulmus glabra – hegyi szil; Ulmus glabra „Exoniensis”-oszlopos hegyi szil; Ulmus glabra 'Pendula' – szomorú szil; Ulmus laevis – vénic szil; Ulmus parviflora – kínai szil; Ulmus pumila – turkesztáni szil; Ulmus rubra – vörös szil. A Soproni Egyetem arborétumában 5 szilfajt; Ulmus americana, U. laevis, U. parviflora, U. minor var. suberosa, U. parviflora, U. pumilla var. arborea található fel. A Kertészeti és Élelmiszeripari Egyetem budai arborétuma az alapfajokon túl néhány ritka, illetve különleges fajnak, változatnak ad helyet: Ulmus x elegantissima 'Jaqueline Hillier', Ulmus parviflora, Ulmus pumila var. arborea.

A mai dísznövény enciklopédiák számos Ulmus fajt és változatot mutatnak be, amelyeket hosszú életüként jellemeznek és a fentiek alapján érthetően a nagy parkokba ültetendő taxonok közé sorolnak. Az 1980-ban kiadott Kertészeti Dendrológiai tankönyv a díszkertekben alkalmazható fajok közül az Ulmus pumilla var. arborea-t tartja a szilfavésznek leginkább ellenállóknak.

A faiskolák, csemetekertek kínálata azonban a dendrológiai felsorolásoknál lényegesen szerényebb, sok árudából teljesen hiányzik a szilek választéka. Az Öko Plant sopronhorpácsi árjegyzékében az Ulmus hollandia 'Lobel' az egyetlen szilfaj, a szombathelyi Prenor egyedül az Ulmus pumilla-t forgalmazza. Az Országos Mezőgazdasági Minőség Intézet erdészeti csemeteleltárában négy szilfaj Ulmus laevis, az U. minor, az U. pumilla ssp. arborea és az Ulmus scabra szerepel. Díszkerti, parképítészeti felhasználásuk így várhatóan meglehetősen korlátozott jelentőségű lesz a közeljövőben is.

Konkolyné dr. Gyuró Éva

Ünnepeljünk-e 2001-ben??

Jószérivel csak az Erdészettörténeti Szakosztály és a mindenkori Elnökség tagjai voltak részesei annak az idestova tíz éve tartó polemizálásnak, hogy vajon hány éves is az Országos Erdészeti Egyesület. Nos erre a szó szerinti kérdésre a leghatározottabb választ lehet adni. Ezt a nevet vette fel 1866-ban (lásd Leipold Árpád vonatkozó írásait) Pesten. Igen ám, de többször, és többekben felvetődött a kérdés, hogy vajon az 1851-ben alakult Ungarischer Forstverein, illetve Magyar Erdészegylet kereteiben az ország területén működő szakmai tevékenységgel mi legyen. Felejtsük-e el a jórészt politikai okokra hivatkozás alapján... vagy ünnepeljünk-e 2001-ben a 150 évvel ezelőtt Magyarországon megindult szervezett erdészeti munkálkodást?

A válasz könnyítésére álljon itt az ominózus 15 év közgyűléseinek programja.

Az Ungarischer Forstverein, illetve a Magyar Erdész-egylet közgyűlései

Időpont	Hely, város	Jelen voltak	Tárgy
1	2	3	4
I. 1851. jún. 30.	Esztergom	61	Alakuló ülés.
II. 1851. okt. 20-21.	Buda	72	Urbéri faizás, szolgálalmak (legeltetés) megváltása.
III. 1852. szept. 9-11.	Pest	77	Osztórák Birodalmi Erdész-Egyletbe csatlakozás. Kiadványok megjelentetése. Az erdei kihágásokról szóló törvény revíziójának kérése a Helytartó Tanácstól.
IV. 1853. jún. 22-24.	Besztercebánya	121	Urbéri szolgálalmak megváltása. Német nyelvű egyleti közlöny alapítása. A makk- és gubacstermő erdők elterjedése, haszonvétele. Cser kéreghántó erdők kezelése, hozadéka. A Biermann-féle ültetési móddal szerzett tapasztalatok. Statisztikai adatok.
V. 1854. jún. 19-21.	Pécs	80	Gubacstermés. A Duna alsó folyása menti erdők kezelése, használata, értéke. A Biermann-féle ültetési eljárás. Az erdei szolgálalmak megváltása. Hamuszirtermelés az üszögi uradalomban. Erdei- és feketefenyő telepítés. Hol lakják az erdőőri személyzet: az erdőben vagy községekben? Fiókegyletek alakítására javaslat.
VI. 1855. jún. 18-20.	Pozsony	124	Erdei szolgálalmak megváltása. Tőzegtermelés, értékesítés. Gubacstermés. Tisztások beerdősítése. A tűzifaszállítás módjai, értékesítése. Makktermés és értékesítés Nógrád megyében. Erdeifenyő telepítési módszer tisztásokon.
VII. 1856. júl. 15-18.	Késmárk	191	Erdei szolgálalmak megváltása. Tölgy- és gubacstermés. Az erdő és a vad fenntartása. A kárpáti erdők felújítási módszerei. Kopár tisztások erdősítése. A tűzifaszállítás ésszerű módjai. Fűrészmalomok üzeme, teljesítménye. Fenyvesek hőtörés okozta károsodása. Az erdőhatár alább szorulása a Kárpátokban. A vörösfenyő elterjedése. A magán erdőgazdálkodás fejlesztésének lehetőségei.
VIII. 1857. aug. 4-6.	Ungvár	111	Erdei szolgálalmak megváltása. Erdőtelepítési módszerek, éghajlati viszonyok, az erdők állapota. Fausztatás. Fűrészek üzemeltetése. A döntési idő hatása a fa tartósságára, impregnálási kísérletek.
IX. 1858. júl. 20-23.	Sopron	90	Erdei szolgálalmak megváltása. A döntési idő hatása a fa tartósságára, impregnálás. Telepítési módszerek. Az erdők hozadéka (főleg a gubacs és a makk). Tőzegtermelés, préselési eljárás bevezetése.
X. 1860. szept. 4-7.	Arad	110	Az 1853. évi pátens végrehajtása. Az 1857. évi erdőtörvény alkalmazása Magyarországon. Erdőművelési tapasztalatok. Az aradi erdősegek állapota. Homokfásítási eredmények. Erdőn kívüli fásítások, telepítendő fafajok. A vadgazdálkodás népgazdasági jelentősége. A hasznos madárvilág védelme, különböző fafajok növedék- és fatömegszámítása.
XI. 1861. szept. 10-13	Oravicza	68	Az 1853. évi pátens végrehajtása. Az 1857. évi erdőtörvény alkalmazása Magyarországon. Erdőművelési tapasztalatok. Homokkötések. A vadállomány kezelése. Faimpregnálás. Tölgyerdők kezelése. Szénégetés. Bükkzálalrdók felújítása. A fenyőfélék elterjedése a Bánátban. Viharkárok.
XII. 1862. okt. 6-7.	Gödöllő	49	Az alapszabályok módosításának megbeszélése. A magyar közlöny kiadásának ügye. Új vezetőség választás. Bejárás Isaszeg környékén.
XIII. 1863. aug. 25-28.	Veszprém	142	A luc-, erdei- és vörösfenyő termesztési tapasztalatai. A síkvidéki új erdőtelepítések jogi védelme (erdei kihágások). A bakonyi erdőkből származó csekély pluszjövedelem fokozható lenne-e más gazdasági módszerek bevezetésével? A cserzőkéreghántás és a mellékhaszonvételek gazdaságossága. A tölgy talpfatermelés terén szerzett tapasztalatok. Erdőművelési tapasztalatok. Mészégetés.
XIV. 1864. szept. 5-7.	Selmec	95	Kopár erdei tisztások és más sovány földek értéke (erdősítése). Szukárok. A községi erdők feletti állami felügyelet kérdése.
XV. 1865. szept. 18.	Bazin	—	A vegyi gyárak kigőzölgesének hatása az erdei növényzetre. Fenyőszálalrdók kezelése. Az erdei termények eladásának legelőnyösebb módjai. A községi erdők kezelése. Tapasztalatok az erdőültetés és gazdászati körül.
XVI. 1866. dec. 9.	Pest	43	Új vezetőség választás. Az alapszabályok módosítása. Az egyesület átalakulása.

Pápai Gábor

Különleges könyv a Biblia növényeiről

Világviszonylatban is egyedülálló munka jelent meg a közelmúltban a hazai könyvpiacra:

Kereszty Zoltán: „Nézzétek a mező liliomait” – Bibliai növények a hit és a tudomány fényében című monográfia a Bibliában szereplő növények termőhelyi és kultúrtörténeti környezetét mutatja be. A kötet a legújabb eredmények alapján összefoglalást ad a Szentföld növénytakarójáról – 590 oldalon közel 600 lehetséges, többségében közel-keleti növényfajt tartalmaz, 155 címfaj köré csoportosítva –, bemutatja a mikroszkopikus és egyéb virágtalan fajokat is, tartalmazza minden fontos növény ábráját és nevét legalább hat nyelven. A növények nagy részét színes fényképeken is bemutatja, a hívek részére rövid elmélkedő bibliai tanítást ad. A kötet magas szintű tudományos munkaként és szórakoztató olvasmányként egyaránt használható.

A könyv beszerezhető 2400,- forintos önköltségi áron a 386-4427-es, postai utánvétellel pedig a (28) 360-122-es telefonszámokon.

Kiállítás Nagykanizsán

Nagysikerű kiállítása volt Nagykanizsán Wegroszta Zoltánnak. A Zalaerdő Rt. Termelésellátási Osztályának vezetője faszobrászattal foglalkozik. A faipari mérnök nemcsak hobbiszinten műveli a faanyag alakítását. Komoly belsőépítészeti megbízásokat kapott, melynek kivitelezésekor sajátkezűleg készített bútorokat használ. Mesterének tekinti a Pusztaszentlászlón élő Horváth Ernő népművészt.

A kiállítást támogatta a Zalaerdő Rt., aki mindig segítően állt az életben oly fontos humánkezdeményezések sikeres megvalósulásához.

Az Erdészeti Lapok Szerkesztősége várja a jó minőségű és jól komponált Leica méretű színes diákat (címlapra válogatva) és a levelezőlap méretű jó minőségű és jól komponált fekete-fehér képeket belső felhasználásra. Felhasználás esetén a színes diáért 4000, a fekete-fehér képekért 1000 forintot (bruttó) tudunk fizetni.

A Szép Magyar Nyelvért Alapítvány támogatóinak névsora:

Bakos Tibor	Vác
Balsay István	Székesfehérvár
Barátossy Gábor	Budapest
Brellas Tamás	Kismaros
Csányi Sándor	Gödöllő
EKFM Kft.	Budapest
Gémesi József	Budapest
Homoki-Nagy István	Szokolya
Kerületvezető Erdészek	
Szakszervezete	Szokolya
Madas László dr.	Visegrád
Mátra Erdő Rt.	Eger
Németh Kert Bt.	Bajna
Ott János dr.	Szentmártonkáta
Pápai Gábor	Budapest
Sipos Sándor	Kecskemét
Szikra Dezső dr.	Szentendre
UTILIS Kft.	Visegrád
Visegrádi Faipari Kft.	Visegrád
Vissi Géza	Zalaegerszeg
Zalaerdő Rt.	Nagykanizsa

Az adományok összege: 1 108 500,- Ft.

Csekket Balogh Lászlónál lehet igényelni.

Telefon: (20) 984-6060.

Káldy József úrnak

Tisztelt Elnök Úr!

Az Országos Erdészeti Egyesület keretein belül végzett széles körű megalapozó munka után – az Egyesülettel folytatott tárgyalásoknak megfelelően – az erdővel foglalkozó kormányzati szervek, társadalmi szervezetek és tudományágak jeles személyiségei, valamint a természetközeli erdőgazdálkodásban különösképpen érdekelt erdőgazdálkodók képviselői 1999. március 25-én megalapították a Pro Silva Európa nemzeti csoportjaként a PRO SILVA HUNGARIA közhasznú társadalmi szervezetet.

Az alapító tagok döntő többsége az OEE tagja, korábbi vagy jelenlegi tisztségviselője. Remélhetőleg az új szervezet nyújtotta lehetőségekkel, információkkal, tapasztalatokkal és kapcsolatokkal gazdagodva folytathatják majd egyesületbeli munkájukat.

A két szervezet cél- és eszközrendszerében meglévő azonosságok és hasonlóságok, valamint a különböző, de egymást szerencsésen kiegészítő adottságok és lehetőségek kiváló alkalmat kínálnak a kiterjedt, korrekt együttműködésre a magyar erdők önzetlen szolgálata, valamint a tisztességes – a köz- és a jövő érdekeit nem veszélyeztető – használata terén.

Eger, 1999. április 7.

Öszinte tisztelettel:

Varga Béla
elnök

Példaképeink

A Győr-Moson-Sopron megyei Magánerdő-gazdálkodási és Környezetvédő Helyi Csoport rendes évi programja keretében 1998. augusztus 19-20-án Fertődön és a Fertő tó körül – családtagok részvételével – bentlakásos szakmai továbbképzést és szakmai, illetve kultúratörténeti tanulmányutat szervezett.

Korábbi gyakorlatunknak megfelelően periodikusan működő Erdészbecsület Tanszékiünkön a Soproni Erdészeti Technikum ma már nyugdíjas három kitűnő egykori oktatója, nevelője – gondolataik elhangzása sorrendjében: dr. Jereb Ottó, dr. Kondor Antal, dr. Fírbás Oszkár tanár úr – volt szeretett vendégünk. **Erdészbecsület Tanszékiünk katedrájára fellépő,** köztisztelőben álló kollégáinktól mindig azt kérjük, hogy – élet- és szakszolgálat-történetüket „csak” illusztrációként használva fel – elsősorban arról a lelki-szellemi háttérrel, erkölcsi és egyéb értékrendről, vezérelvekről, eszmékről, világnézeti meggyőződésről, illetve hitről, belső indíttatásról, lelkierőről szóljanak, amelyek jó- vagy balsorsukban egyaránt eligazították és/vagy segítették őket. Fertődön a három nagyszerű személyiség tanulságos, számunkra egyúttal példaértékű lelki tükröt állított elénk. A három al-

kati adottság, indíttatás, egyéni és családi sors, pályafutás, az alapjaiban azonos, de részleteiben az egyéniségüknek megfelelően sokrétűen gazdag értékrend függvényében mindegyiküknél mások a hangsúlyok, és természetesen egyéni a stílus is. Mivel a Lapokban való közzététel már akkor teroben volt, üzenetet is megfogalmaztak tanítványaik, és általában a szakma számára.

Az a sok ezer erdész, erdésztechnikus, akiknek megadatott, hogy tanítványaik lehettek, át tudja érezni, hogy Helyi Csoportunk tagsága számára az a fertődi közel két óra – az antik görögység kétfajta időfogalmának megfelelően – nem egyszerűen kronosz = egyenletesen lepergő, eltelt idő volt, hanem kairosz = kivételes, kegyelmi ajándék-idő. Ha az ott történtek a maguk egyszerűsége, egyedisége, lélekemelő ünnep jellege miatt nem is adhatók vissza maradéktalanul, atmoszférájukat – Istennek hála! – jól tükrözik a tanár urak által már Fertődön is használt, általuk írt, és most a Lapokban (pár hónap alatt, folytatásokban) szó szerint közreadott írásaik is.

Bolla Sándor
HCS-titkár

Dr. Jereb Ottó erdőmérnök, nyugalmazott tanár

1922. szeptember 2-án Nagybányán, Szatmár megyében születtem. Édesapám bányaművezető volt a veresvázi ércbányában. Rokonaink mind bányauzemekben dolgoztak, s édesanyám is bányászcsaládból származott.

Gyermekeivéim nagyon változatosak, kimondottan kellemesek voltak. Nagybányán a veresvázi bányauzem szomszédságában laktunk, később Radnaborberekre, majd Óradnára költöztünk. Alig hatéves koromban megmásztam a Radnai-havasokat, a 2280 m magas Ünököket és a 2305 m magas Pietroszt. Óradnán jártam magyar elemi iskolába, a nyári szünidők egy részét a radnaborberek bányauzem területén töltöttük. Édesapám engedélyével többször is lementem az ottani ércbányába, gyakran jeleztem kolomppal a munka kezdetét és befejezését. Ez a bánya mintegy 1500 m magasan fekszik az Ünökő oldalán, s ott éjszakánként időnként farkasüvöltéseket lehetett hallani. Borberekén látam is – életemben először – farkasokat.

Vonzódásom az erdőspályához ebben az időben érlelődött meg bennem. A környező erdők közelsége és szépsége, a fenyők és a hegyi legelők illata kitörölhetetlen hatást gyakoroltak rám. Mindezekhez hozzájárult az is, hogy egyik osztálytársam édesapja erdőmérnök volt, aki családjával gyönyörű kertes házban lakott, s naponta fekete hintóval ment ki az erdőzet területére. A hintót két csillogó fekete ló húzta, elegáns, fekete bőrhámban. Már ekkor elhatároztam, hogy én is erdőmérnök leszek, én is ilyen körülmények között szeretnék majd élni.

Tízéves koromban Kapnikbányára költöztünk, s ott laktunk 17 éves koromig. Kapnikbánya Nagybányától 31 km-

re kelet felé fekszik, ami 8 km hosszú, végig lejtős terület, s ezért télen, havas időben a fiatalság letaposott hóban kocsolyázhat, ródliázhat.

Bár apám itt is a bányauzemben és főművezetőként dolgozott, rám mégis az erdő közelsége volt a legnagyobb hatással. A szűk völgyben elterülő hosszú falu mindkét oldalán meredek hegylanc húzódott végig, s már akkor feltűnt nekem, hogy amikor a déli hegyoldalon már zöldell a nyír, az északi oldalon még mindent hó borít. Itt alkalmam volt megismerni legfontosabb fafajainkat, sőt a fekete- és a vörösfenyőt is. Száraz időben többet voltam a hegyekben, mint otthon a lakásban vagy a falu utcáin. Nyári szünidőben mindig feladatomban volt a málna, a szeder, az áfonyák (vörösfenyő = fojminc), a gombák szedése és gyűjtése. Már ekkor megismertem a legfontosabb ehető és mérges gombákat, mert ott minden kisgyermek ismerte azokat, s így gombamérgezésről abban az időben sohasem hallottam. Az ekkor szerzett ismereteimet hasznosítottam a későbbiek folyamán. Hétvégeken, jó időben kirándultunk a szülőkkel, barátokkal a környező hegyekbe, főleg a Gutin alá vagy a Gajdosra. (Egy nagy tisztás a hegyoldalon.)

Sajnos ebben a faluban nem volt magyar iskola, s így kénytelenek voltunk mi magyar gyerekek is mindnyájan román iskolába járni, holott a tanítók is magyarok voltak, akiktől a román nyelvből nem sokat sajátíthattunk el.

1933-ban beírtak a kolozsvári Piarista Gimnáziumba, de az akkor megjelent román rendelet miatt, mely szerint állami tisztviselő nem adhatta fiúgyermekét magyar gimnáziumba, Kolozsvár helyett egy év múlva, az V. elemi osz-

tály befejezése után, a szatmárnémeti Eminescu Gimnáziumba írtak. Három évig kínlódtam a román nyelvvel, mire elértem az elfogadható szintet.

Ifjúságom időszaka viharoktól mentes volt. A szatmárnémeti püspöki konviktusban, ahol csak magyar diákok voltunk, nyolc éven keresztül igaz magyarokká neveltek bennünket. A határ közelének köszönhetően már reggel 7-kor megjelentek az anyaországi napilapok, s a zöld színű Nemzeti Sport. Mi valamennyien csak magyar újságokat olvastunk, a konviktus diákjai között csak Fradi és Újpest szurkolók voltak.

Életem legnagyobb élménye volt, amikor 1940. szeptember első napjaiban bevonult a magyar hadsereg a Magyarországhoz visszacsatolt Észak-Erdélybe. Azt az örömet, ami azokban a magyar városokban lejajlott a bevonulások idején, szóval elmondani nem lehet.

Részese voltam még két ritka élménynek is. 1941-ben Scheffler János püspökké szentelése előtt a konviktusban tartotta egyhetes lelkigyakorlatát, s másodmagammal minden reggel ministránsai voltunk. Ő a kommunizmus időszakában börtönben sínylődött, s ott is halt meg. Boldoggá avatása folyamatban van. Abban az időszakban tett látogatást konviktusunkban Pacelli bíboros is (nuncius), a későbbi XII. Pius pápa, akinek egyik ministránsa szintén én voltam.

Gimnáziumi éveim során eredeti elhatározásom mellett kitartottam, s érettségi után jelentkeztem a soproni egyetemre, az Erdőmérnöki Karra.

Egyetemi éveim a háborús idősakra estek. Az első két esztendőben a háborús nehézségek bennünket még nem érintettek. A harmadik esztendő azonban egyetemi életünkben is háborús volt. A szovjet és a román hadosztályok megkezdték Magyarország megszállását, a bombázások miatt személypoggyászom Szajolon maradt, és ott végleg elveszett. Kapcsolatom szüleimmel csaknem egy éven keresztül teljesen megszakadt, s csak az egyetemi segélyező bizottság és a Szent Imre Kollégium vezetőségének köszönve folytathattam tanulmányaimat. Az előadások reggel 7 órakor kezdődtek, és csaknem naponta 10 és 12 óra között szóltak a szirénák, az előadások megszakadtak, s mindenki vonult a legközelebbi óvóhelyre vagy rohant ki a Löverekbe. Az I., a II. évesek és a végzősök katonai behívót kaptak, csak a III. és a IV. évfolyamnak tartottak előadásokat. Közben átélünk három súlyos (1944. december 6., december 18. és 1945. március 4-én) és több kisebb bombatámadást,

miközben közülünk néhányan életüket veszítették. Sopronban több száz halott és még több sebesült volt.

Az oroszok Sopronba hűsvét vasárnapján vonultak be, s ettől kezdve egy hónapon keresztül robotoltunk nekik. A VI. félév emiatt rövidebb lett, de a félév lezárása után azonnal folytattuk a VII. félévvel, ami augusztus 1-ig tartott. Ekkor kérvényeztük meg néhányan, hogy ősszel kezdhesük el a IX. félévet, mivel tárgyai nincsenek összefüggésben a VIII. félév anyagaival. (Ősszel ugyanis csak páratlan féléveket lehetett hallgatni.) Az engedélyt azzal a kikötéssel adták meg, hogy amennyiben október 1-ig a VI. és a VII. félév minden tárgyából sikeresen levizsgázunk, eltekintenek ettől a rendellenességtől. Négyünknek sikerült ez az erdészek között, és kilenc kohásznak is, s így mi a IX. félévet a VIII. félév előtt hallgathattuk le, fejezhettük be.

Első munkahelyemet 1946. július 1-én foglaltam el az egyetem Növényteni Tanszékén, ahol dr. Fehér Dániel professzor úr mellett a növényteni és mikrobiológiai ismeretemet gyarapíthattam. A mikroszkópiai gyakorlatok vezetése mellett főleg talajbiológiai vizsgálatokat folytattam, baktériumszámlálást sötét látómezőben, pH-mérést, fémek sugárzó hatását a növények életműködésére vonatkozóan stb. Ezek a vizsgálatok ösztölkéltek engem a későbbiek folyamán is a kutatási munkák irányába.

1947. szeptember 1-én a Tanulmányi Erdőgondnokságra kerültem, ahol főleg kereskedelmi ügyekkel foglalkoztam. Itt alkalmam volt komolyabb betekintést nyerni az akkori idők erdőgazdálkodásába. Az erdőgazdálkodás területén a 49/50-es években nagy átszervezések voltak, az üzemi dolgozók különböző politikai tortúráknak voltak kitéve, s ezért én örömmel vettem az oktatáshoz való átirányítást.

Így kerültem előbb kisegítő óraadóként még 1949 decemberében a soproni Erdészeti Szakiskolához, majd 1950 őszén az Erdészeti Technikumba. Mint egyetlen Sopronban élő, engem bíztak meg az iskola épületének és leltári anyagának átvételével. Fiatalon, 28 éves fejjel egy olyan iskolában kezdtem dolgozni, ahol mindent a semmiből kellett kialakítani. Első évben csak 5 szaktanárral indultunk. A maga területén mindenki egyedül volt. Mintha új házat építenénk volna, úgy fogtunk hozzá a munkához. Szervezés, tervezés, kivitelezés ránk várt, ránk volt bízva. Én, mint a növénytan és az erdőművelés tanára, gyors ütemben igyekeztem kialakítani és berendezni egy elfogadható szertárt. Három költöztetés után sikerült a szertár számára végleges helyet találni a 2. emeleten. Közben az egyetemről kölcsönként rajzokat másoltam, hogy legyen valamilyen erdészes demonstrációs anyagunk is. Beindultak az első hónapokban a szertárfejlesztési csereakciók, s tanulóink – jutalom ötös ellenében – a téli szünet után rengeteg szertári anyagot hordtak össze lakóhelyeikről, amelyekből év végén kiállítás rendeztünk. Két tanulóm nagy igyekezetében kivágott egy erdőszéli nyírfát, hogy arról leszedhesse a nyírfataplót. Ők ötöst nem kaptak, de egy héten belül három suhánggal kellett pótolniuk a kidöntött fát.

Már októberben szakköri foglalkozások is voltak (magyar, orosz, kémia, fizika, matematika, növénytan, erdőművelés, használat, becslés, gombaismeret, méhészet, sakk, asztalitenisz, labdarúgás, kosárlabda, atlétika, szertorna), amelyeken a tanulók nagy százalékban vettek részt.

Mivel a tanárok az ötvenes, hatvanas években csaknem mind nevelőtanárok is voltak, idejük java részét a tanulók között töltötték. A tanulók csak a téli és a tavaszi szünetben mentek haza, a hétvégeket mindig a kollégiumban töltötték,

Az Ipoly Erdő Rt. oklevéllel és pénzjutalomban részesíti azon dolgozóit, akik az adott évben szakmai szempontból a legtöbbet tették „AZ IPOLYVIDÉKI ERDŐKÉRT”.

1999. június 5-én Diósjenőn az ERDÉSZNAP alkalmából immár 5. alkalommal kerül az elismerés átadásra. Ezúttal is köszöntjük az elismerésben részesülő kollégáinkat:

Berkenyei András	erdészetvezető	Diósjenői Erd.
Bódi Róbert	ker. vez. erdész	Szécsényi Erd.
Chikán István	ker. vez. erdész	Szécsényi Erd.
Csalár Tibor	ker. vez. erdész	Romhányi Erd.
Goldperger András	műszaki vezető	Salgótarjáni Erd.
Kalácska Zsolt	ker. vez. erdész	Kemencei Erd.
Karnis Gábor	erdészetvezető	Kemencei Erd.
Palik József	ker. vez. erdész	Váci Erd.
Rimaszombati György	ker. vez. erdész	Bernecebaráti Erd.
Szűcs Dávid	ker. vez. erdész	Salgótarjáni Erd.

ahol a tanárok a szülőket is helyettesítették. Így megismerhették a tanulók jó és rossz tulajdonságait, nevelői hatással sokat csiszolhattak rajtuk, de megismerhették minden tanulóknak azt a kedvező tulajdonságát is, amiért szeretni is lehetett őket. A szilenciumokon (kötelező tanulói idő tanteremben, nevelőtanár felügyeletével) meggyőződhetett a nevelő arról, hogy ki az okos, a szorgalmas, illetve a hanyag és a lusta tanuló, s eszerint tudta őket értékelni, osztályozni.

Az ötvenes, hatvanas években a szabad idő nem jelentett kimenőt. A tanulók ilyenkor vettek részt a szakköri foglalkozásokon. Ebben az időben tartottam a növénytan, a méhészeti, a sakkszakosztályi szakköröket, de ilyenkor készítettem elő tanulóimat a szavalóversenyekre, a szakmai versenyekre.

Hármas jelszavamat igyekeztem tanulóimba beplántálni: (1) legyenek szorgalmasak, mert csak rendszeres, folyamatos munkával lehet elfogadható eredményeket felmutatni, (2) legyenek becsületesek és igazmondók, hogy ne szégyenkezve nézzenek mások szemébe, (3) szeressék egymást, hogy őket is szerethessék, szeressék a szakmát, mely megélhetést ad számukra, és szeressék a HAZÁT, mely ápol s eltakar.

Sokszor halljuk azt a megjegyzést, hogy a régi tanárok mások voltak, mint a maiak. Mi az oka ennek? Egyszerű a magyarázata. A régi tanárok kevés fizetésüket néhány száz forint ellenében nevelősködéssel egészítették ki. Nem volt rendszeres maszekmunka, ahol többet fizettek, mint az iskolában; nem rohant a tanár órájának befejezésekor a jobban fizetett munkahelyre; ha lyukas órája volt délelőttönként, készült a következőre vagy rendezte szertárát. Felesége mindig otthon volt, nyugodt, biztonságos családi életet élt, nem kellett gyerekeit óvodába, iskolába kísérnie, nem kellett bevásárlásokat, takarítást, mosást, mosogatást, gyerekörzést végeznie, mert felesége mindezeket a munkákat ellátta, s így idejét teljes súllyal – mint a szerzetesek – az iskolai elfoglaltságnak szentelhette. Nem voltak zavaró körülményei, óráira mindig alaposan felkészülhetett, szívét, lelkét beleadhatta, amit a tanulók is észrevettek, s így ők is megkedvelhették a kérdéses tárgyat. A nyugodtság, a biztonság tette lehetővé, hogy a tanár – a kötelező óráin kívül – térítés nélkül is vállalt többletmunkát. De talán ez segítette őt abban is, hogy mindig igazságos legyen, és csak annyit követeljen, amennyi teljesíthető is.

A kezdeti nehézségekkel nekünk is meg kellett küzdenünk, de éppen a már említett kedvezőbb helyzetünknek köszönhetően, lehetőségünk volt az alaposabb felkészülésre. A tantestület csaknem egykorúsága a munkához való azonos hozzáállást is jelentette. Mindenben segítettük egymást. Nemcsak munkatársak, hanem barátok is voltunk. És volt egy olyan igazgatónk Tuskó László személyében, akiben mindig az egyenes, a becsületes, a jellemes, az igazságot kereső embert láttuk, s ez mindnyájunkra kedvező hatással volt.

Külön előnye volt iskolánknak, hogy már a kezdet kezdetén osztályonként legalább 8 órás gyakorlat volt, amikor a tanulók a szakmai tárgyak anyagát közelebbről megismerhették, a munkaműveleteket begyakorolhatták. Én, mint a Tanulmányi Erdőgondnokság volt dolgozója ismertem az erdészet vezető tisztségviselőit, a kerületek összes erdészét, a fizikai dolgozókat, a környékbeli erdők (Hegyvidék, Dudesz, Szárhalom, Balf) jellemző adatait, problémáit, járható

útjait, s ezzel a helyi gyakorlati ismereteim szélesebb körűek voltak másokénál. Az erdészet dolgozóival baráti viszonyban voltam, és szívesen segítettek minden munkámban.

Gyakorlataink során (növénytan, erdőművelés, használat, becslés, rendezés, földmérés) adva volt a lehetőség arra, hogy tanulóinkkal kísérleti feladatokat is végeztessünk. Így csaknem minden tanár kutatási munkájához értékes adatokat, eredményeket gyűjtethetett. Magam a lucfenyő növekedése és morfológiai tulajdonságai közötti összefüggéseket vizsgáltam, s ehhez mintegy 110 000 adatot gyűjtöttem össze; az adatgyűjtés elég nagy részét tanulóim végezték. Így nekik is részüik volt abban, hogy 1969. december 21-én sikeresen ledoktoráltam.

Az ilyen feladatok végzésével megismertettük tanulóinkkal a kutatási munka jelentőségét, szépségét, és részben a feldolgozás módszereit is. Ezek eredménye ma is érzékelhető a végzés előtt állók szakdolgozatában.

Mivel tanárként valamennyien fiatalon kerültünk iskolánkhoz, még elég aktívan sportoltunk. A foci, a kézilabda, a kosárlabda, a teke és főleg az asztalitenisz űzött sportágaink voltak. Eleinte tanár-diák mérkőzéseken szórakoztatunk – a várkerületi, mindenki által megtekinthető sportpályán – a közönséget, de közös tanár-diák csapatokkal részt vettünk a városi asztalitenisz és sakkmérkőzéseken is, kitűnő (1.–2. hely) eredményekkel. A foci, a kézilabda, a kosárlabda középiskolás versenyeken a tantestület és a diákság szinte teljes létszámmal megjelent. (Fontosabb mérkőzések előtt szilenciumi és vacsora-eltolódások is voltak, hogy minél többen lehessenek jelen azokon az eseményeken.)

Minden tanár a maga területén speciális szakköröket is vezetett. Én növénytan, méhészeti, sakkszakosztályi, 1975-től teke szakköröket tartottam. A növénytan szakkörök során mikroszkópi, örökléstani (DNS, RNS) sejtbiológiai és főleg a tankönyvekben még nem szereplő új ismeretekkel foglalkoztunk. Bejártuk Győr-Sopron, Vas, Veszprém, Komárom megye fontosabb arborétumait, biológiai vetélkedőket rendeztünk, s a Kitaibel-versenyek állandó döntősei voltunk, amiben tanulóink még ma is jeleskednek.

Az elmúlt évtizedekben sakkozóink is sok sikert arattak. Minden évben bekerültek a középiskolások megyei döntőjébe, kétszer országos döntősök is voltak, a tanár-diák vegyes csapattal városi első és második helyezettek, az egyetem csapatával fuzionálva megyei szinten a legjobbak között voltak.

Javaslatomra és terveim alapján a kollégium pincéjében, több mint 3000 órás társadalmi munkával, a tanműhely és a Forra közreműködésével 1975 őszén megépült a tekepálya, ahol hetente rendszeres edzéseket tartottam, s évente néhány jól képzett tekezővel gazdagodott ez a sportág is. A tekeszakosztály jelenleg is kiválóan működik Varga László nevelőtanár irányításával.

Szerteágazó, időigényes munkám zavartalan elvégzését elsősorban feleségemnek köszönhetem, aki három gyermekünk nevelése mellett helyettem is zokszó nélkül vállalta azt a nehéz, küzdelmes életet, ami az akkori anyagi gondokkal teletűzdelt időszakban a családra hárult, csak azért, hogy én nyugodtan dolgozhassak munkahelyemen.

Fertőd, 1998. augusztus 19-én

Dr. Jereb Ottó
erdőmérnök, nyug. tanár

ROVATVEZETŐ: ORMOS BALÁZS

Főtitkári beszámoló (1999. április 17.–május 21.)

Április 22-én a társszervezetekkel való együttműködés jegyében Káldy elnök úr részt vett a természetvédelem kiemelt rendezvényén, a BM Duna Palotában rendezett Föld Napján.

Április 22-23-án Sopronban a Soproni Egyetem, a TAG Rt. és az Agrotechnika Kft. szervezésében került megrendezésre a Valmet traktorokra épített „gépcsaládos technológia” elméleti és gyakorlati alapjait ismertető konferencia, melyen főtitkárunk képviselte az egyesületet. A rendezvényen megjelent és előadást tartott *Farkas Sándor* országgyűlési képviselő, a **Mezőgazdasági Bizottság elnöke**. Szólt az erdőtelepítés fontosságáról, erdeink természetközeli állapotának megőrzéséről, a differenciált erdőművelés kialakításáról. Szükségesnek tartotta a hazai erdészeti politika kidolgozását és kormányzati szintű jóváhagyását. Az erdei munka nagyobb hányadát elvégző vállalkozók elkerülhetetlen továbbképzését és vállalkozásaik pénzügyi támogatásának megvalósítását szorgalmazta. Elnök úrral a Mezőgazdasági Bizottság és az egyesület közötti kapcsolatfelvételtől is szót váltottunk.

Április 27-én az OEE Nógrád, Heves és Borsod-Abaúj-Zemplén megye régiójában működő helyi csoport titkárok részére régióértekezletet tartottunk az Ipolyerdő Rt. Váci Erdészeti irodájában. A titkárokon kívül megjelent *Káldy József* elnök, *dr. Szikra Dezső* szerkesztőbizottsági elnök és *Pápai Gábor* főszerkesztő. Az előző értekezleten felvetett tagsági elképzelések megvalósulása volt a fő téma.

Április 28-án a FAGOSZ kiemelt nagy rendezvényén Siófokon vett részt az egyesület elnöke és főtitkára. A **fakereskedelmi konferencián** felszólalt *Barátossy Gábor*, az Erdészeti Hivatal elnöke. Kijelentette, hogy jól működő fafeldolgozás nélkül nincs jó erdőgazdálkodás sem. Az aktuális gondok közül kiemelte az erdészeti igazgatás kor-

szerűsítésének szükségességét, az erdészeti támogatások felülvizsgálatát, módosítását, az erdőgazdálkodás vidékfejlesztéssel való kapcsolatát, feladatait, a nagy arányú erdőtelepítés (25% erdősültség) előkészítését, a magánerdőgazdálkodás még rendezetlen körülményeit, a természetvédelemmel való kapcsolatot.

Április 29-én az FVM Jogszabály-előkészítő Főosztály részére megküldtük a Fák védelméről szóló 21/1970. (VI. 21.) sz. rendelet módosítására a Táj és Környezetfejlesztési Szakosztály által elkészített javaslatokat.

Április 29. Folytatódik a Fő utcai irodák és közösségi helyiség kialakítása. Az elavult számítástechnikai háttér felújítása mind eszköz, mind programok vonatkozásában megkezdődött.

Május 6-án az OEE elnöke és főtitkára táviratban köszöntötte *Glatz Ferencet*, az MTA újra választott elnökét, melyre baráti hangú köszönő levél érkezett. (Lásd a 185. oldalt.)

Május 6-án került sor **Kaposváron** a térség helyi csoport titkárainak **régióértekezletére**. *Bogdán József* régió-képviselő által összehívott megbeszélésen résztvettek *Horváth József*, *Firbás Nándor*, *Máté Zoltán*, *Ripszám István* helyi csoport titkárok, *dr. Szikra Dezső* szerkesztőbizottsági elnök, *Káldy József* elnök és *Ormos Balázs* főtitkár. Az ülést megtisztelte *Nádas József* igazgató úr (ÁESZ) is. A SEFAG Rt. székházában megtartott összejövetelt üdvözölte *Bóna József* vezérigazgató úr, beszélt az együttműködésről, megköszönte a régió képviselőinek, hogy összefogásuknak köszönhetően az idei közgyűlésen a Bedő-díjat átveheti. A jelenlévők gratuláltak a kitüntetettnek. A régióértekezlet szólt az OEE 4 éves programjából adódó feladatokról, az Erdészeti Lapokról, az Alapszabály módosításáról, az egyesület működését érintő kérdésekről.

Az értekezlet után meghallgattuk a helyi csoport szervezésében *dr. Koloszar József* tszv. egyetemi tanár előadását „A természetközeli erdőgazdálkodás erdőművelési alapjai” címmel.

Május 7-én Győrben *dr. Magos László* vezérigazgató (KAEG Rt.) fogadta *Ormos Balázs* főtitkárt. A megbeszélésen főtitkárunk tájékoztatást adott az OEE-ben folyó aktuális munkákról, vezérigazgató úr az OEE és az erdőgazdaság kapcsolatáról beszélt. Kiemelt témája volt a megbeszélésnek az „Erdészcsillag” Alapítvány létrehozása, melyben a vezérigazgató úr kuratóriumi tagságot vállalt. Magas úr hasznos tanácsokat adott az erdőgazdaság által működtetett „Csontos gyerekek alapítvány” tapasztalatai felhasználva.

Május 8-án tartotta a Soproni Egyetem hagyományos **Valétalálási ünnepségét**, mint kiemelt rendezvényt, melyen főtitkárunk volt jelen.

Május 10-én *dr. Dobroszláv Lajos* vezérigazgató, a **Pártoló Tagok Tanácsa** elnöke hivatalában fogadta főtit-

kárunkat. Áttekintették a legutóbbi találkozás óta eltelt időszak történéseit, az erdőgazdaságok és az OEE kapcsolátát, a pénzügyi helyzetet, a FAGOSZ-szal való együttműködést. Elnök úr által korábban javasolt, a tagság által készített fotók kiállításon való bemutatását a Szerkesztő Bizottság is javasolta és a szervezést felvállalta. A vándorkiállításaként kezelt fotókiállítás a 2000. évi Vándorgyűlésen kerül bemutatásra.

Május 11-én ült össze a Csillagvölgyi Információs Központban a **régió értekezlete**. Megjelentek *dr. Somogyvári Vilmos*, *Emmerling Gábor*, *dr. Várady Géza*, *Virágh János H.Cs.* titkárok, *Balogh László* régióképviseelő, *Káldy József* elnök és *Ormos Balázs* főtítkárs. A megbeszélésen szóba került az egyéni tagdíjak befizetésének állása, az Erdészeti Lapokkal kapcsolatos észrevételek, a H.Cs.-ok programja és költségvetése. Tájékoztató hangzott el az egyesületben folyó munkáról. A rendezvény végén megtekintettük a Bp-i Erdészet új épületének építési munkáit, amelyben az OEE az egyik szinten alakítaná ki új információs központját.

Május 11-én a Fő utcai székházában tartotta **Választmányi ülést** egyesületünk. Napirendi pontok voltak: 1) az Alapszabály módosítása. Alapos tárgyalás után, elfogadott módosításokkal a Választmány a közhasznúsági törvény előírásaihoz igazított módosított Alapszabályt alkalmasnak tartotta arra, hogy a Küldöttközgyűlés elé kerüljön jóváhagyásra. 2) Befektetési Szabályzatot – a közhasznú törvény miatt az egyesületnek szükséges ilyenről rendelkeznie – néhány módosító javaslat után a Választmány szintén a Küldöttközgyűlés elé való terjesztésre alkalmasnak találta. 3) Pro Silva Europa jog átadása a megalakult Pro Silva Hungaria részére. A Választmány alapos és korrekt vita után döntött.

3/1999. (V. 11.) sz. határozat: A Választmány a Pro Silva Europa tagsági jog átadásáról szóló döntést elnapolja. (Szavazáskor jelen volt 34 fő: igen 16, nem 14, tartózkodott 4 fő.) A döntés indoka, hogy nem tisztázott, vajon a Pro Silva Európának egy vagy két magyar tagja lehet-e.

Május 14-én *dr. Tardy János* KÖM h. államtitkár hivatalában fogadta *Káldy József* elnökünket és *Pápai Gábor* főszerkesztőt. A találkozón az együttműködés lehetősége volt a fő téma. Főszerkesztőnk kérdéseket adott át írásban államtitkár úrnak, aki az Erdészeti Lapok hasábjain fog válaszolni rájuk.

Május 14-15-én Magánerdő és Vállalkozás Szakvásár és Talákozó, Monor. Az „OEE Eseménynaptár '99” legnagyobb magánerdő rendezvénye. Az OEE kiállítóként is megjelent. Az OEE standon VIDEO vetítés, könyvek, jelvények árusítása történt. A rendezvényre elkészült az OEE új tagsági felvételi adatlapja, valamint egyesületünk-ről szóló tájékoztató a belépni szándékozó egyéni és jogi

tagok részére. A rendezvényen jelen volt elnökségünk több tagja – *Káldy J.*, *Répászky M.*, *Bogdán J.*, *Péti M.* – demonstrálva a magánerdő-gazdálkodók fontosságát egyesületünk életében. A jelenlévők sikeresnek ítélték az OEE megjelenését az országos rendezvényen. Köszönet illeti *Péti* és *Répászky* alelnököket és segítőiket a kiváló szervezésért.

Május 17-én a Szeniorok Tanácsa által *dr. Torgyán József* min. úrnak címzett, erdőtelepítési programmal kapcsolatosan megfogalmazott levelére válasz érkezett, melyben miniszter úr tájékoztat, hogy az erdőtelepítés kiemelt program a minisztériumban, és ami a levélben írtakból hasznosítható, igyekeznek figyelembe venni.

Május 17-én a Vadgazdálkodási Szakosztály, *Feiszt Ottó* vezetésével, mint szakértői csoport, véleményezte és felterjesztette javaslatait a vadászatról szóló törvény végrehajtási rendeletének módosításáról.

Május 18-án Szolnokon, az idei Vándorgyűlésünk színhelyén tartottak forgatókönyv egyeztetést a szervezők (*Szebeni L.* vezig., *Hajdú J.* ov., *Káldy J.* elnök, *Ormos B.* főtítk.).

Május 18-án Debrecenben régióértekezlet volt. (Megjelentek *Gábor Gusztáv* régióképviseelő, *Tóth József*, *Hidas Tibor*, H.Cs. titkárok, *Ceglédi István*, *Sipos Géza* helyi csop. elnök, *Kovács Gábor* vezig., a Nyíregyházi H.Cs. elnöke, *Pápai Gábor* főszerkesztő, *Káldy József* elnök és *Ormos Balázs* főtítkárs.) A konkrét javaslatokat és kéréseket megfogalmazó hasznos tanácskozás után a résztvevők számára a Nyírerdő Rt. szakmai terepi programmal és baráti vacsorával kedveskedett, ahol az együttgondolkodás tovább folytatódhatott.

Május 19-én Régiórendezvényen vettünk részt a **KE-FAG Rt. Kelebiai Erdészetnél**, 1-2 km-re a szerb határtól. Puskás Lajos régióképviseelő szervezésében megjelent *Sere Ferenc*, *Dudás Pál*, *Szanyi Zsolt*, *Bognár Gábor* H.Cs. titkárok, *Tóth Attila* erdészvezető, *Kiss Béla* vezérigazgató-helyettes, *Káldy József* elnök és *Ormos Balázs*

főtitkár. Az előre elkészített napirendnek megfelelően folyt le az ülés, mely kiemelt témái a tagsági létszám növelése, a régió együttműködése, az Erdészeti Lapok és az Alföld erdőtelepítési gondoljai voltak.

Május 19-én jeleztük, hogy az FVM és az OMVK által létrehozandó „**Millenniumi Vadászati Bizottság**”-ban az OEE-t a Vadgazdálkodási Szakosztály javaslatára *dr. Spingár Ferenc* titkár képviseli.

Tájékoztató a régióértekezleten felvetett gondolatokról

Taglétszám: Szerény mértékben minden régióban nőtt a létszám, az új tagok belépése folyamatos. A taglétszám növelésének kipróbált lehetősége az „erdész klub”-ok működtetése.

Egyesületi élet: Az OEE „zöld füzetben” megjelentett programját jónak tartják. A jó egyesületi élet szervezésének és megvalósításának előfeltétele a személyes kapcsolattartás. Az OEE-nek az ország területén kell székelnie, ahol az erdészek vannak. Üdvözlük a régiórendezvények megtartásának gyakorlatát. Szorgalmazza a régiós együttműködést és gondolkodást a H.Cs.-ok összefogásával. Éves országos és helyi programok közzétételével, az éves rendezvénytárgy megismertetésével lehet a tagság egyesületi életének aktivitását elősegíteni. A titkárok részére kiadott formanyomtatvány segítségével lehet a rendezvényekről beszámolót készíteni, mely egyben az Erdészeti Lapok részére híryanag is lehet. Barátság nélkül nincs egyesületi élet, állítják a tagtársak. Időben kell beszélgetni egymással, minden problémát meg lehet oldani, előzetesen és időben tartott beszélgetések kapcsán. Megbecsülésünk jeléül a támogatók legyenek az OEE vendégei a rendezvények alkalmával. A szociális segítyezést a tagság elismeréssel fogadta. A H.Cs.-ok programjaik bővítéséhez előadói listát kérnek. Üdvözlük, hogy az OEE a szakmai továbbképzést biztosító tanulmányutakat a tagság részére haszon nélkül szervezi szolgáltatásképpen.

Erdészeti Lapok: Általános megállapítás volt, hogy a lap jó, ugyanakkor javítani is szeretnék a színvonalát. Jobban kell nyitni a közvélemény felé, a lapban külső vélemények is jelenjenek meg. A tömellelti munka gondjairól, eredményeiről több cikket szeretnénk olvasni. A lap a továbbképzések egyik színtere is lehetne, elősorban a tő mellett dolgozóknak, magánerdőben gazdálkodóknak, akik nem jutnak el a továbbképzéseket is helyettesítő rendezvényekre. Javasolják az erdészeknek az „erdész teendői” rovat indítását, illetve jogszabály figyelő bevezetését. Szeretnék, ha a tördelés által a lap szemléletesebb volna, a kiemelések segítségével is. Üdvözlük a lap aktualitásában bekövetkezett pozitív változásokat. Továbbra is él a javaslat, hogy a lap vállalkozási jellegének növelésével érjük el a szélesebb körben való terjeszthetőségét.

Erdészeti szakmai javaslatok: Az OEE szorgalmazza az ágazat részére a központi támogatások növelését. A magánerdővel továbbra is kiemelten kell foglalkozni. Az erdőtelepítés engedélyezésekor előírt igazolások egyszerűsítését kérik az érdekeltek. Az OEE szorgalmazza az árvízjárok enyhítésére támogatás elérését. Jónak ítélik az OEE szakmai továbbképzésekre irányuló elképzeléseit. Az erdész társadalom megbecsülését helyre kell állítani, az erdész legyen ismét környezetében „erdész úr”, erdész ne legyen az erdész ellensége! Nem lehet erőszakosan szembe menetelni a társszakmákkal, széles körű együttműködés és nem a konfrontálódás a jövő útja.

Erdők hete '99

Az OEE Erdészeti Erdei Iskola Szakosztálya 1999-ben ismét megrendezi az „Erdők hete” rendezvényesorozatot szeptember 27. – október 3. körüli időszakban. A megnyitó ünnepség az MTA dísztermében lesz, az MTA Erdészeti Bizottsággal közös rendezésben szeptember 21-én. A rendezvény központi témájául az erdészet és a társadalom kapcsolatát választottuk. A rendezvény megnyitására *Glatz Ferencet*, az Akadémia elnökét szeretnénk megnyerni, aki elkötelezett híve az erdészeknek és a rendezvény témájának is. Kérjük az intézményeket, erdőgazdálkodókat, az OEE tagjait, hogy e kiemelt rendezvényt a regionális programok szervezésével, rendezésével tegyék országos méretűvé, ahogy az elmúlt években is tették. Kéréseikkel, kérdéseikkel keressék meg a szakosztály tagjait.

Felhívás

A régióértekezleteken azzal a kéréssel fordultak tagtársaink elnökségünkhöz, hogy helyi csoport programjaik bővítésére előadások megszervezésében legyünk segítségükre. Tisztelettel kérjük a minisztériumok, felettes szervek, a Soproni Egyetem, az MTA Erdészeti Bizottság, az ERTI, a szakiskolák, az OMMI, az erdőgazdálkodók és más szervezetek képviselőit, hogy a köz érdeklődésére számot tartó előadások listáját Titkárságunkra szíveskedjenek eljuttatni. Helyi csoportjaink titkárai és más érdeklődők Titkárságunkon, illetve az interneten (<http://larix.efe.hu/oe>) érhetik el az előadók és előadások listáját.

Helyi csoportjaink, szakosztályaink, egyesületünk titkársága rendszeresen szerveznek szakmai továbbképzést biztosító tanulmányutakat külföldi országokba. Ezekre az utakra hasznat nem teszünk! Kérjük helyi csoport titkárait és tagtársainkat, hogy közöljék velünk azon kollégák nevét, akik szívesen vállalkoznak ilyen tanulmányutak szervezésére, vezetésére. A név és címlista Titkárságunkon lesz hozzáférhető. Köszönjük.

Dél-alföldi tarokkjáték

Évek óta kicsit irigykedve olvassuk a Visegrádi Tarokk-játékokról szóló beszámolót. Végül ebben az évben úgy döntöttünk, hogy az Alföldön dolgozó kollégáink számára is megpróbálunk hasonló rendezvényt szervezni, reményeink szerint hagyományteremtő céllal.

Sajnos az időpont kijelölése különböző csúszások miatt nem a legjobban sikerült, a ballagásokkal való ütközés és valószínűleg az első alkalom miatt még kevesen voltunk.

A játék azonban kiváló hangulatban, baráti légkörben folyt. A résztvevők erdészek és gépészek, de még a bírói testület is képviseltette magát.

A rendezvény jegyzőkönyve:

Időpont: 1999. május 14-én 10 órától 22 óráig.

Színhely: Bugaci Erdészet, Bugac Hotel

Támogató: KEFAG Rt., Kecskemét

Játékosok: Bartucz Péter (Nyírség), Bognár Gábor, Gubicz László, Gulyás Tibor, dr. Isaszeghy István (Kiskunság), Kiss Géza (Gemenc), Oláh Tibor (Nyírség), Sódar Pál (Kiskunság), Szoták Ferenc, Sztárcsevity Ervin (Gemenc), Várady János (Nyírség), Várkonyi Vilmos (Kiskunság), Veszeli István (Gemenc).

Összesen: 11 fogás volt, a fogottak időbeni sorrendben:

Oláh Tibor 11.30, Bartucz Péter 11.40, Bartucz Péter 12.40, Bartucz Péter 13.15, dr. Isaszeghy István 16.08, Sódar Pál 16.10, Sztárcsevity Ervin 16.25, Veszeli István 17.30, Gubicz László 19.00, Sódar Pál 19.25, Gubicz László 21.00.

A XXI. fogók: Bartucz Péter, Gubicz László, Gubicz László, Várady János, Kiss Géza, Gulyás Tibor, Veszeli István, Bognár Gábor, Várady János, dr. Isaszeghy István, Gulyás Tibor.

Mint fentiekből kiderül, eseményekben nem szűkölködünk.

A vendéglátást, ebéd és vacsora biztosításával a Bugaci Erdészet vállalta, valamennyi résztvevő közmegelegedésére.

Külön köszönet a Nyírségi Gemenci kollégáknak, hogy elfogadták meghívásunkat.

A kitűnő hangulat, a jó barátságban együtt töltött nap arra biztat bennünket, hogy a játékot jövőre is megszervezzük, remélhetőleg egy kedvezőbb időpontban, több résztvevővel.

Bognár Gábor

Természet-, Erdő- és Környezetpedagógiai Szeminárium

Április 6-9. között immár negyedik alkalommal került megrendezésre a „Magyar–Német Természet-, Erdő- és Környezetpedagógiai Szeminárium”.

Az idei szeminárium helyszíne Sopron – stílusosan egy erdőszéli hotel – volt. A rendezvény támogatói és a szemi-

nárium vezetői *Christiane Pappé* tanárnő és *Roland Migende* tartományi erdőtanácsos. A rendezvény pénzügyi szükségletét Migende úr, az Axel Springer Alapítvány és a Waldjugendhilfe Ungarn szervezetek támogatásával tudta biztosítani. A házigazdák, a Tanulmányi Erdőgazdaság Rt. Kaán Károly Természetismereti és Továbbképző Központ munkatársai vettek részt a szeminárium előkészítő munkáiban. A nyelvi nehézségek leküzdésében *Roth Matthaea* erdőmérnök és *Szászné Molnár Zsuzsa* volt segítségünkre.

Az idei szeminárium témája – különösen aktuális – az Erdészeti erdei iskolák létesítésének, üzemeltetésének feltételei. Az építéstől a felszerelésen, költségtervezésen keresztül egészen a nyilvánosság előtt megjelenésig egy átfogó sokoldalú előadássorozatot hallgathattak meg, amelyet kiscsoportos munka követett, konkrét feladatok kidolgozásával.

Az előadások után a résztvevőknek egy fiktív, „Balaton” erdei iskola modellt kellett kidolgozniuk. Ezt a munkát csoportokban végeztük, az alábbi feladatmegosztásban:

– *Az Építési csoport* feladata az erdei iskola épületek helyiségeinek funkcionális tervezése, egy konkrét alaprajzon átépítési javaslat készítése, illetve a berendezések, belső szerelvények (energiaellátás) optimalizálása, ajánlások elkészítése

– *Háztartási csoport:* a napi működéshez szükséges feltételek kidolgozása, taneszközök, oktatási segédanyagok beszerzésének lehetőségei, konkrét adatokkal költségkalkuláció és fedezetszámítás, munkaerő alkalmazás, költségracionalizálás lehetőségei a működés során.

– *Nyilvánossági munkacsoport:* Az iskola profiljának megteremtése, ennek sajtóban történő bemutatása, tábori foglalkoztatási terv elkészítése, erdei iskolai éves programterv készítése.

– *Ötletbörze csoport:* Konkrét pedagógiai és szakmai oktatási tervezés egy-egy témakörhöz, ajánlott irodalomjegyzék, táborozási előkészületek, faliújság szerkesztés, erdei iskolás program előkészítés tanároknak (minta).

Az utolsó nap plenáris ülésén a csoportok beszámoltak a végzett munkáról, így összeállt egy komplett modelliskola, a lehető legsokoldalúbb elemzéssel.

A közös munka során derült ki, hogy az erdei iskolák egy-egy elemének mennyire sokféle megközelítési módja lehet, a vezető személyiségétől, a helyi adottságoktól függően.

A szemináriumról szellemi alkotóműhely lett.

A munka mellett jutott idő baráti, szakmai beszélgetésekre, a híres Soproni Kékfrankos bor élvezetére, sétára a soproni erdőben.

Az elmaradhatatlan reprezentatív fogadásra a térség e témakörben meghatározó személyiségeit, együttműködő és lehetséges partnereinket hívtuk, ahol a rövid komolyzenei program után a jövőnköt képviselő erdei iskolás gyerekektől hallhattuk „Az Erdő fohászatát”.

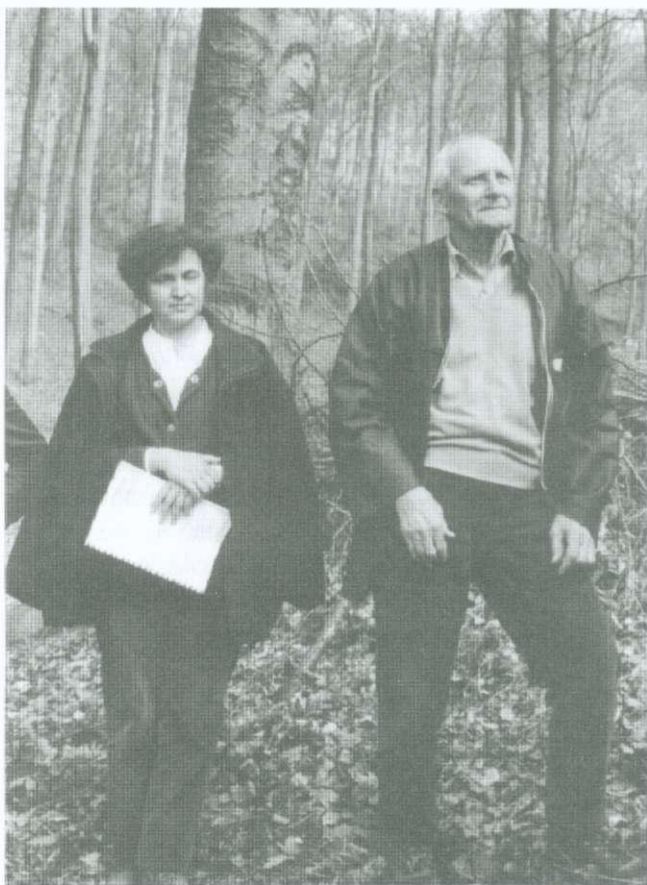
A szeminárium alatt nemcsak élményekkel, tudással gazdagodtunk, hanem elkezdtünk egy munkát, melynek eredményei már láthatók: *kidolgozni egy mindenre kiterjedő szakmai-infrastrukturális-módszertani ajánlást, melyet az Erdészeti Erdei Iskola Szakosztály kiadhat, és segítségével lehet a hasonló rendszerű iskolák elindításához, működéséhez.*

Sajnos a posta ördöge többször közbeszólt, így az értesítések és a meghívók egy része késve, vagy egyáltalán nem jutott el a címzetekhez. Ez is bizonyítja, hogy nagy szükség van egy erdészeti információs rendszer működtetésére, amelyet a szakosztály alapító iratában is célként fogalmazott meg.

Varga Tamás
Tanulmányi vezető

Az **Erdőművelési Szakosztályt** 1999. március 30-31-én az Ipoly Erdő Rt. igényes szakmai programon látta vendégül nagyvonalú, szíves házigazdaként.

Haraszi Gyula vezérigazgató helyettes üdvözölte az egybegyűlteket, s röviden bemutatta a részvénytársaságot. Elmondta, hogy az alaptevékenységből (erdőfelújítás, faki-termelés, vadászat) jól megléni kívánó cég ezek mellett még a közjóléti erdőgazdálkodást tartja a jövő reményteljes ágazatának. Minderre gazdálkodási gyakorlata (az országban itt a legnagyobb arányú a természetes felújítás) és földrajzi

helyzete (Budapest közelsége) fel is jogosítja. *Bodor László* főmérnök a Börzsöny természeti viszonyairól, erdőállományairól, az erdőgazdálkodás múltjáról és jelenéről beszélt.

A Kemencei Erdészet területén *Karnis Gábor* erdészetvezető kalauzolt bennünket a kemencei község határ vadkártól könnyebbülő bükk felújításaiban. Délután a Királyréti Erdészet területén *Ruff János* erdészetvezető és *Barton Zsolt* erdőművelési műszaki vezető volt a házigazdánk Szokolya község határ tölgy felújításában. A nagyrészt sarj eredetű kocsánytalan tölgyesek kerítés védelmében jól újultak. Példát láthattunk a szárazabb típusoknál a sürgető végvágásra, s valamivel kedvezőbb vízgazdálkodási viszonyok mellett az újulat „tartákolás” lehetőségére. A bemutatott, erdőrésztlenként készülő idősoros „erdőfelújító terv” valamennyiünk tetszését megnyerte. Az erdőrésztlet állapotának rögzítésére, az eltérő termőhelyek differenciált kezelésére kiváló segítséget nyújt ez a házi nyomtatvány.

Második nap a korábban alakult Pro Silva közhasznú egyesület vezetőségével, tagjainak egy részével és az Ipoly Erdő Rt. valamint a Pilisi Parkerdő Rt. érdeklődő szakembereivel bővült a résztvevők tábora. *Varga Béla*, a Pro Silva Hungaria elnöke tudósított a szervezet megalakulásáról, vezetőségéről. A legfontosabb esemény *Hans Jürgen Otto* professzor, a Pro Silva Európa elnökének „A hagyományos erdőgazdálkodás átfarmálása Alsó-Szászország erdei feny-

- Fokozott figyelemmel legyen a lap az ez évben fontosabb erdészettörténeti évfordulókra (Barlay, Koltai, Erdészeti Tanács), cikkek írására fel kell kérni az illetékeseket.
- Jäger László javaslata: mely szerint az erdélyi régióról bemutató, bemutakozó írásokat kellene készíteni ott élő szakemberekkel. Ehhez a hozzájárulást a főszerkesztő megkapta.
- A betegség miatt határidő-csúszást szenvedett az *Erdős és az ember* c. négyrészes videofilmet jó lenne augusztus végére befejezni, hogy még az Erdők Hete rendezvényei előtt be lehessen mutatni.
- Tóth Miklós szerkesztőbizottsági tag által javasolt OEE évkönyvhöz az elnökség rövid kivonatos tartalomjegyzéket kér.
- Az erdésztechnikusok találkozójaival kapcsolatban a MEGOSZ (*Telegdy Pál*) javaslatának figyelembevételével kell megszervezni (tervezetet Répászkó Miklós terjeszt az elnökség elé).

PÁLYÁZAT

- A 2000. évben tartandó vándorgyűlésre a fotó-pályázat meghirdetését az elnökség jóváhagyólag tudomásul vette (beérkezési határidő: 2000. február 29.) A pályázaton részt vehet intézmény vagy magánszemély, pályázatonként max. 10 képpel, mely készíthető színes diára, színes levelezőlap-méretű papírképre vagy fekete-fehér úgyszintén levelezőlap-méretű papírképre. A majdani zsűri által kiállításra kiválasztott felvételekből történnek a nagytapasztások. A pályázat pályadíj nélkül történik.
- A soron következő Erdészeti Lapokban a fotó-pályázaton kívül nyilvánosságra kell hozni a megjelenő fotókkal kapcsolatos költségtérítést.

További napirendi pontok

Az *Erdészettörténeti emlékhelyekről* szóló kiadvány nem az idén, hanem 2000-re jelenik meg szándék szerint igényes kivitelben.

Az Erdészeti Lapok nyomdai levonatát, amennyiben a minőség megfelel és színes belső oldal megjelentetésére folyamatosan nincs lehetőség, levilágítva kapja meg a nyomda.

Az áprilisi lapszámmal kapcsolatosan negatív észrevétel nem hangzott el. Folyamatosan kapacitálni kell a tagságot az ún. rövid színes hírek, tudósítások beküldésére. Ezt ajánlatos minden régióértekezleten megemlíteni.

Összeállította:
Pápai Gábor

Garay János (1913–1999)

Garay János 1913. december 9-én született a Tolna megyei Simonmajor községben, ahol édesapja herceg Eszterházy Pál Kisvaszari erdőgondnokságán erdészként dolgozott.

Édesapjától örökölt erdőszeretete az erdész pályára vezérte őt is. A négy polgári elvégzése után erdészgyakornoki munkát vállalt, majd 1934-ben Kaposváron erdész szakvizsgát tett.

A katonai szolgálati idő letöltése után védkerületvezető, pagonyvezető, fővadász beosztásokban dolgozott 1947-ig a Dunántúlon.

1947 tavaszán végleg elkerült Szombathely környékéről a borsodi erdőkhöz. 1947-1953-ig az Edelényi Erdőgondnokságon mint irodai erdész, ezt követően az Észak-borsodi Erdőgazdaság Edelényi, majd Szendrői Erdészeti erdészvezető-helyettes, majd 1954-1965-ig erdészvezetőként dolgozott. Szigorú, következetes vezető volt, munkatársai szerették. Sokat fáradozott az erdőterületek növeléséért. Az Erdőgazdaságnál itt végezték a legtöbb erdőtelepítést Abod, Boldva, Ziliz térségben, az ő irányításával.

1965-ben áthelyezéssel került Miskolcra az Erdőgazdaság központjába, ahol fásítási előadóként dolgozott 1973. december 31-ig, nyugdíjba vonulásáig.

Nyugdíjas éveit családja körében Borsodszirákon töltötte. Szakmai tudását az Edelényi Alkotmány Tsz.-nél kamatoztatta mint az erdészeti munkák szakirányítója, egészen 1999. február 11-én bekövetkezett haláláig. Emlékét fájdalommal őrizzük.

Várfalvi József
OEE Miskolci Helyi Csoport

In memoriam Bugyik Endre okl. erdőmérnök (1935-1999)

Mély megrendüléssel fogadta az erdésztársadalom Szolnokon és a megyében egyaránt, hogy Bugyik Endre erdőmérnök eltávozott közülünk. Nehezen fogtuk fel, hogy mi is történt, hiszen az előző napon közös erdész-bányász szakestélyen vettünk részt Szolnokon és akkor életvidáman diákkori történetekről beszélt, amelyet nagy tetszéssel fogadtunk. Jól érezte magát a baráti körben és másnap sajnos kerti tevékenysége közben érte a váratlanul bekövetkezett halál.

Tevékeny embernek, kollégának ismertük, ezért is állunk értetlenül a mai napig a tragikus esemény előtt. Szerette szakmáját, különösen a megyei erdőművelési munka, a fásítás területén kiemelkedő egyéniség volt. Szeretett kísérletezni kis volumenben, hogy az ökológiai törvényszerűségeket jobban megismerje és hasznosítsa.

1935. július 30-án született Kisújszálláson vasutas családban. Az édesanya nehéz időkben 4 gyermek neveléséről egyedül gondoskodott, amikor az édesapa a háború viharából betegen hazaérkezve rövidesen eltávozott a családból. Nagy feladatot jelentett az édesanyának, hogy a gyermekek jövőjét elősegítse. Általános iskoláit és a gimnáziumot is Kisújszálláson végezte, ahol a nagymúltú Móricz Zsigmond gimnáziumban érettségizett 1953-ban. A továbbiakban Sopronban az Erdészeti Egyetemen folytatta tanulmányait, amelyet 1958-ban fejezett be.

Az Egyetem elvégzése után a hazai tájat választotta és a Szolnok megyei Erdőgazdaság Abádszalóki Erdészetihez került. Onnan 1959-ben a Kisújszállási Erdészethez ment át erdőművelési szakelőadónak, mai nyelven mondva erdőművelési ágazatvezetőnek, mivel ezen a tájon ez súlyponti kérdés volt. Nehéz és sok feladat várt rá, mivel az erdősítések hőskorában voltunk és ez a terület, amelyen dolgozott, a nehéz termőhelyek közé tartozott. A hatvanas évek elején a megye erdősültsége 2,2% volt, amely országos viszonylatban majdnem a legkisebbnek számított. Jelenleg az erdősültség 5,4%, amely bizonyítja az erdőgazdaság intenzív tevékenységét és ebben az ő munkálkodása is benne van.

1963-ban már az Erdőgazdaság központjában erdőgazdasági szakfelügyelőként, majd erdőművelési csoportvezetőként dolgozott. Erre az időszakra esik családalapítása is. Felesége is az Erdőgazdaságnál dolgozott mint pénzügyi csoportvezető.

A hatvanas évek végén létrehoztak egy Erdőgazdasági Egyesületet szolnoki székhellyel, regionális feladattal és ekkor ő odakerült. Az Egyesülés megszűnése után visszakért az Erdőgazdasághoz, és a későbbiek folyamán ő lett az Erdőművelési Osztály vezetője. Tiszteltük szókimondásáért, határozott véleménynyilvánításáért, szakmai kérdésekben való állhatatosságáért. A nyolcvanas évek elején munkahelyet változtatott és a TSZKER-nél helyezkedett el főosztályvezetőként, ahonnan a vállalat megszűnése miatt valamivel korábban ment nyugdíjba. Az Országos Erdészeti Egyesületben aktív tagságát mindvégig megtartotta. Rendezvényein részt vett és ott segítő véleményt nyilvánított. Jó szakembert és barátot, jó közösségi embert veszítettünk.

Drága barátunk, fájó szívvel búcsúzunk Tőled, nyugodjon lelked békében, emlékedet megőrizzük mindannyian, akik ismertünk.

Nagy József
erdőmérnök

Perédy István aranyokleveles erdőmérnök 1923–1998

Mély fájdalommal, ugyanakkor a késedelem miatt bűntudattal értesítjük évfolyamtársait és mindazokat, akik ismerték, hogy kollégánk és barátunk 1998. október 18-án örökre eltávozott közülünk.

Esztergomban született, elemi- és középiskolai tanulmányait szülővárosában végezte. 1948-ban szerezte meg diplomáját. Kezdetben műszaki osztályvezetőként Esztergomban a városházán dolgozott 1954-ig. Itt a városi háborús károk újjáépítésével, valamint a gabonaföldek víztelenítésével foglalkozott.

1954-ben politikai okok miatt munkahelyét el kellett hagynia, ekkor az Esztergomi Állami Erdőgazdaságnál helyezkedett el. Feladata itt is az építészet volt, szolgálati lakásokat, műhelyeket épített, karbantartási és egyéb építészeti munkákat irányított. Annyira „műszaki” emberré vált, hogy tréfásan szokta volt mondani: „Örülök, ha a lombfát a fenyőtől meg tudom különböztetni.”

Aranydiplomáját e sorok írójával egy időben vette át 1998. szeptember 9-én. Fia már akkor említett bizonyos aggasztó jeleket édesapja egészségi állapotával kapcsolatban. Egyikünk sem gondolta, hogy a következő találkozásunk a temetése napján lesz, október 21-én.

Kissé zárkózott, nehezen barátkozó természete volt. Ennek okozója lehetett talán az is, hogy feleségét, Magdi asszonyt váratlanul oly korán elveszítette. Két fiukat tisztelességgel felnevelte, diplomát adott a kezükbe.

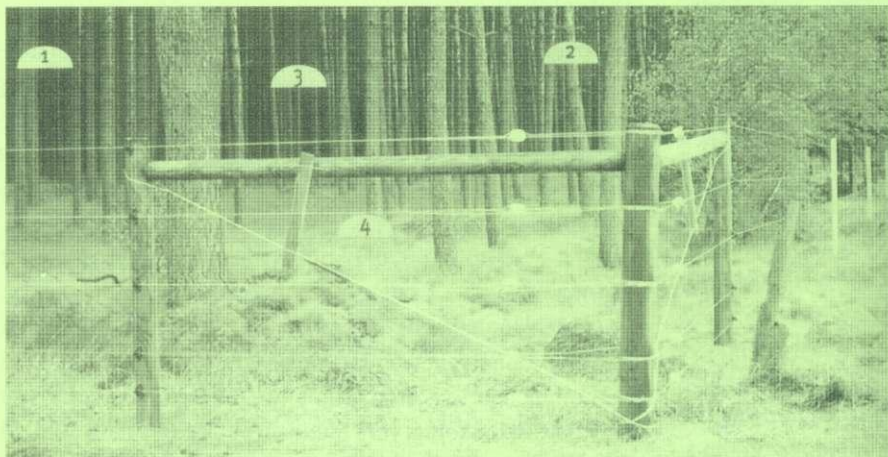
Jó kolléga és munkatárs volt, alkalmanként fel is tudott engedni, ilyenkor hangulatossá vált. 1983-ban vonult nyugállományba.

Folyamatosan belépő új tagok:

Nagy Vince, erdősztechnikus, Veszprém FM H.Cs.; Molnár László erdősztechnikus, Pest m. Magánerdő H.Cs.; Nagy Miklós, tanuló, Miskolc H.Cs.; Máté Zoltán, Tóth Péter, Fábán Béla, Rózsa Sándor, Berg Péter erdősztechnikus, Kupás Deák Balázs egyéb közép fokú, Fügedi Józsefné, Vavra Béla erdősztechnikus, Dörnyei Ferenc erdősztechnikus, Szőke Zoltánné egyéb közép fokú, Fodor Attiláné egyéb közép fokú, Erdész Tamásné egyéb közép fokú, Ludvig Pálné egyéb közép fokú, dr. Tóth Györgyné egyéb felső fokú, Baloghné Prajda Piroška egyéb felső fokú, Arnold Lőrinc egyéb felső fokú, Keresztes László erdősztechnikus, Bodó István erdősztechnikus, Horváth Róbert erdősztechnikus, Kalauz Csaba erdősztechnikus, Varga Róbert erdősztechnikus, Polecsák Zoltán erdősztechnikus, Szanyiszló Károlyné egyéb felső fokú, Szemetei Sándor erdősztechnikus, Tamási H.Cs.

**ERDÉSZETEK, VADÁSZTÁRSASÁGOK!
VADKÁR-MEGELŐZÉS**

Disznóskertek, csemetekertek biztonságos bekerítése
– nagy energiájú villanypásztorokkal
– profi kivitelben, referenciákkal
KEDVEZŐ ÁR, GYORS MEGTÉRÜLÉS!

ANIVET

Állattenyésztők és Állatorvosok Üzletközpontja
1144 Budapest, Remény u. 42.
Telefon: (1) 383-8138, Telefax: (1) 383-8004.

Kedves Olvasó!
Kérem ne dobja ki a Lapokban talált mellékletet.

Az ANIVET termékkínálatában számtalan, az erdőgazdálkodásban is használható eszköz ismertetését olvashatjuk, a vadvédő kerítéstől a lószerszámokon át, a háziállatok részére készült gyógyszerekig.

A termékkínálaton túl megtiszteltetésnek vehetjük, hogy a ANIVET az Erdészeti Lapokat választotta reklámhordozónak. Élünk vele.

A Szerkesztő

Kedves Pista Barátunk! Bocsáss meg, hogy ez a búcsúztatás félreértés miatt ily késve jelent meg. Látod, nem felejtünk, emléked most is szívünkben él. Valahogy még ma sem tudjuk felfogni és megérteni, hogy ily váratlanul hagytál itt bennünket.

Szívünk érzéseit talán Váci Mihály sorai fejezik ki legjobban:

*„Olyan csend van így nélküled,
hogy szinte hallani,
amit még utoljára
akartál mondani.*

*Szeretteim, s barátaim
Isten veletek*

*Szívetek őrizze a szép emlékeket
Csak az hal meg igazán kit elfelejtene.*

Cserjés Antal

NAGY JÁNOS 1946. december 26-án született Sopronban. Szülővárosában, a Széchenyi Gimnáziumban érettségizett és járt egyetemre. 1971-ben kapta meg diplomáját egyetemünk Faipari Mérnöki Karán, majd ugyanott 1979-ben faipari anyagmozgatási és munkaszervezési szakmérnöki képesítést szerzett. 1971-ben a győri CARDO Bútorgyárban kezdte szakmai pályafutását, majd 1974-82-ig a Kanizsa

Bútorgyárban töltött be különböző munkaköröket. 1982-ben került a Kisalföldi Erdőgazdasághoz fafeldolgozási előadó, csoportvezetői beosztásba, ahol az erdőgazdaság faipari tevékenységének szakmai irányítója, fejlesztője lett.

Nevéhez fűződik az erdőgazdaság kapuvári (szalagfűrészes rönkvágó technológiára épülő üzem) új fűrészüzem beruházási koncepciójának szakmai kidolgozása, a kívülálló társ fafeldolgozó üzemekkel történő kooperáció megvalósítása. E munkájához kapcsolódó hivatalos úton történt tragikus balesetet túlélve majd két esztendőn keresztül küzdött az életben maradásért, a felgyógyulásért.

Türelemmel viselt hosszú szenvedés után március 30-án hunyt el.

Családszerető, munkáját rendkívüli odaadással, lelkesedéssel végző, többszörösen kitüntetett, aktív közösségi életet élő kollégát veszítettünk személyében.

Április 23-án vettünk végső búcsút tőle Sopronban a Szent Mihály temetőben.

Emlékét megőrizzük!

Greguss László Géza
H.Cs.titkár

